

SỐ ĐẶC BIỆT CUỐI THÁNG 7

GIÁO DỤC và THỜI ĐẠI

CƠ QUAN CỦA BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO - DIỄN ĐÀN TOÀN XÃ HỘI VỀ SỰ NGHIỆP GIÁO DỤC

www.giaoducthoidai.vn

NGÀNH GIÁO DỤC VỚI NGÀY THƯƠNG BINH - LIỆT SĨ:

Chăm lo bằng hành động cụ thể

GIÁO DỤC VÀ THỜI ĐẠI

CƠ QUAN CỦA BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO - DIỄN ĐÀN TOÀN XÃ HỘI VỀ SỰ NGHIỆP GIÁO DỤC

15 Hai Bà Trưng, Q. Hoàn Kiếm, Hà Nội.

(☎) 024. 38251721, 39362287, 38241781

(✉) baogdtd@gmail.com

Giấy phép xuất bản số 479/GP-BTTTT ngày 29/10/2020

BÁO NGÀY

In cùng ngày
tại: Hà Nội,
Đà Nẵng,
TP Hồ Chí Minh.

16 trang

29 x 42 cm

SỐ THÁNG
2 số/tháng

29 x 42 cm

SỐ THỨ HAI
1 số/tuần

29 x 42 cm

SỐ CHỦ NHẬT
1 số/tuần

20 x 28 cm

SỐ TĂNG TRƯNG
1 số/tháng

29 x 42 cm

BÁO ĐIỆN TỬ giaoducthoidai.vn

GIÁO DỤC
VÀ THỜI ĐẠI

PHÁT HÀNH - QUẢNG CÁO

(T) 088. 605 9988

(E) truyenthongduan.gdtd@gmail.com

CƠ QUAN THƯỜNG TRÚ
CÁC TỈNH PHÍA NAM

322 Điện Biên Phủ,
Quận 10, TP Hồ Chí Minh

(T) 028. 38399638
(F) 028. 38344299

VĂN PHÒNG LIÊN LẠC
TẠI CẦN THƠ

41 Cách Mạng Tháng 8,
Q. Ninh Kiều, Cần Thơ

(T) 029. 23815411
(F) 029. 23815411

VPĐD CÁC TỈNH
MIỀN TRUNG - TÂY NGUYÊN

265B Hoàng Diệu,
Q. Hải Châu, Đà Nẵng

(T) 023. 63574323
(F) 023. 63572528

VPĐD KHU VỰC
VIỆT BẮC

21 Hùng Vương,
P. Trưng Vương,
Thái Nguyên

(T) 0913. 025.537

VPĐD KHU VỰC
BẮC TRUNG BỘ

2/5 Nguyễn Biểu,
TP Hà Tĩnh

(T) 091.329.4462
(E) btb.gdtd@gmail.com

VPĐD KHU VỰC
TÂY BẮC

30 Hoàng Công Chất,
P. Mường Thanh,
TP. Điện Biên Phủ

(T) 0914.830.171

GIÁO DỤC & THỜI ĐẠI

SỐ ĐẶC BIỆT CUỐI THÁNG 7
SỐ 180 RANGÀY 27/7/2024.

Tổng Biên tập:
TRIỆU NGỌC LÂM

Phó Tổng Biên tập:
DƯƠNG THANH HƯƠNG
NGUYỄN ĐỨC TUÂN

Trình bày:
TRẦN LƯƠNG

Tòa soạn và Trị sự:
15 Hai Bà Trưng, Q. Hoàn Kiếm, Hà Nội
ĐT: (024) 38251721; 39362287, 38241781.
Email: baogddid@gmail.com
Quảng cáo - Phát hành ĐT: 0886059988.
Email: truyenthongduan.gdtd@gmail.com

Cơ quan thường trú phía Nam:
322 Điện Biên Phủ, Q.10, TP. Hồ Chí Minh.
ĐT: (028) 38399638;
Fax: (028) 38344299.

Văn phòng liên lạc tại Cần Thơ:
41 Cách Mạng Tháng 8,
Q. Ninh Kiều, TP. Cần Thơ.
ĐT&Fax: (0292)3815411.

**Văn phòng đại diện các tỉnh
Miền Trung - Tây Nguyên tại Đà Nẵng:**
265B Hoàng Diệu, Q. Hải Châu,
TP. Đà Nẵng. ĐT: (0236) 3574323.
Fax: (0236) 3572528
Email: baogddidn@gmail.com

**Văn phòng đại diện khu vực Việt Bắc
tại Thái Nguyên:**
Số 21, đường Hùng Vương,
phường Trưng Vương, TP. Thái Nguyên.
ĐT: 0913 025 537

Văn phòng đại diện khu vực Bắc Trung Bộ:
Số 2/5, đường Nguyễn Biểu, TP. Hà Tĩnh
Email: btb.gdtd@gmail.com
ĐT: 0913294462

Văn phòng đại diện khu vực Tây Bắc:
Số 30, đường Hoàng Công Chất,
Phường Mường Thanh, TP. Điện Biên Phủ.
ĐT: 0914.830.171

Giấy phép xuất bản số:
479/GP-BTTTT ngày 29/10/2020.

In tại: Công ty CP In Công đoàn Việt Nam;
Công ty TNHH MTV In Quân đội 2 TP.HCM

Báo Giáo dục & Thời đại điện tử:
<http://www.gdtd.vn>;
Email: gdtddientu@gmail.com

ISSN 1859-2937.

ĐƯỜNG DÂY NÓNG:
0967335089

Giá: 30.000 đồng

Ảnh minh họa: ITN

LTS: Bước chân vào giảng đường đại học được xem như bước ngoặt quan trọng của cuộc đời mỗi người, bởi đây là môi trường để mỗi sinh viên học tập, rèn luyện tích lũy tri thức trên con đường lập thân lập nghiệp.

Nếu so sánh với các thế hệ trước, tân sinh viên ngày nay sẽ cảm thấy đỡ áp lực, có nhiều điều kiện thuận lợi hơn bởi có thể dễ dàng cập nhật thông tin về nơi học, môi trường xã hội nơi trường đóng chân. Các em cũng dễ dàng tiếp cận kiến thức trên giảng đường đại học thông qua Internet.

Tuy nhiên, từ môi trường phổ thông chuyển sang học đại học thời gian đầu sẽ không tránh khỏi sự ngỡ ngàng, lạ lẫm, đặc biệt với bạn trẻ sống xa gia đình. Để thích ứng tốt với môi trường giảng dạy bậc đại học - khác hẳn về chương trình học tập phổ thông đòi hỏi sinh viên phải chủ động, tự giác hơn trong học tập, nghỉ ngơi và tham gia hoạt động ngoại khóa hợp lý.

Điều này đòi hỏi tân sinh viên cần phải chuẩn bị hành trang vững vàng, đầy đủ để bước vào giảng đường. Chuẩn bị sớm, phòng ngừa tình huống từ xa, các tân sinh viên có thể an tâm và vững tin để bước vào chặng đường học tập mới. Những điều đặt ra được thể hiện trong Chuyên đề: "Hành trang vào đại học", từ trang 4 - 9 số báo này.

Kính mời độc giả đón đọc

KỶ NIỆM 77 NĂM NGÀY THƯƠNG BINH - LIỆT SĨ

■ Tri ân
những mất mát,
hy sinh Trang 5

■ Tuổi trẻ
và tháng 7 Trang 6

■ Lan tỏa giá trị
cao đẹp Trang 9

GIÁO DỤC

■ Thử thách
xa nhà Trang 10

■ Vượt qua
"cạm bẫy" Trang 11

■ Đừng bỏ học...
vì nghèo Trang 12

■ Nỗ lực
để tỏa sáng Trang 14

■ Xu thế
không thể
đảo ngược Trang 18

NGƯỜI VÀ VIỆC

■ Nguy cơ
từ khóa học hè Trang 20

■ Nhà giáo Ưu tú
và hành trình
lan tỏa tình yêu
lịch sử Trang 21

VỀ MIỀN ĐẤT HỌC

■ Đình cổ
Hữu Bằng
và chuyện
bốn nhà nho
xử tội toán cướp Trang 26

TỪ NHÀ ĐẾN TRƯỜNG

■ Phòng và
điều trị
bệnh bạch hầu Trang 32

KHOA HỌC - CÔNG NGHỆ

■ Bước đột phá
về thời gian sạc
xe điện Trang 40

KHÁM PHÁ

■ Kim cương
có thực sự
vĩnh cửu? Trang 42

3 **Số đặc biệt**
cuối tháng 7

GIÁO DỤC VÀ THỜI ĐẠI

CƠ QUAN CỦA BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO - DIỄN ĐÀN TOÀN XÃ HỘI VỀ SỰ NGHIỆP GIÁO DỤC

15 Hai Bà Trưng, Q. Hoàn Kiếm, Hà Nội.

(☎) 024. 38251721, 39362287, 38241781

(✉) baogdtd@gmail.com

Giấy phép xuất bản số 479/GP-BTTTT ngày 29/10/2020

BÁO NGÀY

In cùng ngày
tại: Hà Nội,
Đà Nẵng,
TP Hồ Chí Minh.

16 trang

29 x 42 cm

SỐ THÁNG
2 số/tháng

29 x 42 cm

SỐ THỨ HAI
1 số/tuần

29 x 42 cm

SỐ CHỦ NHẬT
1 số/tuần

20 x 28 cm

SỐ TĂNG TRƯNG
1 số/tháng

29 x 42 cm

BÁO ĐIỆN TỬ giaoducthoidai.vn

GIÁO DỤC
VÀ THỜI ĐẠI

PHÁT HÀNH - QUẢNG CÁO

(T) 088. 605 9988

(E) truyenthongduan.gdtd@gmail.com

CƠ QUAN THƯỜNG TRÚ
CÁC TỈNH PHÍA NAM

322 Điện Biên Phủ,
Quận 10, TP Hồ Chí Minh

(T) 028. 38399638
(F) 028. 38344299

VĂN PHÒNG LIÊN LẠC
TẠI CẦN THƠ

41 Cách Mạng Tháng 8,
Q. Ninh Kiều, Cần Thơ

(T) 029. 23815411
(F) 029. 23815411

VPĐD CÁC TỈNH
MIỀN TRUNG - TÂY NGUYÊN

265B Hoàng Diệu,
Q. Hải Châu, Đà Nẵng

(T) 023. 63574323
(F) 023. 63572528

VPĐD KHU VỰC
VIỆT BẮC

21 Hùng Vương,
P. Trưng Vương,
Thái Nguyên

(T) 0913. 025.537

VPĐD KHU VỰC
BẮC TRUNG BỘ

2/5 Nguyễn Biểu,
TP Hà Tĩnh

(T) 091.329.4462
(E) btb.gdtd@gmail.com

VPĐD KHU VỰC
TÂY BẮC

30 Hoàng Công Chất,
P. Mường Thanh,
TP. Điện Biên Phủ

(T) 0914.830.171

Tri ân những mất mát, hy sinh

■ NGÔ CHUYỀN

Ngoài chính sách hỗ trợ theo quy định của Nhà nước, ngành Giáo dục các địa phương, trường học đã có nhiều hoạt động để lan tỏa lòng biết ơn đến gia đình có công.

Lan tỏa lòng biết ơn

Anh Nguyễn Xuân Dũng (Can Lộc, Hà Tĩnh) từ bé được cha kể cho câu chuyện lúc ông tham gia chiến trường. Khi đi học, ngoài sự tự hào là con trai người lính cụ Hồ, anh còn được nhận những chế độ đãi ngộ dành cho con thương binh như miễn học phí, cộng điểm ưu tiên khi xét tuyển đại học...

Anh Dũng kể thêm: “Đến trường, tôi được thầy cô quan tâm, động viên. Các dịp lễ, Tết, nhà trường luôn dành một phần quà nhỏ gửi đến cho gia đình như một lời tri ân. Vào đại học, ngoài quy định của Nhà nước đối với con thương binh, tôi được nhà trường ưu ái chỗ ở ký túc xá hay các phần học bổng khuyến khích dành cho gia đình có công. Từ những giá trị đó, bản thân tự nhắc mình phải nỗ lực học tập, phấn đấu để trở thành người có ích”.

Tri ân cũng như tỏ lòng biết ơn đối với các anh hùng, liệt sĩ, người có công, thương binh, bệnh binh, nhiều năm qua, Trường THCS Ngọc Lâm (quận Long Biên, Hà Nội) đã quan tâm và có chế độ đãi ngộ đối với cán bộ, nhân viên, giáo viên, học sinh của trường. Hằng năm, nhà trường tổ chức thăm hỏi gia đình, cán bộ, nhân viên, giáo viên có tư thân phụ mẫu là thương binh, liệt sĩ. Riêng với học sinh con thương binh, liệt sĩ sẽ tổ chức mời các em và phụ huynh đến trường gặp mặt, tặng quà và động viên.

Cô Ngô Hồng Giang - Hiệu trưởng Trường THCS Ngọc Lâm chia sẻ: “Nhà trường có 12 giáo viên và 2 học sinh con thương binh, liệt sĩ. Năm nào cũng vậy, chúng tôi tổ chức hoạt động tri ân để giáo dục cho thầy và trò về tinh thần uống nước nhớ nguồn; tưởng nhớ những người đã hy sinh cho hòa bình, độc lập hôm nay. Đồng thời, nhà trường muốn lan tỏa thông điệp trân trọng quá khứ”.

Cùng với các chuỗi hoạt động ý nghĩa này, Trường THCS Ngọc Lâm còn tổ chức cho học sinh, cán bộ, giáo viên, nhân viên đến quét dọn, dâng hương Đài tưởng niệm các anh hùng liệt sĩ phường Bồ Đề (quận Long Biên, Hà Nội).

Trường ĐH Thủy lợi, vào tháng 7 hàng năm tổ chức gặp mặt cán bộ, viên chức và người lao động là

Trường ĐH Thủy lợi tổ chức thăm và tặng quà gia đình có công ở tỉnh Bắc Giang.

Ảnh: NTCC

“ Trường ĐH Thủy lợi đặc biệt quan tâm đến những sinh viên diện con em người có công để tiếp thêm động lực trong cuộc sống, học tập; góp phần bù đắp, sẻ chia phần nào đau thương, mất mát do chiến tranh gây ra. Đây vừa là tình cảm, vừa là trách nhiệm của nhà trường muốn gửi lời cảm ơn, tri ân đến gia đình các em.

THS ĐẶNG HƯƠNG GIANG

Cô Ngô Hồng Giang (thàng thứ hai, đứng thứ tư từ phải sang) cùng giáo viên Trường THCS Ngọc Lâm thăm hỏi, động viên gia đình có công.

Ảnh: NVCC

thương binh, thân nhân các gia đình liệt sĩ nhằm tri ân đồng thời chia sẻ, nắm bắt tâm tư, nguyện vọng của họ. Với gia đình gặp khó khăn, nhà trường tìm cách hỗ trợ, giúp đỡ.

ThS Đặng Hương Giang - Trường phòng Chính trị và Công tác sinh viên, Trường ĐH Thủy lợi cho biết, sinh viên đang học tập tại trường là con em thương bệnh binh hoặc có bố/mẹ nhiễm chất độc hóa học..., nhà trường thực hiện chính sách miễn giảm học phí. Trường còn có nhiều học bổng

khuyến khích nếu sinh viên đạt thành tích tốt trong học tập, ưu tiên đăng ký ở ký túc xá... Mỗi năm, trong dịp lễ, Tết, nhà trường tặng quà để động viên tinh thần các em phấn đấu học tập; lưu ý các thầy cô, đoàn thanh niên hỗ trợ, tạo điều kiện thuận lợi để những sinh viên này học tập và rèn luyện.

Tạo động lực phát triển

Nhà nước đã ban hành nhiều chính sách, chế độ chăm lo cho đời sống vật

chất, tinh thần đối với con của người có công với cách mạng. Cùng với việc bảo đảm các chế độ trợ cấp ưu đãi thường xuyên, nhiều chính sách ưu đãi trong giáo dục, đào tạo đối với con của người có công cũng được ban hành và thực hiện.

Ông Nguyễn Trường Chinh - Trưởng phòng GD&ĐT thị xã Sapa (Lào Cai) cho biết: “Ngành Giáo dục thị xã Sapa luôn ưu tiên, quan tâm thực hiện các chế độ chính sách dành cho học sinh là con em gia đình người có công với cách mạng để phần nào đó hỗ trợ về đời sống vật chất, tinh thần đối với con em họ. Từ đó, bản thân các em và gia đình cảm nhận được sự quan tâm, chăm lo, tri ân và biết ơn sâu sắc của Đảng, Nhà nước đối với những cống hiến, hy sinh của người có công với cách mạng; là động lực để các em cố gắng, phát huy ưu điểm, đạt thành tích cao trong học tập. Đối với những gia đình hoàn cảnh khó khăn, chúng tôi tổ chức giúp đỡ nhằm cải thiện một phần cuộc sống”.

Theo đó, ngoài việc đảm bảo chính sách, chế độ theo quy định, ngành Giáo dục thị xã Sapa thường xuyên tuyên truyền đến tất cả học sinh trong các tiết sinh hoạt dưới cờ, hoạt động chung của nhà trường về lòng biết ơn, trân trọng quá khứ, hướng về cội nguồn với những giá trị cao đẹp; tinh thần sẵn sàng cống hiến, tạo động lực để thế hệ học sinh hôm nay được kế thừa và phát triển tư tưởng, truyền thống tốt đẹp; không ngừng học tập, sáng tạo, cống hiến để xây dựng đất nước phát triển hơn nữa.

Chăm lo đời sống, học tập cho cán bộ, giáo viên, nhân viên, học sinh là con em các gia đình cũng được ngành Giáo dục tỉnh Lạng Sơn chú trọng, nhằm tạo động lực để họ phấn đấu, yên tâm công tác, học tập.

Bà Hà Thị Khánh Vân - Phó Giám đốc Sở GD&ĐT tỉnh Lạng Sơn cho hay: “Ngoài quy định của Nhà nước, ngành Giáo dục Lạng Sơn đặc biệt quan tâm đến những học sinh là con thương binh, bệnh binh, liệt sĩ, chất độc màu da cam, người có công với cách mạng. Hằng năm, các khoản như sách vở, quần áo đồng phục, đóng góp xã hội hóa trong học tập..., các em được miễn giảm. Trong tháng 7, chúng tôi tổ chức nhiều hoạt động tri ân, thăm hỏi và chỉ đạo các nhà trường quan tâm, nắm bắt tâm tư, nguyện vọng của học sinh, gia đình để kịp thời hỗ trợ. Cùng đó, dịp lễ, Tết, các đơn vị đều quan tâm đến đời sống, thăm hỏi động viên từ đó giáo dục cho học sinh về truyền thống uống nước nhớ nguồn”.

Chăm lo bằng hành động cụ thể

Thực hiện chế độ chính sách đối với người có công luôn được ngành GD-ĐT quan tâm triển khai bằng việc làm thiết thực. Chia sẻ thông tin, ông Nguyễn Ngọc Ân - Chủ tịch Công đoàn Giáo dục Việt Nam đồng thời khẳng định: Hoạt động trên phần nào xoa dịu nỗi đau chiến tranh, giúp các gia đình chính sách, người có công vươn lên, có cuộc sống ngày càng tốt đẹp hơn.

Hỗ trợ về vật chất, tinh thần

- Việc thực hiện chế độ chính sách đối với người có công với cách mạng luôn được Đảng, Nhà nước đặc biệt quan tâm. Thời gian qua, ngành GD-ĐT đã thực hiện chính sách này ra sao, thưa ông?

- Trước hết, tri ân và thực thi tốt chính sách với thương binh - liệt sĩ và người có công với cách mạng không chỉ thể hiện đạo lý uống nước, nhớ nguồn, mà còn góp phần đảm bảo an sinh xã hội, tạo động lực cho quá trình phát triển bền vững đất nước trong bối cảnh hiện nay.

Với mục đích giáo dục truyền thống “uống nước nhớ nguồn”, các đơn vị trường học đã thực hiện chuỗi hoạt động đến ơn đáp nghĩa thiết thực, nhân văn, mang giá trị giáo dục sâu sắc như thăm hỏi, tri ân gia đình chính sách, người có công, thăm viếng mộ liệt sĩ...

Công tác chăm lo, bảo vệ cho đội ngũ cán bộ, nhà giáo, người lao động được Công đoàn Giáo dục Việt Nam cùng các cấp công đoàn trong ngành Giáo dục thực hiện nghiêm túc, hiệu quả và ở mọi thời điểm. Sự quan tâm không chỉ hỗ trợ về vật chất, tinh thần mà là động viên cần thiết, tri ân bằng những hành động cụ thể, thiết thực.

Vào dịp kỷ niệm Ngày Thương binh - Liệt sĩ 27/7 hằng năm, Công đoàn các đơn vị thường xuyên phối hợp với chuyên môn, đoàn thể khác tổ chức các hoạt động tri ân ý nghĩa. Tại đây, nhà giáo, người lao động được gặp gỡ, thăm hỏi, tặng quà, động viên, chia sẻ.

Ngoài ra, các đơn vị tổ chức các buổi “về nguồn” nhằm giáo dục truyền thống cho đội ngũ, khơi dậy niềm tự hào truyền thống gia đình với đối tượng chính sách, tiếp thêm sức mạnh

Ông Nguyễn Ngọc Ân - Chủ tịch Công đoàn Giáo dục Việt Nam tặng quà cho các nhà giáo gia đình chính sách, hoàn cảnh khó khăn.
Ảnh: Lan Anh

cho họ trong công tác và cuộc sống, rèn luyện nâng cao bản lĩnh, nghị lực để cống hiến cho ngành, đất nước trên nền truyền thống của gia đình.

Công đoàn các đơn vị, trường học cũng làm tốt công tác tuyên dương, tôn vinh, khen thưởng đối tượng chính sách có nhiều thành tích cống hiến nhân dịp 27/7. Đặc biệt, công đoàn các trường học thường đảm nhận việc tu bổ, chăm sóc thường xuyên các khu tưởng niệm chiến sĩ cách mạng, anh hùng dân tộc đặt trong khuôn viên nhà trường.

- Năm 2024, Công đoàn Giáo dục Việt Nam đã thực hiện tri ân các nhà giáo, gia đình chính sách, thương binh liệt sĩ, các hoạt động về nguồn như thế nào?

- Từ nhiều năm nay, Công đoàn Giáo dục Việt Nam đã huy động các nguồn lực để tìm kiếm, quy tập các nhà giáo hy sinh trong thời kỳ chống Mỹ cứu nước, tạo thành một quần thể Nghĩa trang Liệt sĩ ngành Giáo dục tại huyện Tân Biên, tỉnh Tây Ninh. Đây là địa chỉ đỏ của đội ngũ nhà giáo, người lao động cả nước hướng về với lòng thành kính, biết ơn.

Hằng năm, Công đoàn Giáo dục Việt Nam chi một khoản kinh phí để Công đoàn Giáo dục tỉnh Tây Ninh

chăm sóc, tu bổ và thực hiện nghi lễ thăm viếng nhân dịp các ngày lễ, Tết, dịp 30/4 và 27/7. Năm 2024, Công đoàn Giáo dục Việt Nam đã chuyển hơn 94 triệu đồng nâng cấp đường đi nội bộ dẫn vào khu tưởng niệm và 28 triệu đồng cải tạo mái ngói khu nhà bia các liệt sĩ.

Công đoàn Giáo dục Việt Nam cũng tổ chức đoàn công tác dâng hương tại khu tưởng niệm anh hùng liệt sĩ ngành Giáo dục ở Nghĩa trang Trường Sơn, tỉnh Quảng Trị. Đây cũng là địa chỉ đỏ góp phần giáo dục truyền thống cách mạng, nơi linh thiêng để tưởng nhớ công lao của những nhà giáo, sinh viên... gác bút nghiên vào chiến trường, anh dũng chiến đấu, hy sinh vì sự nghiệp giải phóng dân tộc.

Vào mỗi dịp 27/7, Công đoàn Giáo dục Việt Nam đều tổ chức lễ dâng hương tại Khu tưởng niệm liệt sĩ Nguyễn Đức Cảnh, viếng Nghĩa trang Liệt sĩ 21/10 tại huyện Thái Thụy, tỉnh Thái Bình và Khu di tích tưởng niệm cô giáo Bùi Thị Thanh Xuân cùng 30 học sinh Thụy Dân bị bom Mỹ giết hại.

Hằng năm, Công đoàn Giáo dục Việt Nam tổ chức các đoàn công tác đến thăm, chúc Tết và tặng quà một số nhà giáo có hoàn cảnh khó khăn, gia đình

chính sách, thể hiện sự quan tâm của tổ chức Công đoàn, lãnh đạo ngành Giáo dục đến nhà giáo, người lao động, giúp họ yên tâm công tác, tiếp tục đồng hành cùng ngành Giáo dục.

Ghi nhận, tôn vinh và khen thưởng

- Công đoàn Giáo dục Việt Nam có kế hoạch gì trong thời gian tới để chăm lo tốt hơn cho người có công, gia đình chính sách trong ngành Giáo dục?

- Dù còn nhiều khó khăn nhưng kinh phí chỉ cho các hoạt động tri ân, chăm lo các đối tượng chính sách vẫn được phân bổ hợp lý và theo đúng quy định. Hiện nay, Công đoàn Giáo dục Việt Nam duy trì quỹ Xã hội - là nguồn quỹ quan trọng trong việc hỗ trợ nhà giáo người lao động trong ngành nói chung và nhà giáo người lao động thuộc diện chính sách nói riêng.

Tại các cơ sở giáo dục, nguồn kinh phí, đoàn phí công đoàn được trích lại hơn 70% cho cơ sở hoạt động cùng hỗ trợ của chuyên môn và sự năng động tìm nguồn của các bộ công đoàn các cấp đã trang trải đủ và tạo nên dấu ấn hoạt động công đoàn đối với các đối tượng chính sách là nhà giáo, người lao động đang công tác tại các trường học.

Ngoài ra, tổ chức công đoàn các cấp trong ngành Giáo dục luôn được sự hỗ trợ từ doanh nghiệp, tổ chức xã hội thông qua các ký kết thỏa thuận hợp tác được thực hiện thường xuyên. Các sản phẩm tiêu dùng, vật dụng sinh hoạt là sản phẩm của doanh nghiệp cũng là món quà thiết thực, ý nghĩa, dành cho đối tượng chính sách đã và đang công tác trong ngành Giáo dục.

Công đoàn luôn can thiệp kịp thời, đề xuất để chính quyền chuyên môn quan tâm đầu tiên tới các đối tượng chính sách như: Chuyển vùng, chuyển trường công tác; thực hiện hợp đồng làm việc, lao động; ưu tiên trong tuyển dụng; ghi nhận trong các hội đồng khen thưởng, kỷ luật...

Vì vậy, đời sống của các đối tượng chính sách luôn được quan tâm, động viên và tạo điều kiện trước các đồng nghiệp khác. Tổ chức công đoàn có giải pháp giúp họ vươn lên trong cuộc sống, thực hiện tốt nhất nhiệm vụ được giao.

- Trân trọng cảm ơn ông!

LANANH (Thực hiện)

Những việc làm thiết thực của ngành GD-ĐT đã góp phần vào việc thực hiện tốt chính sách ưu đãi người có công, nâng cao hiệu quả và đưa các phong trào “Đền ơn đáp nghĩa”, “Toàn dân chăm sóc các gia đình thương binh, liệt sĩ và người có công với cách mạng” trở thành hoạt động thường xuyên trong đời sống xã hội.

trang sử hào hùng của dân tộc. Thế nhưng mỗi lần đến nơi ấy, tôi chỉ dám bước đi thật nhẹ nhàng vì ý thức được dưới chân mình là xương máu của biết bao anh linh đã nằm xuống trong trận chiến 81 ngày đêm bảo vệ Thành cổ. Những liệt sĩ đã có một tuổi trẻ phi thường và thiêng liêng đến nhường nào”, Ánh chia sẻ.

Mỗi năm, cứ đến độ tháng 7, Nhật Ánh lại xem những cuốn sách lịch sử và phim tài liệu về thời kỳ kháng chiến. Đối với cô, điều tuyệt vời nhất là kỷ niệm được gặp gỡ và nghe qua những câu chuyện do những nhân chứng sống kể lại. Cô kể, bản thân dường như đang quay về quá khứ và nhìn thấy những mất mát, đau thương được lột tả chân thực. Trong lời kể của người ở lại, đâu đó là những thanh âm nghẹn ngào, dòng nước mắt và nỗi nhớ nhung da diết. Những thương binh ấy mang trong mình vết thương chiến tranh không thể xóa nhòa. Đau vậy, cô gái trẻ lại cảm nhận được vết thương sâu sắc nhất không phải trên da thịt, mà là vết thương tinh thần khi phải chứng kiến sự ra đi của những đồng đội.

“Họ trao cho đồng đội đã mất những câu thơ, lời tâm tình, những nén hương, những lần xúc động đến mức không đứng vững. Tình cảm của thế hệ đi trước đã khiến tôi bật khóc. Vì trong thời kỳ khó khăn như thế, sức mạnh tình thương của họ vẫn giữ vững và vượt thời gian. Tôi nhìn lại tuổi trẻ của mình, cũng thật đẹp đẽ và tự do. Nhưng sâu trong thâm tâm tôi luôn ý thức, vốn dĩ nền móng của sự tự do mà tôi có được tạo nên từ xác thịt và trái tim yêu nước của thế hệ cha anh. Những người đã lặng thầm hy sinh, để chúng tôi viết tiếp giấc mơ của họ”, Nhật Ánh xúc động chia sẻ.

Trần trở về lòng biết ơn

Có nhiều trần trở và nỗi niềm vào mỗi dịp kỷ niệm ngày 27/7, Lê Thị Ngọc Na (20 tuổi, sinh viên Trường Đại học Khoa học Xã hội và Nhân văn, Đại học Quốc gia TP HCM) nhận thức được trách nhiệm của bản thân trong việc nối gót truyền thống “uống nước nhớ nguồn” của dân tộc.

Ngọc Na cho biết, vào ngày này, hoạt động “Đền ơn đáp nghĩa” tại địa phương cô tổ chức sôi nổi, trở thành phong trào được hưởng ứng và lan tỏa rộng khắp cộng đồng. Chiến tranh đã qua đi, song những hy sinh, mất mát trong chiến tranh vẫn ngày đêm giằng xé trái tim của bao người ở lại. Có những vết thương còn hằn trên thân thể của người thương, bệnh binh, cũng có vết thương tinh thần không thể nhìn thấy và cũng không thể xóa đối với các gia đình liệt sĩ. Cô nói: “Tuy không phải là thế hệ bước ra từ bom đạn nhưng thông qua các tài liệu lịch sử, tôi vẫn hiểu được những đau thương, mất mát đó”.

Trọng Văn (bên trái) tham gia thắp nến tri ân tại đền thờ liệt sĩ Thị trấn Mỏ Cây (Bến Tre).

Ảnh: NVCC

“Ngày 13/7, hai Cụm thi đua 6, 7 Huyện Đoàn Bình Chánh, TP HCM tổ chức hành trình về nguồn thăm địa chỉ đỏ tại huyện Cần Giờ. Trong hành trình, đoàn đã đến dâng hương, dâng hoa tưởng niệm các anh hùng liệt sĩ tại tượng đài chiến sĩ đặc công Rừng Sác, thị trấn Cần Thạnh. Đồng thời, nghe thuyết minh, xem phim tư liệu về di tích lịch sử chiến khu Rừng Sác, các trận đánh oai hùng và tham quan Trạm quân y, khu vực hậu cần, nhà may quân phục... Dịp này, các đoàn viên, thanh niên Cụm thi đua 6, 7 đã đến thăm hỏi sức khỏe và tặng quà tri ân Mẹ Việt Nam anh hùng Nguyễn Thị Hay tại thị trấn Cần Thạnh (Cần Giờ, TP HCM). Thông qua hành trình về nguồn là cơ hội để giáo dục đoàn viên thanh niên về truyền thống cách mạng, lòng biết ơn đối với người có công với cách mạng. Qua đây giúp cho mỗi đoàn viên thanh niên ý thức trách nhiệm, nhiệm vụ được giao trong công tác xây dựng và bảo vệ Tổ quốc.

Ngọc Na nhớ, cô có dịp thăm hỏi một cựu chiến binh chiến đấu trong cả hai cuộc chiến tranh chống Pháp và Mỹ. Khi nhắc về những tháng ngày lửa đạn, ông cho cô thấy một bên ống tay sưng phồng vì cánh tay đó ở lại cùng nhiều đồng đội trong lòng đất lửa. “Ông say mê kể về những gian khổ cùng các đồng đội xây dựng chiến lũy và chiến đấu với quân giặc. Sự quan của ông thấp lùn trong tôi một ngọn lửa rạo rực đan xen bởi hồi. Thế nhưng, nụ cười của ông cũng không thể che giấu đi nỗi đau trong đôi mắt xa xăm, ướt đẫm. Ông nói nhớ đồng đội và nỗi sợ về những anh em thân thiết vẫn còn nằm lạnh lẽo ở một nơi xa xôi”, Na xúc động kể lại.

Từ những câu chuyện được kể lại và những sự kiện lịch sử luôn nhắc nhở cô sinh viên về một quá khứ hào hùng của dân tộc. Nhưng Ngọc Na còn trần trở về việc thế hệ trẻ ngày nay bị

đánh đồng rằng sẽ không thể hiểu được về một thế giới mà họ chưa từng đi qua. Theo cô gái 20 tuổi này, điều đó đúng chỉ khi người trẻ chưa được giáo dục và chia sẻ. Khi đã được học, đọc và tìm hiểu về chiến tranh, người trẻ sẽ càng thêm biết ơn và trân trọng những giá trị của hòa bình hiện tại. “Và em nghĩ đó mới chính là mong muốn của những anh hùng đã chiến đấu, hy sinh cho bầu trời hòa bình của đất nước”, Ngọc Na nói.

Dành ngày lễ để nghe chuyện lịch sử

Là con trong gia đình truyền thống cách mạng, Trần Lê Trọng Văn (21 tuổi) được giáo dục kỹ lưỡng về lịch sử của dân tộc, đặc biệt là những gian khổ, mất mát, đau thương trong chiến tranh. Những ký ức yên bình của tuổi thơ và cuộc sống hiện tại tươi đẹp cùng bạn bè

Ngày 27/7, Cầu chuyện về các anh hùng liệt sĩ chính là nguồn cảm hứng, nhắc nhở về giá trị của hòa bình, là một phần quan trọng hình thành nhân cách và lối sống của chàng trai này.

Ảnh: NVCC

và người thân luôn nhắc Văn nhớ về ngày 27/7. Cầu chuyện về các anh hùng liệt sĩ chính là nguồn cảm hứng, nhắc nhở về giá trị của hòa bình, là một phần quan trọng hình thành nhân cách và lối sống của chàng trai này.

Là Ủy viên Ban thường vụ Đoàn Trường, Chủ nhiệm Câu lạc bộ Lý luận trẻ, Trường Đại học Kinh tế - Luật, Đại học Quốc gia TP HCM, Văn có nhiều cơ hội tiếp xúc với các nhân chứng lịch sử. Trong lần giao lưu với ông Phạm Chánh Trực - nguyên Phó Bí thư Thường trực Thành ủy TP HCM ở chương trình “Đang dẫn đường - Thanh niên tiếp bước”, Văn không giấu nỗi sự nghẹn ngào và xúc động. Qua những câu chuyện của ông về thời kỳ kháng chiến ác liệt và sự

(Xem tiếp trang 8)

Tuổi trẻ và tháng 7

■ CẢM ANH

Những tưởng “thế hệ Gen Z” với chiếc smartphone, công nghệ số và sự bùng nổ của mạng xã hội sẽ lấn đấm với truyền thống “uống nước nhớ nguồn”. Nhưng không. Tháng 7, họ tìm về nguồn cội, bày tỏ lòng tri ân sâu sắc với những người đã ngã xuống vì nền độc lập, tự do của Tổ quốc bằng những cách rất riêng.

Nắm tay trên hành trình tri ân 2024

Chương trình “Hành trình tri ân năm 2024: Non sông một dải - Bắc Nam một lòng” hướng đến kỷ niệm 77 năm Ngày Thương binh - Liệt sĩ (27/7/1947 - 27/7/2024) được Câu lạc bộ Mãi mãi tuổi 20 và Câu lạc bộ Ngọn lửa tuổi 20, Trường Đại học Khoa học Xã hội và Nhân văn, ĐH Quốc gia Hà Nội và Câu lạc bộ Tiếng nói Thanh niên, Trường Đại học Khoa học Xã hội và Nhân văn, ĐH Quốc gia TP HCM tổ chức. Hành trình do TSKHQ.S.AHL.LVT Trung tướng Đoàn Sinh Hưởng - nguyên Tư lệnh Quân khu 4, nguyên Tư lệnh Binh chủng Tăng - Thiết giáp, Chủ tịch câu lạc bộ “Mãi Mãi Tuổi 20” làm trưởng đoàn, diễn ra trong 5 ngày, 16/7 - 20/7.

Xuất phát từ Hà Nội, đoàn có mặt tại Đền thờ 10 nữ dân quân Lam Hạ (Duy Tiên, Hà Nam) thấp hương tri ân sự anh dũng của các nữ anh hùng liệt sĩ. Buổi chiều cùng ngày, đoàn di chuyển tới Nghĩa trang liệt sĩ Việt - Lào, khu di tích Trường Bồn (Nghệ An) và khu Di tích lịch sử cấp Quốc gia Ngã Ba Đồng Lộc, nhà thờ Anh hùng Lý Tự Trọng (Hà Tĩnh). Trước anh linh của những vị anh hùng thanh niên xung phong, các bạn sinh viên kính cẩn dâng những bông hoa tươi thắm, nén hương để bày tỏ lòng biết ơn và thành kính với những người đã góp phần máu xương để xây dựng cho nền hòa bình, độc lập của Việt Nam. Tại Nghệ An, đoàn trao tặng những phần quà cho các gia đình thân nhân liệt sĩ, gia đình khó khăn cũng như đến thăm Đồn Biên phòng Cửa khẩu Quốc tế Nậm Cắn và giao lưu với Đồn biên phòng Nhôn Mai. Sau những lời thăm hỏi thân tình,

Sinh viên thấp hương tri ân liệt sĩ tại Nghĩa trang liệt sĩ Quốc gia Trường Sơn (Quảng Trị).

Ảnh: NVCC

chương trình giao lưu đặc biệt “Vang mãi bản hùng ca tuổi 20” được diễn ra nhiều xúc động.

Hành trình Tri ân năm 2024 khép lại với nhiều cung bậc cảm xúc. Sinh viên tình nguyện tham gia có dịp được chuyện trò và lắng nghe những câu chuyện lịch sử được kể lại bởi các cựu chiến binh. Đó là sự trầm lắng, xúc động khi sống lại những giây phút hào hùng của lịch sử, những phút giây sôi nổi, tràn đầy nhiệt huyết tuổi trẻ của sinh viên hai miền, và càng cảm thấy biết ơn, trân trọng về những điều trong quá khứ mà các chiến sĩ anh dũng đã hy sinh để cho chúng ta cuộc sống như ngày nay.

Sinh viên tình nguyện Nguyễn Thảo Uyên (22 tuổi, TP HCM) chia sẻ: “Những nơi đoàn đi qua vẫn còn in dấu tích chiến tranh. 77 năm đã trôi qua, những hy sinh cao cả của các anh hùng liệt sĩ vẫn luôn sáng ngời trong tâm khảm, nhắc nhở về một thời kỳ hào hùng nhưng cũng đầy đau thương. Các anh hùng liệt sĩ không tiếc máu xương để bảo vệ Tổ quốc, để chúng ta có được cuộc sống hòa bình như ngày hôm nay. Các thương binh, bệnh binh trở về với cuộc sống đời thường với tinh thần cách mạng luôn ngời sáng. Trách nhiệm của chúng em là học tập, lao động, cống hiến, xây dựng đất nước ngày càng giàu mạnh,

xứng đáng với những hy sinh của các anh hùng liệt sĩ”.

Thấy tuổi trẻ mình

Tự hào là thế hệ Gen Z, Nguyễn Nhật Ánh (21 tuổi, sinh viên Trường Đại học Khoa học Xã hội và Nhân văn, Đại học Quốc gia TP HCM) cho biết: “Những người trẻ của thời đại mới may mắn sống trong hòa bình và cống hiến cho đời theo cách rất riêng. Tôi luôn tự hỏi, những người trẻ của hơn nửa thế kỷ trước bằng cách nào để họ sống và tự do cống hiến trong một thời kỳ khó có thể tự do? Có lẽ họ chọn cách ‘xây’ tự do”. Qua những trang lịch sử, bộ phim thời chiến, hành trình du lịch về nguồn, cô sinh viên tìm thấy tuổi trẻ của mình trong chính những người thanh niên xung phong thời ấy. Ánh nói, họ truyền cho cô hơi ấm của tình đồng đội, tinh thần yêu Tổ quốc, sự nhiệt huyết, kiên cường, bất khuất và hết mình vì tình yêu và tuổi trẻ.

Nói về người anh hùng mà cô ấn tượng, Ánh nhắc đến liệt sĩ, bác sĩ Đặng Thùy Trâm và luôn khắc ghi câu nói của chị: “Đời phải trải qua giông tố nhưng không được phép cúi đầu trước giông tố”. “Tôi thấy một Quảng Trị được ghi danh đầy rẫy rờ trên

Tối 20/7, tại nghĩa trang Hàng Dương (Côn Đảo, Bà Rịa - Vũng Tàu), Thành Đoàn TP HCM phối hợp Sở Lao động - Thương binh và Xã hội tổ chức lễ thấp nền tri ân các anh hùng liệt sĩ, nhân kỷ niệm 77 năm Ngày Thương binh - Liệt sĩ. Các đại biểu cũng thành kính tri ân sâu sắc đến Mẹ Việt Nam anh hùng, các thương binh, gia đình liệt sĩ, gia đình người có công với cách mạng. Sau lễ dâng hương, dâng hoa tưởng niệm các anh hùng liệt sĩ, các đại biểu đã đến từng phần mộ dâng hương, thấp nền các liệt sĩ đang an nghỉ tại nghĩa trang Hàng Dương, mộ cố Tổng Bí thư Lê Hồng Phong, mộ liệt sĩ Võ Thị Sáu... Cũng trong chuyến đi này, đoàn công tác TP HCM đến thăm và tặng quà cựu tù chính trị, gia đình liệt sĩ và người có công với cách mạng tại huyện Côn Đảo.

Lan tỏa giá trị cao đẹp

■ KHÔI NGUYÊN

Quỹ “đền ơn đáp nghĩa” của các trường luôn nhận được sự ủng hộ của đội ngũ giáo viên, nhân viên. Từ nguồn quỹ trên, nhiều hoạt động thiết thực được tổ chức nhằm thực hiện đạo lý “uống nước nhớ nguồn”.

Đa dạng hình thức tri ân

Cô Vũ Thị Thanh – Hiệu trưởng Trường Tiểu học thị trấn Hương Sơn (Phú Bình, Thái Nguyên) cho hay, vào đầu mỗi năm học, nhà trường có kế hoạch huy động quỹ “đền ơn đáp nghĩa” và gửi lên cấp trên để sử dụng theo các văn bản hướng dẫn. Ban giám hiệu giao Công đoàn nhà trường phát động tới toàn thể cán bộ, giáo viên, nhân viên ủng hộ tối thiểu một ngày lương để cho vào quỹ.

Vào mỗi dịp kỷ niệm Ngày Thương binh - Liệt sĩ 27/7 hay Tết Nguyên đán, cán bộ giáo viên cùng Công đoàn nhà trường đi thăm viếng nghĩa trang liệt sĩ địa phương; Sau đó, thăm, tặng quà tri ân thân nhân thầy cô giáo trong trường là thương bệnh binh, nạn nhân chất độc da cam/Dioxin, người có công với cách mạng.

Đây là truyền thống tốt đẹp của dân tộc, góp phần lan tỏa giá trị nhân văn sâu sắc. Mỗi phần quà tuy giá trị không lớn nhưng chứa đựng tình cảm, sự tri ân của thế hệ ngày nay tới những người đi trước đã không tiếc máu xương, tuổi trẻ để giành lại hòa bình, thống nhất cho đất nước.

“Trong năm học, nhà trường cho học sinh học tập trải nghiệm tại một số khu di tích cách mạng; giao lưu với nhân chứng lịch sử nhân kỷ niệm 70 năm Chiến thắng Điện Biên Phủ; thăm viếng nghĩa trang liệt sĩ, người có công tại địa phương. Trực tiếp tham gia cùng thầy cô, học sinh càng hiểu hơn những đóng góp to lớn của cha ông đi trước với đất nước để thêm yêu hòa bình, ra sức học tập vì tương lai”, cô Thanh trao đổi.

Tương tự, cô Nguyễn Thị Tuyết Minh – Hiệu trưởng Trường Tiểu học Chu Văn An (Tây Hồ, Hà Nội) chia sẻ, thực hiện hướng dẫn của lãnh đạo phòng GD&ĐT và UBND quận, nhà trường tiến hành vận động gây quỹ “đền ơn đáp nghĩa” và sử dụng vào

Cô trò Trường Tiểu học Thị trấn Hương Sơn thăm hỏi, tặng quà cựu chiến binh mặt trận Điện Biên Phủ tại nhà.

Ảnh: NTCC

đúng người, đúng việc. Dịp 27/7 hằng năm, trường cử đại diện đi thăm, tặng quà tri ân gia đình thương binh, liệt sĩ, bà mẹ Việt Nam anh hùng trên địa bàn.

Trường Tiểu học Chu Văn An có 5 giáo viên có bố/mẹ là thương binh nên vào dịp Tết Nguyên đán hay Ngày Thương binh - Liệt sĩ, Công đoàn nhà trường đều tới thăm, động viên các ông bà bằng những suất quà nhỏ. Do học sinh và giáo viên trong thời gian nghỉ hè, nhà trường cử đại diện và một số em tham gia đoàn của trường tới tặng quà tri ân người có công với cách mạng.

Giáo dục học sinh lòng biết ơn

Tại Trường Tiểu học Đông La (Hoài Đức, Hà Nội), việc huy động và sử dụng quỹ “đền ơn đáp nghĩa” là một trong các nhiệm vụ được nhà trường đưa vào kế hoạch hoạt động trong năm học. Cô Hiệu trưởng Dương Thúy Hà nhấn mạnh, đóng quỹ là không bắt buộc nhưng khi phát

động luôn thu hút đông đảo cán bộ, giáo viên, nhân viên tham gia.

Ngoài nộp quỹ về cấp trên theo quy định, nhà trường chủ động một phần kinh phí để tổ chức thăm, tặng quà các đối tượng chính sách là bố/mẹ của giáo viên nhà trường; thương bệnh binh trên địa bàn xã Đông La cũng như thăm viếng nghĩa trang liệt sĩ xã. Tham gia các hoạt động này, các em được trải nghiệm, lắng nghe các nhân chứng chiến tranh kể lại lịch sử đấu tranh hào hùng của thế hệ đi trước.

Theo cô Dương Thúy Hà, những hoạt động tri ân từ nguồn quỹ “đền ơn đáp nghĩa” không chỉ mang ý nghĩa vật chất mà còn là sự động viên tinh thần to lớn đối với các gia đình chính sách, người có công với cách mạng, bà mẹ Việt Nam anh hùng. Qua đó, thế hệ trẻ được giáo dục lòng biết ơn, trách nhiệm đối với cộng đồng và góp phần lan tỏa những giá trị đạo đức tốt đẹp của dân tộc.

Nằm ở miền ven biển, Trường THCS Hải Xuân (Hải Hậu, Nam Định) và chính quyền địa phương nơi đây

luôn quan tâm đến công tác đền ơn đáp nghĩa, chính sách hỗ trợ đối với người có công, bà mẹ Việt Nam anh hùng trên địa bàn. Nhà trường thường xuyên tổ chức cho học sinh tham gia dọn dẹp, vệ sinh, cắt cỏ tại nghĩa trang liệt sĩ của xã.

Chia sẻ hoạt động của nhà trường, thầy Hiệu trưởng Nguyễn Hải Sơn đồng thời cho hay, ngay từ đầu năm học, nhà trường phát động mỗi cán bộ, giáo viên, nhân viên ủng hộ tối thiểu 1/2 ngày lương để có quỹ chi vào hoạt động đền ơn đáp nghĩa. Dịp 27/7, nhà trường cùng chính quyền xã Hải Xuân dự kiến tổ chức đi thăm, tặng quà tri ân 2 gia đình mẹ liệt sĩ và một số thương bệnh binh của xã.

Theo thầy Sơn, để góp phần lan tỏa hơn nữa hoạt động tri ân ý nghĩa này cần sự chung tay của toàn xã hội. Các cấp ủy Đảng, chính quyền địa phương phải quan tâm, tạo điều kiện cho nhà trường thực hiện tốt công tác tri ân; các tổ chức, đoàn thể, doanh nghiệp cần tích cực hỗ trợ về nguồn lực; mỗi cá nhân cần nâng cao ý thức trách nhiệm, thực hiện tốt đạo lý “uống nước nhớ nguồn”.

Với sự nỗ lực của các cấp, ngành và toàn xã hội, những hoạt động tri ân từ nguồn quỹ “đền ơn đáp nghĩa” ở các địa phương sẽ ngày càng lan rộng, góp phần chăm sóc tốt hơn cho đời sống vật chất, tinh thần của các gia đình chính sách, người có công với cách mạng. Đồng thời giáo dục thế hệ trẻ về lòng biết ơn, trách nhiệm đối với cộng đồng và lan tỏa những giá trị đạo đức cao đẹp của dân tộc.

“Không ít gia đình thương binh liệt sĩ gặp khó khăn trong cuộc sống nên việc thăm hỏi, động viên giúp họ cảm thấy được quan tâm, chia sẻ. Đồng thời, đây cũng là cơ hội để chúng ta hỗ trợ về vật chất và tinh thần; giúp họ vượt bớt phần nào nỗi đau để tiếp tục sống lạc quan. Hoạt động này cũng góp phần gắn kết cộng đồng, tạo nên mối quan hệ tốt đẹp giữa thế hệ trẻ với những người có công với cách mạng. Qua những chuyến thăm, người trẻ được bồi đắp lòng nhân ái, biết yêu thương, sẻ chia với những mảnh đời khó khăn.”

KỶ NIỆM 77 NĂM NGÀY THƯƠNG BINH - LIỆT SĨ

Sinh viên trong "Hành trình tri ân năm 2024: Non sông một dải - Bắc Nam một lòng" dâng hương cho anh hùng liệt sĩ, Anh hùng lực lượng vũ trang nhân dân, bác sĩ Đặng Thuỳ Trâm (ảnh trái) và tại khu Di tích lịch sử cấp Quốc gia Ngã Ba Đồng Lộc, Hà Tĩnh (ảnh phải).

Ảnh: NVCC

(Tiếp theo trang 7)

vui mừng khi ngày 30/4 "lặng im tiếng súng", Văn càng hiểu rõ hơn về những gian khổ, hiểm nguy mà họ đã trải qua để bảo vệ Tổ quốc.

Làm công tác tuyên giáo của Đoàn trường, Văn ý thức được việc truyền đạt và giữ gìn những giá trị lịch sử, tăng cường ý thức trách nhiệm, lòng biết ơn, khơi dậy niềm tự hào dân tộc cho đoàn viên, thanh niên là nhiệm vụ quan trọng. Chàng trai 21 tuổi này còn lên ý tưởng, tổ chức nhiều chương trình sinh hoạt chính trị và tọa đàm, giúp đoàn viên, thanh niên tìm hiểu về lịch sử, từ đó bồi đắp tình yêu nước và niềm tự hào dân tộc. Gần đây là buổi sinh hoạt chính trị kỷ niệm 70 năm Chiến thắng Điện Biên Phủ với chủ đề "Điện Biên Phủ - Khát vọng non sông", thu hút sự tham gia của nhiều điểm cầu trên cả nước.

Với Nguyễn Thị Hà Giang (21 tuổi, sinh viên Trường Đại học Khoa học Xã hội và Nhân văn, Đại học Quốc gia TP HCM), những câu chuyện lịch sử cũng khiến cô không khỏi bồi hồi. Từ ngày còn bé, Giang được nghe ông kể chuyện về kháng chiến, người lính Trường Sơn chống Mỹ. Lớn thêm một chút, cô tham gia tất cả các cuộc thi kể chuyện về những anh hùng dân tộc tại trường. Giang chia sẻ, lúc ấy cô chỉ

Đoàn viên, thanh niên TP Thủ Dầu Một (Bình Dương) tổ chức viếng Nghĩa trang liệt sĩ tại địa bàn thành phố.

Ảnh: Cổng thông tin điện tử TP Thủ Dầu Một

thích những câu chuyện và ngưỡng mộ tinh thần quả cảm của các anh hùng, liệt sĩ. Còn đến bây giờ, cô mới thật sự thấu hiểu.

Từ một đứa trẻ chỉ thích đi công viên, được chụp hình trước những tòa cao ốc, vườn hoa rực sắc, nay cô sinh viên trẻ lại dành những ngày nghỉ lễ để đến bảo tàng, lắng nghe

chuyện lịch sử. "Đến thăm nhà tù Hỏa Lò, tôi đã đứng ngẩn ngơ rất lâu khi tận mắt thấy những chứng tích còn sót lại. Khi đó, Hà Nội những ngày mưa xuân, tôi run bần bật, không phải vì lạnh, tôi chỉ nhớ khi ấy tìm mình bỗng quặn lại, đau nhói. Ông cha ta đã phải trải qua những đau thương thể này đối lấy hòa bình độc lập cho đất nước", Giang kể lại. Tháng 7 năm ngoái, Giang cùng thầy cô bạn bè đến thăm, lau dọn Bia chiến thắng trên đèo Bảo Lộc (Lâm Đồng).

"Chiến tranh đã đi xa, nhưng niềm tiếc thương vẫn luôn ở lại, trong lòng những người còn sống. Từng nhịp tim, hơi thở của thế hệ trẻ như tôi nào đâu phải chỉ riêng ba mẹ ban cho, mà còn là máu xương của những thế hệ cha anh đi trước. Mỗi một thân xác nằm xuống, mỗi một phần thi thể mất đi là một sự hy sinh to lớn mà bất cứ người dân Việt Nam nào cũng không được phép quên", Giang bật bạch rồi dẫn đoạn thơ mà cô rất thích trong bài "Các anh không về" của Sở Lưu Hương:

...Hôm nay đây ngày 27 đến gần

Thấp nén hương để tạ ân vì nước

Cảm ơn anh, những thế hệ đi trước

Lấy thân mình đổi đất nước
bình yên...

Tháng 7, tháng của những cơn mưa phùn nhẹ nhẹ, nỗi âu lo hơn thường ngày khi Giang phải tập trường thành, bắt đầu công việc mới trong kỳ thực tập. Chạy xe một mình trên con đường quen thuộc, ngắm đường phố, ngắm xe cộ, cô sinh viên ngành Báo chí tự nhủ, mình phải đi nhiều hơn, đôi chân không biết mỏi tìm về những miền xa, thấu hiểu những ngày gian khổ của cha ông. "Tôi có nhiều hơn những lần được nghe các anh hùng trực tiếp tham gia kháng chiến kể về những tháng ngày lịch sử hào hùng của dân tộc. Sau mỗi chuyến đi, tôi lại có thêm nhiều trăn trở, vài nốt lặng. Có lần nghe xong, tôi và những bạn trẻ đi cùng cứ thế nhìn nhau im lặng trên chặng đường dài, không dám thở thành tiếng, rồi suy nghĩ vẩn vơ, ước gì mình có thể 'to lớn' thêm một chút, để giúp ích gì đó cho nước nhà", Giang kể, giọng pha sự quyết tâm.

Ngày 18/7, các cơ sở đoàn TP Thủ Dầu Một (Bình Dương) tổ chức viếng Nghĩa trang liệt sĩ, đài tưởng niệm phượng..., duy trì phát huy các mô hình "hành trình giáo dục truyền thống", "du khảo về nguồn". Năm nay, đoàn viên thanh niên thành phố và 14 phường tổ chức thăm hỏi Mẹ Việt Nam anh hùng, các gia đình chính sách, thương binh, gia đình có công cách mạng, gia đình cựu thanh niên xung phong trên địa bàn. Ngoài việc thăm hỏi, tặng quà, các bạn trẻ đoàn viên thanh niên còn tranh thủ dọn dẹp nhà cửa, giúp Mẹ và gia đình những công việc thường ngày. Các bạn còn được nghe Mẹ kể chuyện về chiến tranh, về các người con của Mẹ đã hy sinh trong cuộc kháng chiến chống quân xâm lược cứu nước. Trong đó, đoàn viên thanh niên phường Phú Hòa, TP Thủ Dầu Một có mô hình "một ngày cùng ăn, cùng ở với gia đình chính sách."

Vượt qua “cạm bẫy”

■ HÀNGUYỄN

Sống ở đô thị lớn với nhiều “cạm bẫy” như kinh doanh đa cấp, lừa đảo, các tệ nạn xã hội... trong khi không còn sự “kiểm soát”, bảo vệ, nhắc nhở từ cha mẹ hằng ngày, sinh viên cần tỉnh táo để tránh sa ngã.

“Đổi vai”

ThS Nguyễn Vinh San - Trưởng phòng Công tác sinh viên, Trường Đại học Sư phạm, Đại học Đà Nẵng nhận xét: “Nhiều tân sinh viên bước vào giảng đường đại học với tâm thế ‘xóa’ sau thời gian ôn tập và thi căng thẳng, cũng có em mang tâm trạng lo lắng về chi phí học tập, sinh hoạt khi điều kiện gia đình còn nhiều khó khăn”. Dù ở trạng thái nào thì tân sinh viên luôn là mục tiêu của những đối tượng xấu muốn lừa gạt khi lợi dụng sự non nớt của “học sinh lớn” mới rời vòng tay cha mẹ. Đó có thể là các trung tâm gia sư “ma”, “việc nhẹ lương cao” của các công ty đa cấp dỏm, game online, bia rượu, lừa đảo qua mạng... Nếu không được trang bị đầy đủ thông tin thì các em dễ bị cuốn vào vòng xoáy đó.

Làm thế nào để tân sinh viên có thể bước qua giai đoạn chuyển tiếp một cách an toàn, vui vẻ? Theo ThS Nguyễn Vinh San, trước hết gia đình cần chia sẻ, dẫn dắt con em về mục tiêu lớn nhất khi bước vào đại học là học tập tốt để sau này có cơ hội việc làm, thường xuyên liên hệ, khích lệ động viên, nhất là những sinh viên xa nhà.

“Trường đại học cần đưa nội dung khuyến cáo về những vấn đề các em có thể gặp phải ở địa bàn nơi sinh sống và học tập, những kinh nghiệm của anh chị sinh viên đi trước. Trường đại học nào cũng có tuần sinh hoạt công dân đầu khóa cho tân sinh viên trước khi vào học chính thức. Đây là chương trình phù hợp để trang bị hành trang đầy đủ khi trở thành một sinh viên thực thụ, tự lập và có trách nhiệm với bản thân, gia đình”, Trưởng phòng Công tác sinh viên, Trường Đại học Sư phạm, Đại học Đà Nẵng chia sẻ kinh nghiệm.

Về phía tân sinh viên, theo ThS Nguyễn Vinh San, phải nhận thức rõ bước vào giảng đường đại học là khởi đầu cho một hành trình mới chứ không phải đích đến sau bậc phổ thông. Các em phải khởi động và bắt nhịp ngay với phương pháp học tập ở đại học để tạo đà cho các học kỳ tiếp theo. Việc làm thêm phụ giúp kinh tế gia đình là tốt, tuy nhiên cần tìm hiểu

Tân sinh viên Trường Đại học Kinh tế, Đại học Đà Nẵng làm thủ tục nhập học năm học 2023 - 2024.
Ảnh: PV

Sinh viên năm thứ nhất Trường Đại học Kinh tế, Đại học Đà Nẵng khám sức khỏe ban đầu khi làm thủ tục nhập học.
Ảnh: PV

kỹ thông qua các tổ chức Đoàn - Hội, câu lạc bộ, đội, nhóm trong trường, khoa để có được sự tư vấn và hỗ trợ tốt nhất. Việc nhẹ, lương cao cho người chưa đủ trưởng thành thông thường chỉ có lừa đảo hoặc phi pháp; không ngại chia sẻ với người thân, bạn bè của mình về những dự định, công việc để có được lời khuyên hoặc sự hỗ trợ khi cần thiết. Những công việc, hành động “không được phép nói, chia sẻ với ai” thì chắc chắn là lừa đảo.

Tạo sức đề kháng

TS Bùi Trung Hiệp - Phó Trưởng phòng Công tác sinh viên, Trường Đại học Kinh tế, Đại học Đà Nẵng cho biết: “Trong chuỗi hoạt động của Tuần lễ định hướng cho sinh viên năm thứ nhất, Phòng Công tác sinh viên dành riêng một buổi có chủ đề về những trải nghiệm hữu ích cần có. Trong đó, một số nội dung được nhấn mạnh gồm cảnh báo về “cạm bẫy” mà tân sinh viên thường mắc phải”.

“

Chia sẻ với sinh viên Trường Đại học Đông Á về tâm lý và tình yêu nơi giảng đường. TS tâm lý Đào Lê Hòa An - Giám đốc Trung tâm ứng dụng khoa

học tâm lý và hướng nghiệp 4.0 Jobway đặt câu hỏi: “Bạn muốn gì khi bắt đầu mối quan hệ này: Được quan tâm, che chở; thể hiện; thử cảm giác gần gũi; có người đồng hành... Nhiều bạn chinh phục đối phương chỉ vì lời thách thức của bạn bè, vậy bạn có thực sự yêu đối phương hay chưa? Hãy tự trả lời những câu hỏi đó. Phải hiểu mình trước khi hiểu người. Yêu như thế nào cho đúng, nếu không trang bị kiến thức để tự bảo vệ mình sẽ dẫn đến nhiều hệ lụy đáng tiếc về sau, nói thẳng ra là việc quan hệ tình dục không sử dụng biện pháp an toàn. Đừng vì một phút bốc đồng mà hủy hoại tương lai của chính mình. Cảm xúc không có lỗi, tình yêu cũng không có lỗi. Chỉ là chúng ta nên đặt hai vế lên bàn cân cân nhắc - học hành, tương lai và chuyện yêu đương hiện tại”.

Với đặc thù của khối tài chính - kinh tế, TS Bùi Trung Hiệp cho biết, sinh viên được giới thiệu một số nền tảng giúp tạo ra nguồn thu nhập hợp pháp. Chẳng hạn như nền tảng làm việc từ xa freelancer (upwork); các kênh bán hàng trực tuyến (Facebook, TikTok, Shopee...); đầu tư chứng khoán. Ngoài ra, sinh viên có thể nhận dạy kèm học sinh. Một số công việc làm thêm để vừa có thêm kinh nghiệm, kỹ năng nghề nghiệp vừa có thêm thu nhập như tiếp tân, phụ bàn, thu ngân, trợ giảng, tổ chức sự kiện... Những sinh viên có thể mạnh về công nghệ thông tin có thể nhận công việc như thiết kế hình ảnh/video, viết bài SEO marketing...

Theo ThS Nguyễn Vinh San, lừa đảo qua mạng là một vấn đề đáng được quan tâm khi ngày càng nhiều người trưởng thành, thậm chí có hiểu biết xã hội vẫn bị lừa. Các trường đại học có thể mời cơ quan công an tham gia trong tuần sinh hoạt công dân để chia sẻ nhiều kinh nghiệm thực tiễn hơn cho người học. “Trường Đại học Sư phạm, Đại học Đà Nẵng luôn cảnh báo, hướng dẫn tân sinh viên từ những ngày đầu nhập học. Tạo các diễn đàn trao đổi cho tân sinh viên để có thêm thông tin, đề kháng với biểu hiện tiêu cực bên ngoài xã hội. Đây cũng là nội dung luôn có trong tuần sinh hoạt công dân đầu khóa của trường và trong chương trình gặp mặt tân sinh viên của các khoa”, ThS San thông tin.

Tương tự, TS Bùi Trung Hiệp cho rằng, từ một số câu chuyện có thật được đại diện cơ quan công an trao đổi với tân sinh viên trong tuần lễ sinh hoạt công dân đầu khóa sẽ giúp các em rút ra kinh nghiệm cho mình trước các tổ chức đa cấp bất hợp pháp, những cạm bẫy, chiêu trò lừa đảo núp dưới bóng trung tâm giới thiệu việc làm... Đặc biệt, sinh viên cần tỉnh táo với lời mời làm cộng tác viên online, mua hàng ảo chuyển tiền thật...

Cùng với sự hỗ trợ của công nghệ, các chiêu thức lừa đảo ngày càng tinh vi. Không ít em nhận được lời mời tham gia các dự án dưới danh nghĩa tổ chức, đội nhóm, thậm chí phòng ban của trường đại học. Các trường đại học thành viên của Đại học Đà Nẵng đều khuyến cáo, khi nhận được lời mời tham gia dự án cần tra cứu thông tin nguồn chính thống như sự xác nhận từ lãnh đạo hoặc đại diện phòng ban, từ tổ chức Đoàn, hội. Tra cứu thông tin là việc tân sinh viên nên làm và phải cân trọng trước yêu cầu chuyển tiền để nhận việc hay gia nhập hội nhóm kinh doanh.

Thử thách xa nhà

■ QUỐC NGŨ

Vào giảng đường là bước sang một ngưỡng cửa, chặng đường mới đầy thú vị nhưng cũng nhiều thử thách với không ít tân sinh viên.

Chống sốc

Học đại học, cao đẳng với giảng đường, ký túc xá, nhà trọ, “cơm hàng cháo chợ” ở đô thị lớn... khác xa với cuộc sống một học sinh phổ thông dưới mái nhà có bố mẹ, người thân, bữa cơm gia đình. Nhiều sinh viên ban đầu đã ngỡ ngàng, thậm chí không kịp thích nghi cuộc sống mới.

Từ huyện Dầm Dơi (Cà Mau) khăn gói đến Trường ĐH Cần Thơ học ngành Công nghệ thông tin, cuộc sống của Lý Minh Thuận thay đổi hoàn toàn. “Khi còn học phổ thông, em chỉ lo học, mọi việc từ ăn uống, giặt đồ, việc nhà đều do ba mẹ làm. Vào đại học, em được ba mẹ đưa đến TP Cần Thơ, thuê phòng trọ rồi mọi thứ phải tự lo. Ban đầu em cũng sốc vì vừa phải nấu ăn, lau dọn phòng, giặt đồ... vừa đi học, nên có lúc ‘đuối’”. Tuy nhiên, ba mẹ thường xuyên liên lạc qua điện thoại, Zalo động viên, chỉ cách nấu ăn nên em làm quen dần”, Thuận cho biết.

Nhiều tân sinh viên từ địa phương khác đến TP Cần Thơ học tập chọn “cơm hàng cháo chợ” vì không biết nấu ăn. Mai Như Ngọc - quê ở huyện An Minh (Kiên Giang) học ngành Quản trị kinh doanh (Trường ĐH Nam Cần Thơ) chia sẻ: “Ở nhà, em chỉ lo việc học nên đến giờ không biết nấu ăn. Khi đến Cần Thơ ở trọ học đại học, em chọn ra ngoài ăn cơm. Ăn hoài cũng chán nên em cố gắng học nấu ăn, có cha mẹ hướng dẫn thêm. Ban đầu, em thấy buồn lắm, không biết cha mẹ, bạn bè bên cạnh, không biết làm việc nhà...”

Theo giảng viên và sinh viên năm 3, 4, để cuộc sống đại học không trải qua một cách vô vị và vô ích, các tân sinh viên nên chú ý chuẩn bị hành trang sẵn sàng từ ngay khi nhập học, nhất là rèn luyện kỹ năng sống...

Thầy Nguyễn Văn Nghiêm - Phó Trưởng phòng Công tác sinh viên và Truyền thông (Trường ĐH Đồng Tháp) lưu ý: Tân sinh viên cần nhanh chóng thích ứng với môi trường mới, học các kỹ năng sống cơ bản để tự chăm sóc bản thân; học cách sử dụng hiệu quả thời gian, kỹ năng giao tiếp xã hội, chăm đọc sách; biết đầu tư cho bản thân cả về sức khỏe thể chất và tinh thần; nên có cho mình những

Sinh viên Trường ĐHTP Cần Thơ trong ngày khai giảng.

Ảnh: Q. Ngũ

“Đừng quên tự chăm sóc bản thân, duy trì lối sống lành mạnh và cân bằng. Đặt thời gian cho giấc ngủ đủ, ăn uống lành mạnh và tham gia vào các hoạt động giúp giảm căng thẳng như tập thể dục hoặc tham gia câu lạc bộ thể thao. Giữ liên lạc với gia đình và bạn bè ở quê để cảm thấy gần gũi hơn...”

THS LÊ HOÀNG TRUNG
(Phó Trưởng khoa Khoa học xã hội và Nhân văn, Trường ĐH Cửu Long)

người bạn tốt, tránh xa những cám dỗ; nghiêm túc và nỗ lực học từ năm nhất. Tân sinh viên cũng cần tập tính kiên trì và tinh thần bền bỉ vượt thử thách (thử thách và khó khăn nhiều hơn thuận lợi) để đủ kiên nhẫn biến ước mơ thành hiện thực...

Cố gắng từ đầu

Chia sẻ với tân sinh viên, TS tâm lý Đào Lê Hòa An - Giám đốc Trung tâm ứng dụng khoa học tâm lý và hướng nghiệp 4.0 Jobway cho biết: Tân sinh viên hãy phác thảo ngay một thời gian biểu hợp lý. Ngoài giờ học trên lớp, thời gian rảnh, các em nên tìm đến thư viện, đọc sách, tự nghiên cứu... Hãy cố gắng ngay từ những ngày đầu tiên trên giảng đường để có kết quả mỹ mãn khi ra trường.

Theo TS Đào Lê Hòa An, để trở thành tân sinh viên thông thái, việc quan trọng cần trang bị là xây dựng, lập kế hoạch học tập. Bởi khi bước vào

đại học, thoát khỏi sự chăm sóc chu đáo của gia đình, nhiều em bắt đầu chơi nhiều hơn học, dễ trượt dài với những thú vui khác mà quên đi việc chính là học tập. Sinh viên năm nhất chưa phải học chuyên ngành, chủ yếu học các môn chung, có nhiều thời gian nên cần tập trung vào việc xây dựng tình bạn, tạo thành nhóm học tập, tìm kiếm các mối quan hệ xã hội bằng cách tham gia câu lạc bộ, đội, nhóm...

“Nhiều tân sinh viên từ quê lên thành phố học, có thể gặp những cạm bẫy bên ngoài môi trường học đường; dễ bị dụ dỗ, lôi kéo vào các việc vi phạm pháp luật. Vì thế, các em cần phải trang bị kỹ năng nhận diện, ứng phó với những tình huống nguy hiểm...”, TS Đào Lê Hòa An nhấn mạnh.

Nói về khoảng thời gian đầu nhập học, Trần Minh Thái - sinh viên ngành Khoa học môi trường (Trường ĐH Cần Thơ) cho biết: Thời gian đầu sống độc lập, đối diện với môi trường mới, bạn mới lại thiếu vắng sự quan tâm,

chăm sóc của gia đình, nhiều bạn cảm thấy cô đơn và rất nhớ nhà. Theo Minh Thái, để hóa giải khó khăn đó, tân sinh viên hãy năng động, kết bạn với những người bạn mới, bắt đầu mối quan hệ mới. Khi buồn bã hoặc cô đơn, hãy nhắc điện thoại lên và gọi cho ba mẹ. Hãy suy nghĩ rằng đại học là ngôi nhà của mình; xác định những mục tiêu khi học đại học, như những công việc cần tập trung, các sở thích, hoạt động sẽ tham gia...

Dành lời khuyên cho tân sinh viên, ThS Lê Hoàng Trung - Phó Trưởng khoa Khoa học xã hội và Nhân văn (Trường ĐH Cửu Long) chia sẻ: Cuộc sống xa nhà có thể gây ra những cảm xúc phức tạp và thách thức. Có một số cách để tân sinh viên thích nghi với môi trường mới như: Trước khi đi chuyển đến nơi ở mới, cần nắm vững thông tin, tìm hiểu các khu vực quan trọng, giao thông, dịch vụ công cộng, cửa hàng tiện lợi, bệnh viện, các địa điểm giải trí. Nếu các em chưa có nơi ở ổn định, hãy tìm hiểu về khu vực gần trường và phù hợp với ngân sách; có thể tìm phòng trọ, nhà trọ, ký túc xá...

Hãy gặp gỡ và kết bạn với những người mới, tham gia các hoạt động của trường, câu lạc bộ sinh viên, hoặc nhóm xã hội khác để có cơ hội kết nối. Đồng thời, tân sinh viên cần tìm hiểu về chương trình học, cơ sở vật chất của trường và các nguồn tài nguyên hỗ trợ như thư viện, trung tâm học tập, hay phòng học chung...

Sinh viên Trường Đại học Quốc tế, Đại học Quốc gia TP HCM trong giờ học. Ảnh: B.N

Đại học, đừng... học đại

■ CẢM NH

Phương pháp học tập, cách đánh giá ở bậc đại học khác xa phổ thông. Nếu không thích nghi với phương pháp mới, các em dễ bị tụt lại phía sau, thậm chí sinh ra chán nản, “đứt gãy giữa đường”.

Khác biệt lớn

Theo PGS.TS Nguyễn Văn Thụy - Trưởng phòng Tuyển sinh và Truyền thông, Trường Đại học Ngân hàng TP HCM, mỗi bậc học có những mục tiêu học tập khác nhau. Bậc phổ thông cung cấp kiến thức cơ bản về tất cả khía cạnh của văn hóa, khoa học một cách tổng quát. Học sinh được sắp xếp kế hoạch học tập từ nhà trường và gia đình. Ngược lại, sinh viên đại học phải chủ động sắp xếp, quản lý thời gian để phù hợp các hoạt động trong cuộc sống. Đại học hướng tới cung cấp kiến thức chuyên nghiệp gắn với nghề nghiệp, công việc mà sinh viên sẽ đảm nhận trong tương lai.

Phương pháp học tập của sinh viên và học sinh có nhiều khác biệt. Ở đại học sẽ áp dụng các phương pháp giảng dạy mang tính chủ động, tạo cho người học khả năng khám phá, tìm tòi và phát triển bản thân như làm việc nhóm, thực hành và thực tập giải quyết vấn đề thay vì những phương pháp truyền thống như thuyết giảng, đọc hiểu một chiều.

“Thực tế nhiều em bị ‘sốc’ khi bước chân vào đại học và không thích ứng việc tự học, thi cử không giống lý thuyết trong sách và bị rớt môn. Nhưng, hầu hết sinh viên sẽ thích ứng

nhau và thích thú bởi trường đại học tạo cơ hội bộc lộ những đam mê yêu thích ngành học”, PGS Thụy nói.

Có nhiều năm kinh nghiệm giảng dạy tại giảng đường đại học, ThS Nguyễn Thị Bích Ngọc - Trưởng ban Truyền thông, Trường Đại học Quốc tế kiêm giảng viên thỉnh giảng Khoa Báo chí và Truyền thông, Trường Đại học Khoa học Xã hội và Nhân văn, Đại học Quốc gia TP HCM dẫn chứng, có không ít sinh viên háo hức bước chân vào đại học nhưng chỉ sau vài tháng cảm thấy mình bị “bỏ rơi”. Các em chới vơi, mất phương hướng và đôi khi mất niềm tin vào bản thân. Thầy cô không cắt nghĩa quá nhiều chi tiết trong bài giảng và luôn yêu cầu sinh viên phải biết tự đọc sách, nghiên cứu, trả lời hàng trăm câu hỏi, thậm chí phải biết đánh giá những hoạt động của mình.

Theo thống kê từ các trường đại học, tỷ lệ sinh viên bị cảnh báo học vụ và buộc thôi học (vì kết quả học tập kém) hằng năm khá cao, từ 10 - 30% tùy trường. PGS.TS Đỗ Văn Dũng - nguyên Hiệu trưởng Trường Đại học Sư phạm Kỹ thuật TP HCM cho rằng, nguyên nhân chủ yếu vì sinh viên không thể thích ứng với sự thay đổi đột ngột về hệ sinh thái học tập ở đại học. Kiến thức các lĩnh vực tăng quá nhanh do cuộc cách mạng công nghiệp cộng với sự phát triển của công nghệ dạy học mới, nhiều cơ sở giáo dục đại học đã thay đổi phương pháp giảng dạy theo hướng lớp học đảo ngược. Điều đó đòi hỏi sinh viên ngày nay chủ yếu phải tự học qua các bài giảng

online và đến trường làm việc theo nhóm để phát triển các dự án.

Theo ông Dũng, phương pháp kiểm tra đánh giá cũng hoàn toàn khác vì giảng viên đánh giá theo quá trình (nhằm ép sinh viên tự học) khiến hạn nộp các bài tập, tiểu luận, dự án, báo cáo dày đặc. Do không thích ứng kịp thời với môi trường, phương pháp dạy và học mới cũng như áp lực, tải trọng học tập, nhiều sinh viên không có kết quả học tập tốt đã bị buộc thôi học. “Bên cạnh đó, sinh viên ngày nay bị cuốn hút vào các mạng xã hội nên không đầu tư thời gian cho việc tự học. Một yếu tố cũng ảnh hưởng lớn đến tỷ lệ thôi học của sinh viên là năng lực ngoại ngữ yếu. Ngay từ năm thứ nhất, nhiều trường bắt sinh viên học theo tài liệu hoàn toàn bằng tiếng Anh nên các em lúng túng”, ông Dũng nói thêm.

Học thế nào khi vào đại học?

Theo PGS.TS Nguyễn Văn Thụy, để đảm bảo được kết quả học tập tốt ở trường đại học, học sinh THPT hãy chuẩn bị cho mình tâm thế tốt và động lực học tập mạnh mẽ. Điều quan trọng nhất là lập kế hoạch học tập phù hợp với thời gian học, phân chia công việc ngắn và dài hạn để tốt nghiệp. Cố gắng phân tích hiểu sâu vấn đề nhằm áp dụng vào các bài tập, tình huống thay vì chỉ ghi nhớ kiến thức. Ông Thụy nói, mỗi chương trình đào tạo,

sinh viên sẽ học nhiều môn học khác nhau và có các bài tập tương ứng. Do vậy, người học cần có phương pháp chủ động, kết nối, xây dựng mối quan hệ rộng rãi với bạn học để có sự trải nghiệm, thích ứng, linh hoạt trong quá trình làm việc nhóm.

ThS Nguyễn Thị Bích Ngọc cho rằng, để vượt qua những cơn “sốc” khi vào đại học và học hiệu quả, trước hết sinh viên cần xác định được mục tiêu cụ thể để làm động lực cho việc học, sau đó đặt thời hạn hoàn thành. Khi đặt xong mục tiêu cần dồn sức, tâm trí, thời gian cho việc hoàn thành mục tiêu đó. Có thể tham khảo thầy cô và anh chị khóa trên để tự tạo ra thời gian biểu cho mình và quan trọng nhất phải có tính kỷ luật cao, tuân thủ theo lịch trình đã sắp xếp.

Việc học đại học được ThS Bích Ngọc đúc kết từ các sinh viên có thành tích xuất sắc ở đại học và sau đại học ở khắp nơi trên thế giới, gói gọn trong bốn chữ “H”. Cụ thể, “Học” - bắt đầu bằng việc đọc sách và nghe giảng lý thuyết, mô hình, nguyên tắc cơ bản. Sinh viên sẽ thu về 10% nền tảng của năng lực nhưng nếu chỉ đọc sách và nghe giảng, nhiều khả năng 50% kiến thức sẽ đi mất. “Hỏi” - tìm đến những người có kinh nghiệm để hỏi, sinh viên sẽ tăng thêm 20% năng lực. “Hành” - thực hành giúp sinh viên tích lũy dần 70% còn lại của năng lực. Hiện nhiều doanh nghiệp sẵn lòng cung cấp cơ hội thực tập cho sinh viên từ năm thứ hai, ba, như chương trình cộng tác viên; thực tập sinh; chương trình quản trị viên tập sự. Và cuối cùng là “Huấn” - khi giảng giải lại cho bạn học hoặc sinh viên khóa dưới, các bạn sẽ phải nắm lòng ba chữ “H” đầu và tự tìm tòi thêm. Việc này sẽ đóng góp cùng với “Hành” vào 70% năng lực.

“ Theo ThS Nguyễn Thị Bích Ngọc, học đại học, sinh viên sẽ không trả bài miệng, kiểm tra 15 phút hay 45 phút như thời học sinh. Một môn chỉ có 2 lần thi vào giữa và cuối kỳ. Nếu sơ sẩy, không tập trung học chỉ có cách đóng tiền học lại.

Đừng bỏ học... vì nghèo

■ LÊ NAM

Nếu việc học ở giảng đường khó khăn vì tài chính do kinh tế gia đình eo hẹp, sinh viên có thể tìm đến các quỹ, gói hỗ trợ từ nhà trường, doanh nghiệp.

Hàng loạt trường tăng học phí

Tháng 7/2024, Trường Đại học Luật TP HCM công bố mức học phí áp dụng đối với các trình độ đào tạo của trường từ năm học 2024 - 2025. Nhằm đảm bảo đủ nguồn lực để đạt được mục tiêu vừa nêu, mức thu học phí đối với sinh viên chính quy trình độ đại học được tăng chỉnh tương ứng mức độ tự chủ tài chính mà trường được phê duyệt trước đó. Học phí các ngành từ 35 - 165 triệu đồng/năm. So sánh với mức học phí các năm trước, từ năm học 2024 - 2025, sinh viên Trường Đại học Luật TP HCM sẽ phải đóng tiền cao hơn 4 - 16,5 triệu đồng/năm tùy chương trình.

Tương tự, Đại học Kinh tế TP HCM (UEH) sẽ thực hiện điều chỉnh tăng, giảm hoặc giữ nguyên mức học phí của các loại học phần, chương trình để tiến đến năm học 2025 - 2026 thống nhất 1 mức học phí cho các học phần trong 1 nhóm theo phân loại: Học phần tiếng Việt, tiếng Anh, tiếng Việt các môn tích hợp chứng chỉ quốc tế. Trong năm học 2024 - 2025, học phí các chương trình tiếng Việt lần lượt là: Chương trình tiên tiến quốc tế (đã kiểm định quốc tế), chương trình tích hợp chứng chỉ nghề nghiệp quốc tế (ACCA và ICAEW) thu 1,065 triệu đồng/tín chỉ; chương trình tiên tiến, cử nhân tài năng, ASEAN Co-op thu 975 nghìn đồng/tín chỉ. Với chương trình tiếng Anh, học phí bằng khoảng 1,2 - 1,4 lần so với chương trình tiếng Việt tương ứng.

Ở khối Khoa học Sức khỏe - những ngành có chi phí đào tạo lớn, các

Chương trình học bổng toàn phần dành cho học sinh, sinh viên có hoàn cảnh đặc biệt khó khăn năm 2024 tại Đại học Quốc gia TP HCM.

Ảnh: Lê Nam

trường công lập cũng công bố mức phí mới cao hơn những năm trước. Tại Trường Đại học Y Dược TP HCM, ngành Y khoa và Răng - Hàm - Mặt có học phí 74 - 77 triệu đồng/năm. Các ngành đào tạo cử nhân, kỹ thuật khác dao động 41 - 45 triệu đồng/năm. Tại Trường Đại học Y Phạm Ngọc Thạch, với khóa 2024 dự kiến khoảng 41,8 - 55,2 triệu đồng một năm (10 tháng).

Nhiều chính sách hỗ trợ sinh viên

Trong quá trình tìm hiểu thông tin tuyển sinh trước ngày đăng ký nguyện vọng xét tuyển trên Cổng thông tin tuyển sinh của Bộ GD&ĐT, trước thông tin học phí nhiều trường đại học công lập rục rịch tăng, nhiều thí sinh lớp 12 không khỏi lo lắng. Nguyễn Thị Thảo Linh (Trảng Bom, Đồng Nai) có cha và mẹ làm công nhân với tổng thu nhập khoảng 15 triệu đồng/tháng. Linh có 2 người em đang học THPT. Sau khi trừ chi phí sinh hoạt, học hành cho các con, cha mẹ Linh không còn dư dả nhiều. "Với mức học phí tăng như hiện nay, em sợ cha mẹ không kham nổi. Em mong muốn trúng tuyển vào một trường công lập với mức học phí nhẹ hơn để cha mẹ bớt lo", Linh chia sẻ.

Phan Quang Bình (quận Bình Tân, TP HCM) cũng chung nỗi lo. Gia đình Bình hiện ở trọ tại một khu nhà dành cho người lao động có thu nhập thấp. Mức thu nhập của cha mẹ Bình khoảng 20 triệu đồng/tháng nhưng phải phục vụ đủ khoản chi tiêu: Nhà trọ, điện, học hành cho 2 người con... "Học phí tăng cao quá, nếu không có sự hỗ trợ của nhà trường hoặc không được vay vốn ưu đãi, em không biết ba mẹ phải xoay xở ra sao", Bình trăn trở.

Chia sẻ khó khăn với người học, các trường đại học có những chính sách học phí ưu đãi hoặc gói học bổng. Tại Trường Đại học Luật TP HCM, nhà trường thực hiện cùng lúc các chính sách miễn, giảm học phí, cấp bù kinh phí để thực hiện chính sách miễn giảm học phí những sinh viên thuộc diện chính sách, có hoàn cảnh khó khăn. Trường duy trì đa dạng loại hình học bổng như bằng 150% mức học phí dành cho sinh viên xuất sắc, 100% mức học phí dành cho sinh viên giỏi và 50% dành cho sinh viên khá. Tổng mức trích lập dành cho quỹ học bổng của trường lên gần 28 tỷ đồng hằng năm (tương đương với 8% nguồn thu học phí). Với sinh viên khó khăn, ngoài chính sách chung, Trường Đại học Luật TP HCM sẽ duy trì sự linh hoạt trong thời gian đóng học phí theo quy định hiện hành của trường. Trường hợp sinh viên gặp khó khăn, có thể liên hệ các phòng, ban chức năng nhà trường để được hướng dẫn gia hạn nộp học phí (có thời hạn), tạo thuận lợi cho sinh viên có thể tham gia thi kết thúc học kỳ.

Theo TS Phạm Thái Sơn - Giám đốc Trung tâm Truyền thông và Tuyển sinh, Trường Đại học Công Thương TP HCM, trong xu hướng tự chủ hiện nay của các trường đại học, học phí sẽ

được điều chỉnh sát với chi phí đào tạo, tức là sẽ tăng. Học phí tăng dẫn đến tâm lý e ngại và khó khăn cho người học. Do đó, cùng với tăng học phí, các trường phải cam kết dành tỷ lệ nhất định nguồn thu học phí để lập các quỹ học bổng, hỗ trợ sinh viên. Ngoài ra, các trường cũng có thêm nhiều chính sách huy động từ doanh nghiệp, nhà hảo tâm để hỗ trợ người học diện chính sách.

Trường Đại học Công Thương TP HCM chi gần 48 tỷ đồng để tặng học bổng và hỗ trợ sinh viên trong năm học 2024 - 2025, được trích từ nguồn quỹ học bổng và quỹ hỗ trợ sinh viên nhà trường. Một số trường khác có quỹ học bổng dồi dào, lên đến hàng chục tỷ đồng như Trường Đại học Văn Lang, Trường Đại học Tôn Đức Thắng, Trường Đại học Sư phạm Kỹ thuật TP HCM, Trường Đại học Bách khoa (Đại học Quốc gia TP HCM)... Ngoài quỹ học bổng khuyến khích học tập từ ngân sách dùng để xét, cấp học bổng cho người học, nhiều trường còn liên hệ các đơn vị nhằm tìm kiếm nguồn học bổng tài trợ cho sinh viên khó khăn.

Bên cạnh chính sách học bổng, các trường đại học và tổ chức còn phối hợp, cho ra đời nhiều chính sách tín dụng cho sinh viên với lãi suất ưu đãi. Tại các trường thành viên Đại học Quốc gia TP HCM, Quỹ phát triển Đại học Quốc gia TP HCM (VNU-F) sẽ hỗ trợ sinh viên có hoàn cảnh khó khăn vay ưu đãi với lãi suất 0% để học tập. Sinh viên chỉ trả nợ gốc khi có việc làm, thu nhập, thời gian được vay có thể lên đến 8 năm. Ngoài ra, VNU-F còn triển khai chương trình học bổng toàn phần dành cho học sinh, sinh viên hoàn cảnh đặc biệt khó khăn.

Chương trình không chỉ có ý nghĩa hỗ trợ tài chính thiết thực cho sinh viên và học sinh hoàn cảnh khó khăn, qua đó tiếp thêm động lực giúp các em khắc phục trở ngại trên con đường học tập, xây dựng tương lai tốt đẹp. Chương trình học bổng cũng thể hiện sự quan tâm, chung tay hỗ trợ của cộng đồng, doanh nghiệp trong việc phát triển giáo dục, thúc đẩy sự công bằng và cơ hội học tập cho tất cả học sinh, sinh viên.

PGS.TS NGUYỄN MINH TÂM
(Phó Giám đốc Đại học Quốc gia TP HCM)

Sinh viên sẽ tham gia nhiều hoạt động làm lợi cho xã hội.

Hiện nhiều sinh viên rất năng động, các bạn có thể tham gia các hoạt động khác nhau: Câu lạc bộ, Đoàn - Hội, làm thêm... Điều này tốt, giúp có thêm nhiều kinh nghiệm, kỹ năng cũng như trải nghiệm quý giá trong thời sinh viên. Tuy nhiên, sẽ không tốt nếu dành quá nhiều thời gian cho việc này mà ảnh hưởng đến hoạt động chính là học tập. Ngoài ra, một số sinh viên khi học ở giảng đường thường làm việc riêng, không chú ý nghe giảng, dẫn đến không hiểu bài. Điều này làm cho các bạn mất nhiều thời gian hơn khi ôn tập. Với kinh nghiệm bản thân, tôi thấy học từ lời giảng của thầy cô là một trong những cách nhớ bài nhanh nhất.

Về kinh nghiệm học tập, tôi là người có trí nhớ không tốt và khá mất thời gian để học thuộc. Do đó, với kiến thức đòi hỏi cần phải ghi nhớ (đặc biệt là các môn chung), tôi thường ôn tập lại ngay sau khi học trên lớp, ngay buổi tối hôm đó. Việc này giúp nhớ lâu hơn kiến thức, đến lúc trước khi thi chỉ cần ôn lại một lần là có thể tự tin bước vào phòng thi.

Đối với các loại kiến thức đòi hỏi tư duy tính toán, tôi tìm các bài tập/câu hỏi để rèn luyện thêm. Việc này giúp rèn được phản xạ làm bài tập cũng như khắc sâu kiến thức hơn. Riêng đối với kiến thức Sinh học - môn chuyên ngành ở đại học, đây là môn khoa học thực nghiệm, các kiến thức được rút ra từ thí nghiệm trong thực tiễn. Nên với những đơn vị kiến thức có thể tiến hành thí nghiệm được, tôi sẽ cố gắng học hiểu bản chất thông qua tiết thực hành trên lớp cũng như hiện tượng thực tiễn trong cuộc sống.

Trong thời gian học đại học, tôi tham gia các nhóm nghiên cứu khoa học của thầy cô trong khoa. Để có thể cân bằng giữa việc học trên lớp và làm đề tài nghiên cứu khoa học, tôi luôn xây dựng kế hoạch học tập, nghiên cứu rõ ràng, cụ thể. Trước mỗi kỳ học, tôi luôn tính toán khối lượng học tập sao cho phù hợp với sức học bản thân, cũng như dành đủ thời gian lên phòng thí nghiệm để thực hiện đề tài nghiên cứu khoa học. Trong các tiết học, tôi cố gắng chăm chú nghe giảng và trao đổi ngay với giảng viên khi còn vấn đề khúc mắc, khó hiểu. Sau mỗi buổi học sẽ ôn lại bài trong ngày, không để tình trạng học dồn trước ngày thi. Tôi nhận thấy rằng, việc chủ động lên kế hoạch làm việc rất quan trọng, đối với việc học tập và tham gia nghiên cứu khoa học cũng vậy.

Bên cạnh học tập, tôi cố gắng tham gia các hoạt động của khoa, Trường, như Hội thi nghiệp vụ sư phạm, các cuộc thi văn nghệ, hoạt động trong tháng thi đua, tháng thanh niên... Đây là những hoạt động rất thú vị và bổ ích, giúp sinh viên có thêm nhiều kiến thức, kỹ năng và kinh nghiệm phục vụ cho hoạt động nghề nghiệp sau này, cũng như để lại nhiều kỷ ức khó quên trong quãng đời sinh viên.

VŨ THÙY DƯƠNG - thủ khoa đầu ra Trường Đại học Phenikaa, "Sinh viên 5 tốt" cấp thành phố:

Không ngại chia sẻ những điểm yếu, khó khăn

Trong thời gian học đại học, nhiều bạn đôi khi bị cuốn theo các dự án cá

nhân, câu lạc bộ bên ngoài và hoạt động làm thêm, từ đó dễ bị ảnh hưởng đến kết quả học tập cũng như sức khỏe của mình. Bản thân khi học năm thứ nhất cũng vậy, dễ bị xao nhãng vào hoạt động bên lề. Sau đó, nhận được nhiều lời khuyên từ thầy cô, anh chị tiền bối, tôi đã cân bằng giữa việc học tập và hoạt động ngoại khóa, cũng như thời gian nghỉ ngơi, chăm sóc bản thân đúng cách để vẫn giữ vững được phong độ.

Để có thời gian học đại học hiệu quả, ý nghĩa, từ kinh nghiệm bản thân, tôi cho rằng, các bạn nên năng nổ giao tiếp với thầy cô. Khi gặp vấn đề nan giải nên đặt câu hỏi trực tiếp với giáo viên, tuyệt đối không ngại chia sẻ những khó khăn, điểm yếu của bản thân, để từ đó thầy cô có thể hỗ trợ, giúp đỡ một cách tối ưu nhất.

Quan trọng hơn cả, nên có một nhóm bạn cùng tiến trong môi trường đại học, bởi điều đó sẽ giúp mình có động lực học hơn; có vấn đề gì khó có thể hỏi trực tiếp bạn bè, hoặc cùng nhau động não suy nghĩ tìm ra giải pháp; đúng như câu nói "Học thầy không tày học bạn".

"Ngay khi bước chân vào giảng đường đại học, tân sinh viên phải có kế hoạch và mục tiêu cho bản thân mình cần đạt được trong bốn năm học này; từ đó sự phân bổ thời gian khoa học, cân bằng. Trong 1 - 2 năm đầu tiên không nên có tư tưởng đổ rồi phải xả hơi, bởi những năm này chủ yếu học các môn đại cương, nền tảng để đi vào những kiến thức chuyên ngành. Đối với môn chuyên ngành, các bạn hãy chú ý nghe giảng trên lớp, đọc thêm tư liệu liên quan, nên có sự trao đổi học thuật với bạn bè hoặc giảng viên. Ngoài việc học, các bạn có thể cân đối để tham gia hoạt động của trường, lớp, các câu lạc bộ, cũng như nghiên cứu khoa học để mở rộng giao tiếp và tạo dựng cơ hội. Đồng thời, cố gắng học thêm ngoại ngữ bởi đây không chỉ là công cụ giao tiếp với bạn bè quốc tế mà còn tạo thêm cơ hội việc làm sau khi tốt nghiệp".

TRẦN THỊ KIM DUNG
(thủ khoa đợt 2 năm 2024 ngành Chính trị học, Trường Đại học Khoa học Xã hội và Nhân văn, ĐHQG Hà Nội)

HÀI BÌNH (Thực hiện)

Chọn đúng hướng đi, thành công sẽ đến

ĐỨC DUY

Thay vì chờ đợi tấm vé vào đại học, nhiều thí sinh quyết định chọn học hệ cao đẳng hoặc trường nghề để gửi gắm tương lai.

Cánh cửa rộng mở

Sinh ra và lớn lên ở miền quê nghèo thuộc tỉnh Bình Định, từ khi ngồi trên ghế nhà trường, Trà Chí Dũng - cựu sinh viên ngành Thiết kế đồ họa, Trường Cao đẳng Nghề Hoa Sen đã vạch rõ kế hoạch cho tương lai bản thân. Dù trong Kỳ thi tốt nghiệp THPT, Dũng đạt số điểm khá cao và có cơ hội đỗ nhiều trường đại học, song đặt ra mục tiêu sớm tốt nghiệp và đi làm nhằm giảm áp lực kinh tế cho gia đình, thanh niên này quyết định theo học hệ cao đẳng thay vì đại học như nhiều bạn học.

Hiện tại, chàng trai quê Bình Định làm việc tại bộ phận thiết kế của một công ty ẩm thực. Từ việc chọn nghề bản thân, Dũng cho rằng ngoài học đại học các bạn trẻ còn nhiều cơ hội để thành công. "Tương lai do chính bản thân mình tạo ra, chỉ cần bạn luôn nỗ lực và có cái nhìn tích cực trong quá trình học tập, xây dựng mục tiêu cụ thể cho bản thân thì thành công sẽ đến. Nếu không đỗ đại học, bạn vẫn có thể học cao đẳng hoặc học nghề và rất nhiều hướng đi để lựa chọn. Bởi vậy dù học cao đẳng, nhưng mình vẫn tự tin để ứng tuyển vào công ty lớn, mức lương cao", Dũng nói.

Chưa kể hiện nay, nhiều trường cao đẳng có kết nối, liên kết với doanh nghiệp tạo cơ hội cho sinh viên đến học tập, kiến tập và thực tập. Nhờ đó, sinh viên có thể tích lũy và trau dồi nhiều kinh nghiệm từ khi ngồi trên ghế nhà trường. "Học cao đẳng cũng là lựa chọn tốt trong bối cảnh hiện nay. Chỉ cần bạn không ngừng cố gắng thì học ở đâu, học hệ đào tạo nào cũng có cơ hội việc làm lớn và thăng tiến nhanh", Dũng nêu quan điểm.

Đồng quan điểm với Dũng, TS Lê Danh Quang - Phó Hiệu trưởng Trường Cao đẳng Công nghệ cao Hà Nội nhận thấy xu thế hướng nghiệp đã có nhiều thay đổi. Không ít thí sinh dù kết quả tốt nghiệp THPT cao, nhưng vẫn chọn học cao đẳng, miễn sao lựa chọn đó phù hợp mong muốn, sở thích và năng lực. Cũng đó, khi lựa chọn trường các em lưu ý phải đánh giá được năng lực bản thân và chọn những trường thực sự uy tín chất lượng. Nếu học đại học chỉ để có bằng, nhưng định hướng tương lai mờ mịt, chuyên môn

Sinh viên Trường Cao đẳng Công nghệ cao Hà Nội trong buổi học thực hành.

Ảnh: NTCC

không vững chắc cơ hội việc làm cũng bị thu hẹp.

Hiện, nhiều trường cao đẳng nhằm đáp ứng nhu cầu nguồn nhân lực đã tiến hành mở rộng ngành đào tạo, đi kèm "ưu đãi" mức học phí 0 đồng trong suốt thời gian học. Bởi, một số ngành được doanh nghiệp chi trả toàn bộ học phí hay nói cách khác là nhận học bổng toàn phần. Điều kiện nhận học bổng khá đơn giản, chỉ cần người học cam kết theo nghề đã chọn và ra trường làm việc cho doanh nghiệp ít nhất 2 năm, sở hữu mức thu nhập không thấp hơn 10 triệu/tháng.

"Năm học 2024 - 2025, Trường Cao đẳng Công nghệ cao Hà Nội có hàng nghìn suất học bổng toàn phần của doanh nghiệp dành cho ngành Cắt gọt kim loại, Điện công nghiệp, Cơ điện tử, Sửa chữa và lắp ráp máy tính, Máy lạnh và điều hòa không khí... với tổng giá trị lên đến hàng chục tỷ đồng", TS Lê Danh Quang nhấn mạnh.

Đào tạo gắn với xu thế

Để đáp ứng được nhu cầu của thị trường lao động, các trường cao đẳng đã thay đổi phương thức đào tạo, mở nhiều mã ngành mới gắn với thực tế xu thế việc làm. Theo TS Lê Thiên Huy - Phó Hiệu trưởng Trường Cao đẳng Nghề Hoa Sen, hiện các trường cao đẳng hoạt động theo mô hình đào

“**Để nâng cao chất lượng, trường đã cử giảng viên đi học tập tại các nước phát triển như CHLB Đức, Úc, Hàn Quốc...; đầu tư nâng cấp thiết bị đào tạo nhà trường, tổ chức thi kỹ năng nghề. Ngoài ra, nhà trường kết hợp với các doanh nghiệp lớn đặc biệt các doanh nghiệp nước ngoài có công nghệ cao trong đào tạo và cung ứng nguồn nhân lực chất lượng cao.**

TS LÊ DANH QUANG

tạo thực tế của doanh nghiệp. Từ đó, giúp sinh viên đáp ứng mọi yêu cầu tuyển dụng khi ra trường.

Ngoài ra, nhiều trường đưa sinh viên đến tham quan, kiến tập và học thực hành tại công ty, doanh nghiệp để học hỏi, nắm bắt xu thế, đòi hỏi ở các vị trí việc làm ra sao. Ví dụ, hằng năm, Trường Cao đẳng Nghề Hoa Sen đưa sinh viên ngành Y khoa đến các bệnh viện để học thực hành việc gặp gỡ, giao tiếp, nắm bắt tâm lý bệnh nhân... Những người đi trước sẽ truyền đạt kinh nghiệm tiếp xúc với bệnh nhân, làm hồ sơ bệnh án... từ đó các em có thêm kiến thức thực tế, rèn luyện cho bản thân những kỹ năng còn hạn chế.

"Trường chúng tôi kết nối chặt chẽ với nhiều doanh nghiệp trong việc tuyển dụng sinh viên. Đồng thời, trường liên kết với nhiều trường đại học uy tín giúp sinh viên thuận lợi trong việc học liên thông", TS Lê Thiên Huy chia sẻ và cho rằng, với

việc chú trọng học xong phải làm được nghề, khi ra trường và vào doanh nghiệp sinh viên không có rào cản mang tên kinh nghiệm, có thể hòa nhập lập tức môi trường các doanh nghiệp.

Trong chương trình đào tạo, Trường Cao đẳng Y Hà Nội luôn chú trọng tăng thời lượng thực hành, thực tế lâm sàng cho sinh viên tại bệnh viện, khoa phẫu thuật thẩm mỹ... Nhờ vậy, sinh viên của trường sau tốt nghiệp có thể tự tin đi xin việc ở bất kỳ cơ sở y tế nào.

Hải Phòng:

Tạo tiền đề vững chắc cho học sinh

■ NGUYỄN DIJU

Ngay khi Sở GD&ĐT Hải Phòng công bố điểm chuẩn trúng tuyển vào lớp 10 năm học 2024 - 2025, nhiều trường THPT trên địa bàn thành phố đã tổ chức gặp mặt học sinh, phụ huynh để tư vấn về chương trình mới, cách thức chọn lựa tổ hợp môn gắn với định hướng nghề nghiệp.

Giúp trò chọn môn phù hợp

Cô Hoàng Thị Phương Thảo - Hiệu trưởng Trường THPT Trần Nguyên Hân cho hay, việc định hướng cho học sinh chọn môn học và các chuyên đề học tập ngay từ lớp 10 là rất quan trọng. Các em cần được thầy cô tư vấn để chọn đúng môn học phù hợp với nguyện vọng nghề nghiệp tương lai. Vì thế, ngay khi có điểm chuẩn trúng tuyển vào lớp 10 nhà trường đã tổ chức gặp mặt học sinh, phụ huynh để tư vấn, định hướng cho các em một cách cụ thể, phù hợp nhất.

Ngoài việc được tư vấn trực tiếp 1 - 1, nhà trường còn bố trí buổi tư vấn chung với học sinh và gia đình. Phụ huynh được hiểu rõ hơn về Chương trình GDPT 2018, phân biệt được sự khác nhau cơ bản giữa 2 chương trình, mức độ cần thiết phải xác định được môn học lựa chọn phù hợp với năng lực và định hướng nghề nghiệp của học sinh. Sau khi nắm vững thông tin, phụ huynh và học sinh chọn được những mô hình mà con em mình có thể mạnh.

"Việc chọn môn học gắn với chọn nghề, vì thế khi tư vấn nghề cho học sinh, thầy cô sẽ dựa vào truyền thống gia đình; sự yêu thích, đam mê, năng lực của học sinh và nhu cầu thị trường xã hội", cô Thảo cho hay.

Từ năm 2025, phương án thi tốt nghiệp được chọn là 2+2, thí sinh thi bắt buộc 2 môn Ngữ văn, Toán và 2 môn tự chọn trong số các môn còn lại được học ở lớp 12 gồm: Ngoại ngữ, Lịch sử, Vật lý, Hóa học, Sinh học, Địa lý, Giáo dục Kinh tế và Pháp luật, Tin học, Công nghệ. Cô Thảo cho biết, với phương án thi tốt nghiệp THPT 2025, trên cơ sở đáp ứng nhu cầu của học sinh, phù hợp với điều kiện, khả năng tổ chức của nhà trường, Trường

Phụ huynh và học sinh Trường THPT Trần Nguyên Hân dự chương trình tư vấn đầu vào lớp 10.

“ Chủ động tư vấn tổ hợp môn và định hướng nghề cho học sinh lớp 10 là việc rất cần thiết. Các nhà trường xây dựng các tổ hợp môn phù hợp với yêu cầu của chương trình mới, điều kiện về cơ sở vật chất, nhân lực của trường đáp ứng nguyện vọng của học sinh, phụ huynh. Từ đó chủ động phương án dạy học cho năm học mới, tạo tiền đề vững chắc cho học sinh. Ông ĐỖ VĂN LỢI (Phó Giám đốc Sở GD&ĐT Hải Phòng)

THPT Trần Nguyên Hân xây dựng 6 mô hình lớp học.

Với mỗi mô hình lớp học, nhà trường phân tích để học sinh biết được các tổ hợp xét tuyển đại học, khoa, ngành đặc trưng theo tổ hợp xét tuyển để học sinh và cha mẹ các em có căn cứ lựa chọn, bảo đảm phù hợp năng lực và định hướng nghề nghiệp. Học sinh và phụ huynh nghiên cứu, căn cứ vào năng lực học tập, định hướng nghề nghiệp để lựa chọn 3 nguyện vọng mô hình lớp học phù hợp nhất với bản thân xếp theo thứ tự ưu tiên.

Cô Hoàng Kim Phượng - giáo viên phụ trách công tác tuyển sinh Trường THPT Trần Nguyên Hân chia sẻ, bộ phận tư vấn tuyển sinh đã thông tin về các mô hình học tập của nhà trường trong năm học 2024 - 2025, các chuyên đề trong từng mô hình, các tổ hợp được Bộ GD&ĐT công bố. Đồng thời, thầy cô tư vấn về bài thi đánh giá năng lực, đánh giá bài thi đánh giá năng lực, đánh giá tư duy để học trò và cha mẹ các em nắm được.

Nhà trường bố trí tư vấn ở 3 phòng khác nhau để thuận tiện cho cha mẹ học sinh, học sinh đến nghe, hoàn thiện phiếu đăng ký. Các em có

thời gian để suy nghĩ, thống nhất trong gia đình rồi mới đưa ra quyết định. Nếu học sinh hoặc cha mẹ các em chưa hiểu thầy cô tư vấn kỹ hơn. Có những gia đình đã nộp hồ sơ xong nhưng hôm sau lại muốn chuyển đổi mô hình cũng đều được thầy cô tư vấn và hỗ trợ nhiệt tình.

Chấp cánh tương lai

Xuất phát từ thực tế và tầm quan trọng của việc tư vấn định hướng nghề nghiệp đối với học sinh khối 10, ngày 6/7, Trường THPT Kiến Thụy đã tổ chức Hội thảo Tư vấn và Hướng nghiệp cho học sinh khối 10 năm học 2024 - 2025 trước khi các em nộp hồ sơ trúng tuyển vào trường.

Tại hội thảo, nhà trường đã giới thiệu về tình hình thực tế, Chương trình GDPT 2018, tư vấn cho phụ huynh và học sinh về các tổ hợp môn lựa chọn gắn liền với các khối xét tuyển đại học tương ứng trên cơ sở phát huy sở trường, năng lực của học sinh. Đồng thời, nhà trường cũng giải đáp các thắc mắc xoay quanh việc lựa chọn tổ hợp môn của học sinh và phụ huynh. Vì vậy, học sinh tự tin hơn khi nộp hồ sơ và đăng ký nguyện vọng tổ

hợp lựa chọn. Các em cởi mở chia sẻ những định hướng nghề nghiệp của mình trong tương lai.

Thầy Đào Thế Anh - Hiệu trưởng Trường THPT Kiến Thụy cho hay: Năm học 2024 - 2025 là năm thứ ba của Chương trình GDPT 2018 với học sinh lớp 10. Những năm đầu của chương trình mới, việc lựa chọn môn học như thế nào để phù hợp với khả năng, sở thích và định hướng nghề nghiệp sau này là điều phụ huynh và học sinh còn lúng túng. Để khắc phục thực tế này, đòi hỏi các nhà trường THPT phải làm tốt công tác tư vấn chọn tổ hợp và định hướng hướng nghiệp cho học sinh.

Do vậy, nhà trường tổ chức tư vấn và hướng nghiệp cho học sinh trước khi các em nộp hồ sơ trúng tuyển vào trường, nhằm giới thiệu chương trình, tư vấn và định hướng các tổ hợp môn lựa chọn, gắn liền với các khối tuyển sinh đại học tương ứng. Điều này thực sự cần thiết và có ý nghĩa bởi học sinh khối 10 năm nay là lứa học sinh cuối cùng của Chương trình GDPT 2006 được tiếp cận với Chương trình GDPT 2018 bắt đầu từ lớp 10, từ đó các em sẽ chọn được các tổ hợp phát huy đúng sở trường, thế mạnh của mình.

Trường THPT Kiến Thụy chủ động xây dựng các tổ hợp môn dựa trên cơ sở tình hình thực tiễn của nhà trường về đội ngũ giáo viên, cơ sở vật chất, thiết bị dạy học và số lượng học sinh đăng ký các tổ hợp. Trên cơ sở đó, nhà trường sắp xếp học sinh theo các lớp phù hợp với thực tiễn và nguyện vọng của các em.

Chọn đúng hướng đi, thành công sẽ đến

ĐỨC DUY

Thay vì chờ đợi tấm vé vào đại học, nhiều thí sinh quyết định chọn học hệ cao đẳng hoặc trường nghề để gửi gắm tương lai.

Cánh cửa rộng mở

Sinh ra và lớn lên ở miền quê nghèo thuộc tỉnh Bình Định, từ khi ngồi trên ghế nhà trường, Trà Chí Dũng - cựu sinh viên ngành Thiết kế đồ họa, Trường Cao đẳng Nghề Hoa Sen đã vạch rõ kế hoạch cho tương lai bản thân. Dù trong Kỳ thi tốt nghiệp THPT, Dũng đạt số điểm khá cao và có cơ hội đỗ nhiều trường đại học, song đặt ra mục tiêu sớm tốt nghiệp và đi làm nhằm giảm áp lực kinh tế cho gia đình, thanh niên này quyết định theo học hệ cao đẳng thay vì đại học như nhiều bạn học.

Hiện tại, chàng trai quê Bình Định làm việc tại bộ phận thiết kế của một công ty ẩm thực. Từ việc chọn nghề bản thân, Dũng cho rằng ngoài học đại học các bạn trẻ còn nhiều cơ hội để thành công. "Tương lai do chính bản thân mình tạo ra, chỉ cần bạn luôn nỗ lực và có cái nhìn tích cực trong quá trình học tập, xây dựng mục tiêu cụ thể cho bản thân thì thành công sẽ đến. Nếu không đỗ đại học, bạn vẫn có thể học cao đẳng hoặc học nghề và rất nhiều hướng đi để lựa chọn. Bởi vậy dù học cao đẳng, nhưng mình vẫn tự tin để ứng tuyển vào công ty lớn, mức lương cao", Dũng nói.

Chưa kể hiện nay, nhiều trường cao đẳng có kết nối, liên kết với doanh nghiệp tạo cơ hội cho sinh viên đến học tập, kiến tập và thực tập. Nhờ đó, sinh viên có thể tích lũy và trau dồi nhiều kinh nghiệm từ khi ngồi trên ghế nhà trường. "Học cao đẳng cũng là lựa chọn tốt trong bối cảnh hiện nay. Chỉ cần bạn không ngừng cố gắng thì học ở đâu, học hệ đào tạo nào cũng có cơ hội việc làm lớn và thăng tiến nhanh", Dũng nêu quan điểm.

Đồng quan điểm với Dũng, TS Lê Danh Quang - Phó Hiệu trưởng Trường Cao đẳng Công nghệ cao Hà Nội nhận thấy xu thế hướng nghiệp đã có nhiều thay đổi. Không ít thí sinh dù kết quả tốt nghiệp THPT cao, nhưng vẫn chọn học cao đẳng, miễn sao lựa chọn đó phù hợp mong muốn, sở thích và năng lực. Cũng đó, khi lựa chọn trường các em lưu ý phải đánh giá được năng lực bản thân và chọn những trường thực sự uy tín chất lượng. Nếu học đại học chỉ để có bằng, nhưng định hướng tương lai mờ mịt, chuyên môn

Sinh viên Trường Cao đẳng Công nghệ cao Hà Nội trong buổi học thực hành.

Ảnh: NTCC

không vững chắc cơ hội việc làm cũng bị thu hẹp.

Hiện, nhiều trường cao đẳng nhằm đáp ứng nhu cầu nguồn nhân lực đã tiến hành mở rộng ngành đào tạo, đi kèm "ưu đãi" mức học phí 0 đồng trong suốt thời gian học. Bởi, một số ngành được doanh nghiệp chi trả toàn bộ học phí hay nói cách khác là nhận học bổng toàn phần. Điều kiện nhận học bổng khá đơn giản, chỉ cần người học cam kết theo nghề đã chọn và ra trường làm việc cho doanh nghiệp ít nhất 2 năm, sở hữu mức thu nhập không thấp hơn 10 triệu/tháng.

"Năm học 2024 - 2025, Trường Cao đẳng Công nghệ cao Hà Nội có hàng nghìn suất học bổng toàn phần của doanh nghiệp dành cho ngành Cắt gọt kim loại, Điện công nghiệp, Cơ điện tử, Sửa chữa và lắp ráp máy tính, Máy lạnh và điều hòa không khí... với tổng giá trị lên đến hàng chục tỷ đồng", TS Lê Danh Quang nhấn mạnh.

Đào tạo gắn với xu thế

Để đáp ứng được nhu cầu của thị trường lao động, các trường cao đẳng đã thay đổi phương thức đào tạo, mở nhiều mã ngành mới gắn với thực tế xu thế việc làm. Theo TS Lê Thiên Huy - Phó Hiệu trưởng Trường Cao đẳng Nghề Hoa Sen, hiện các trường cao đẳng hoạt động theo mô hình đào

“**Để nâng cao chất lượng, trường đã cử giảng viên đi học tập tại các nước phát triển như CHLB Đức, Úc, Hàn Quốc...; đầu tư nâng cấp thiết bị đào tạo nhà trường, tổ chức thi kỹ năng nghề. Ngoài ra, nhà trường kết hợp với các doanh nghiệp lớn đặc biệt các doanh nghiệp nước ngoài có công nghệ cao trong đào tạo và cung ứng nguồn nhân lực chất lượng cao.**

TS LÊ DANH QUANG

tạo thực tế của doanh nghiệp. Từ đó, giúp sinh viên đáp ứng mọi yêu cầu tuyển dụng khi ra trường.

Ngoài ra, nhiều trường đưa sinh viên đến tham quan, kiến tập và học thực hành tại công ty, doanh nghiệp để học hỏi, nắm bắt xu thế, đòi hỏi ở các vị trí việc làm ra sao. Ví dụ, hằng năm, Trường Cao đẳng Nghề Hoa Sen đưa sinh viên ngành Y khoa đến các bệnh viện để học thực hành việc gặp gỡ, giao tiếp, nắm bắt tâm lý bệnh nhân... Những người đi trước sẽ truyền đạt kinh nghiệm tiếp xúc với bệnh nhân, làm hồ sơ bệnh án... từ đó các em có thêm kiến thức thực tế, rèn luyện cho bản thân những kỹ năng còn hạn chế.

"Trường chúng tôi kết nối chặt chẽ với nhiều doanh nghiệp trong việc tuyển dụng sinh viên. Đồng thời, trường liên kết với nhiều trường đại học uy tín giúp sinh viên thuận lợi trong việc học liên thông", TS Lê Thiên Huy chia sẻ và cho rằng, với

việc chú trọng học xong phải làm được nghề, khi ra trường và vào doanh nghiệp sinh viên không có rào cản mang tên kinh nghiệm, có thể hòa nhập lập tức môi trường các doanh nghiệp.

Trong chương trình đào tạo, Trường Cao đẳng Y Hà Nội luôn chú trọng tăng thời lượng thực hành, thực tế lâm sàng cho sinh viên tại bệnh viện, khoa phẫu thuật thẩm mỹ... Nhờ vậy, sinh viên của trường sau tốt nghiệp có thể tự tin đi xin việc ở bất kỳ cơ sở y tế nào.

rút ngắn thời gian chuẩn bị chương trình đào tạo, giáo trình học liệu, giảm chi phí chung của cả xã hội.

Hiện có nhiều quốc gia và tổ chức lớn trên thế giới khuyến khích phát triển nguồn tài nguyên giáo dục mở. Tuy nhiên, TS Trương Tiến Tùng cho rằng, ở Việt Nam, việc phát triển tài nguyên này còn nhiều bất cập, vì vậy cần có giải pháp để thúc đẩy, phát triển. “Cần chính sách phù hợp, đưa ra tiêu chuẩn cụ thể cho tài nguyên giáo dục mở, xây dựng tài nguyên giáo dục mở cấp quốc gia với khả năng kết nối, chia sẻ, đánh giá sẽ là một trong những giải pháp có thể đạt được kết quả mong muốn”, TS Trương Tiến Tùng nêu vấn đề.

Còn theo GS.TS Phạm Hồng Quang – Chủ tịch Hội đồng ĐH Thái Nguyên, để triển khai xây dựng nguồn tài nguyên giáo dục mở, cần thực hiện các giải pháp đồng bộ như: Cần có quy định về xây dựng và phát triển tài nguyên giáo dục mở; lựa chọn, phát triển tài nguyên giáo dục mở và giải pháp công nghệ phù hợp; đăng ký giấy phép về sở hữu trí tuệ, công tác đào tạo và truyền thông. “Khai thác được tri thức của nhân loại, cộng đồng thông qua khai thác tài nguyên giáo dục mở sẽ giúp chúng ta “đứng trên vai những người khổng lồ” hướng tới mục tiêu học tập đa dạng của xã hội, tiến tới xây dựng xã hội học tập, học tập suốt đời”, GS.TS Phạm Hồng Quang nhấn mạnh.

Cần đồng bộ với cấp phép mở

Làm thế nào để có giải pháp chính sách nhằm ứng dụng và phát triển tài nguyên giáo dục mở, vừa phù hợp với xu thế không thể đảo ngược về ứng dụng và phát triển tài nguyên giáo dục mở, khoa học mở của thế giới, đồng thời phù hợp với Chương trình Chuyển đổi số quốc gia của Việt Nam trong những năm tới?

TS Lê Trung Nghĩa - Hiệp hội Các trường đại học, cao đẳng Việt Nam cho rằng, đây là câu hỏi cần thảo luận rộng rãi để đi tới thống nhất. Điều đáng lo ngại là, công nghệ mở hầu như không/chưa hoặc ít được sử dụng trong cơ quan Nhà nước và ngành Giáo dục.

Ứng dụng và phát triển tài nguyên giáo dục mở ở Việt Nam là việc không dễ, nếu không nói rất khó, TS Lê Trung Nghĩa nhấn mạnh, cần có quyết tâm chính trị ở mức càng cao càng tốt. Thực trạng thời gian qua cho thấy, văn hóa người Việt Nam gắn với các tài nguyên hữu hình, trái ngược với nguyên lý cộng lực để phát triển, khi mà nguyên lý này dựa vào việc chia sẻ “mở” các tài nguyên “vô hình”.

Một thực tế khác, từ trước tới nay, ở khu vực giáo dục và Nhà nước hầu như không có thói quen sử dụng các

Phòng GD&ĐT Ba Đình (Hà Nội) xây dựng tài nguyên giáo dục mở để ứng dụng vào giảng dạy.

Ảnh: Phòng GD&ĐT

thành phần của công nghệ mở trong hoạt động thường ngày. Điều đó có lẽ sẽ làm khó thêm cho việc ứng dụng và phát triển tài nguyên giáo dục mở ở Việt Nam. Do đó, TS Lê Trung Nghĩa cho rằng, việc xây dựng chính sách tài nguyên giáo dục mở cần thiết và cấp bách, nhất là với giáo dục đại học. Qua đó, để giáo dục Việt Nam không đi chệch hướng hoặc ngược chiều với xu thế không thể đảo ngược của thế giới.

Theo đó, cần ưu tiên cao nhất trong xây dựng chính sách tài nguyên giáo dục mở. Ở thời điểm hiện tại, cần có chính sách cấp phép mở ở mức quốc gia. “Hai từ khóa hàng đầu hiện nay là “Số và Mở” cần đi song hành với nhau. Để xây dựng chính sách cho tài nguyên giáo dục mở, phù hợp với chương trình chuyển đổi số quốc gia, cấp bách phải xây dựng các khung năng lực số quốc gia”, ông Lê Trung Nghĩa khuyến nghị và cho rằng, nếu không có khung năng lực số, sẽ không có cách nào để đánh giá được tổ chức hay cá nhân thực sự có năng lực số, giúp hoàn thành các mục tiêu của Chương trình chuyển đổi số quốc gia. Ngoài ra, không thể áp dụng tư duy “nguồn đóng” để áp dụng cho thế giới “nguồn mở”, vì chúng

không như nhau; thậm chí trong nhiều trường hợp ngược nhau.

Nhấn mạnh, để tài nguyên giáo dục mở được hình thành, cần đồng bộ với việc cấp phép mở, TS Lê Trung Nghĩa phân tích, nếu thiếu giấy phép mở thì khối học liệu được tạo nên sẽ có những rào cản pháp lý đối với một số người khi họ muốn truy cập. Các loại hình giấy phép mở cần được nghiên cứu dưới sự chủ trì của Chính phủ, ít

nhất là Bộ GD&ĐT được Nhà nước ủy quyền để phối hợp với các cơ quan chức năng có liên quan.

Với những học liệu có giấy phép mở, người truy cập có thể sử dụng để giải quyết nhu cầu học tập của bản thân. Họ có thể chia sẻ, tùy biến thích nghi, pha trộn với học liệu khác để tạo ra học liệu mới. Công việc này có tác dụng làm tăng nhanh khối lượng tài nguyên giáo dục mở, đồng thời giúp việc chia sẻ tri thức rộng rãi trong cộng đồng học tập.

Bên cạnh đó, phát triển khoa học mở là yếu tố tăng nhanh những tri thức mới trong kho tàng các dữ liệu thuộc hệ tài nguyên giáo dục mở. Quá trình sáng tạo hoàn toàn dựa vào những tri thức chưa biết, chứ không phải những điều đã biết. Nghiên cứu khoa học chính là quá trình đưa các khái niệm đã có vào sự vận động để đạt được trình độ mới của khái niệm hoặc tạo ra khái niệm mới. Việc chia sẻ tri thức mới từ các công trình mới, phòng thí nghiệm cho cơ sở ứng dụng theo cơ chế mở sẽ đẩy nhanh sự phát triển của các lĩnh vực sản xuất, kinh doanh và dịch vụ.

Cũng theo TS Lê Trung Nghĩa, số hóa tài nguyên giáo dục mở và nâng cao trình độ sử dụng các thiết bị số để truy cập tài nguyên giáo dục số cho người dân là 2 việc phải được phát triển song hành. Mặt khác, các lớp học, khóa học trực tuyến được mở ra tại cơ sở đại học sẽ tạo nên phương thức học tập thường xuyên, mọi lúc, mọi nơi. Trong thế giới hiện đại, việc học tập tại nhà và nơi làm việc đang là xu thế được nhiều quốc gia quan tâm.

Sinh viên Trường ĐH Anh Quốc Việt Nam.

Ảnh: NTCC

“ Theo TS Lê Trường Tùng – Chủ tịch Hội đồng Trường ĐH FPT, tài nguyên mở không chỉ là quay video bài giảng rồi đưa lên mạng, cũng không đơn giản thay sách giáo khoa giấy bằng tài nguyên điện tử, mà là thay đổi mô hình dạy - học truyền thống. Cũng cần thay đổi nhận thức, tư duy về bản quyền với nguồn tài nguyên mở và “mở” hơn các quy định quản lý còn cứng nhắc theo mô hình truyền thống hiện nay. Qua đó, mở đường cho phong trào tài nguyên giáo dục mở phát triển.

Xu thế không thể đảo ngược

■ MINH PHONG

Giáo dục mở là giải pháp hỗ trợ, bổ sung cho sự phát triển toàn diện của nền giáo dục Việt Nam, mà ở đó điểm nhấn là phát triển tài nguyên giáo dục mở. Trong bối cảnh cách mạng công nghiệp 4.0, vấn đề này cần được quan tâm đúng mức, với những giải pháp đồng bộ.

Thực hiện mục tiêu học tập suốt đời

Theo GS.TS Phạm Tất Dong - nguyên Phó Chủ tịch Hội Khuyến học Việt Nam, mục tiêu cơ bản của sự nghiệp xây dựng xã hội học tập là thực hiện được việc học tập suốt đời của người dân. Trên cơ sở đó, hình thành mô hình "Công dân học tập" trong từng giai đoạn phát triển xã hội. Qua đó, góp phần xây dựng nhân lực chất lượng cao, đáp ứng yêu cầu nền sản xuất tiếp cận với những thành quả của cách mạng công nghiệp 4.0 và Chương trình chuyển đổi số quốc gia.

Sự xuất hiện những công nghệ mới, sáng chế, phát minh, mô hình sản xuất tiềm năng, ý tưởng khởi nghiệp... phần lớn bắt nguồn từ tri thức mới. Những tri thức mới đó chỉ có thể khai thác từ tài nguyên giáo dục mở. Nguồn tài nguyên này càng mở rộng quy mô, muôn màu, muôn vẻ về nội dung, phong phú về hình thức thì con người càng có cơ hội để phát huy năng lực, sức sáng tạo của mình.

Nhấn mạnh, xã hội học tập là mô hình giáo dục mở; trong đó mọi công dân đều có quyền lợi và nghĩa vụ học tập suốt đời, GS.TS Phạm Tất Dong nhìn nhận, mô hình này tạo cơ hội và điều kiện để tất cả công dân được bình đẳng và công bằng trong học tập. Xã hội học tập được các quốc gia trên thế giới nhận thức là một triết lý, coi học tập như chìa khóa mở ra sự phát triển bền vững. Việc học tập của mọi công dân không chỉ trong khuôn khổ giáo dục chính quy, mà còn dưới hình thức giáo dục không chính quy và phi chính quy.

GS.TS Phạm Tất Dong phân tích, trong xã hội học tập, có hai thiết chế giáo dục với những chức năng khác nhau: Hệ thống giáo dục ban đầu và hệ thống giáo dục tiếp tục. Hệ thống giáo dục ban đầu gồm những trường, lớp giáo dục chính quy dành cho thế hệ trẻ, từ nhà trẻ đến đại

Sinh viên Trường ĐH Khoa học và Công nghệ Hà Nội.

Ảnh: NTCC

Học sinh Trường THPT Đức Hợp (Hưng Yên) chia sẻ về phần mềm công nghệ học Toán của thầy Trần Văn Tổ. Ảnh: Sỹ Diễn

học. Hệ thống giáo dục tiếp tục gồm những thiết chế giáo dục không chính quy như: Trung tâm học tập cộng đồng, trung tâm giáo dục thường xuyên, các lớp bổ túc văn hóa, dạy nghề tư nhân...

Bên cạnh thiết chế giáo dục không chính quy, còn có hệ thống giáo dục phi chính quy, gồm nhà văn hóa, câu lạc bộ, thư viện, một số cơ sở đào tạo như lớp học vẽ, học âm nhạc, học viết thư pháp, luyện ngoại ngữ... Hệ thống giáo dục không chính quy chủ yếu dành cho người lớn, gồm những người đã qua vùng đào tạo ban đầu hoặc không học đầy đủ các khóa học của giáo dục ban đầu. Còn hệ thống

các cơ sở giáo dục phi chính quy phục vụ nhu cầu "cần gì học nấy" của các lứa tuổi.

Phát triển tài nguyên giáo dục mở

Theo GS.TS Phạm Tất Dong, các quốc gia có chương trình xây dựng xã hội học tập đều thống nhất tổ chức học tập suốt đời theo 4 trụ cột giáo dục do UNESCO đề xuất: Học để biết; học để làm; học để thích ứng; học để chung sống. Một trong những nội dung lớn của xây dựng xã hội học tập là hình thành và phát triển tài nguyên

giáo dục mở. Tài nguyên này sẽ đáp ứng nhu cầu học tập đa dạng của công dân, phổ cập dịch vụ giáo dục và cá nhân hóa việc học tập của bất cứ ai có nhu cầu. Tài nguyên giáo dục mở là nền tảng của giáo dục mở. Thiếu tài nguyên giáo dục mở thì không thể đại chúng hóa học vấn cho đông đảo quần chúng, nhất là với giáo dục đại học.

Do đó, GS.TS Phạm Tất Dong khuyến nghị, xây dựng tài nguyên giáo dục mở phải theo hướng số hóa, đồng bộ với việc mở ra những khóa học trực tuyến ngắn hạn, trung hạn và dài hạn. Mặt khác, mỗi trường THPT, cao đẳng, đại học phải có được kho học liệu đủ lớn, luôn cập nhật tri thức mới để phục vụ đặc lực cho việc đào tạo nguồn nhân lực. Yêu cầu cơ bản nhất đối với việc xây dựng tài nguyên giáo dục mở là "đáp ứng việc học tập suốt đời" của công dân học tập. Xa hơn, công dân học tập là những công dân tri thức khi nền kinh tế tri thức phát triển tới quy mô nhất định. Trong số công dân tri thức, nhiều người sẽ là công dân toàn cầu.

Tài nguyên giáo dục mở là sáng kiến có ý nghĩa và đóng vai trò quan trọng trong việc thúc đẩy phát triển giáo dục. TS Trương Tiến Tùng - nguyên Hiệu trưởng Trường ĐH Mở Hà Nội nhìn nhận, việc chia sẻ và tự do sử dụng tài nguyên giáo dục sẽ giúp tạo ra công bằng trong giáo dục, cơ hội cho các trường tiếp cận tài nguyên chất lượng với chi phí thấp,

Nhà giáo Ưu tú và hành trình lan tỏa tình yêu lịch sử

■ KHÔNG NGUYÊN

Hơn 30 năm trong nghề, Nhà giáo Ưu tú (NGUT) Nguyễn Thị Tươi - Hiệu trưởng Trường THCS Thị trấn Vĩnh Trụ (Lý Nhân, Hà Nam) đã dành trọn tâm huyết để lan tỏa tình yêu môn Lịch sử tới nhiều thế hệ học sinh, đồng nghiệp.

“Thắp lửa” tình yêu lịch sử

21 năm trực tiếp giảng dạy môn Lịch sử cũng là chừng ấy thời gian cô Nguyễn Thị Tươi có nhiều kỷ niệm bên các thế hệ học trò. NGUT Nguyễn Thị Tươi cho rằng, Lịch sử là môn học được ví như dòng chảy thời gian, đưa ta trở về quá khứ, khám phá những nền văn minh rực rỡ, trang sử hào hùng của dân tộc. Tuy nhiên, với nhiều học sinh, Lịch sử lại là môn học khó khăn, đầy những con số và sự kiện khó nhớ. Vậy, làm thế nào để gieo mầm yêu thích lịch sử trong tâm hồn học trò?

Với cô Tươi, niềm đam mê của thầy cô chính là chìa khóa quan trọng để mở cánh cửa tri thức lịch sử cho học sinh. Một người thầy, người cô say mê môn Sử sẽ truyền cảm hứng cho học trò qua những câu chuyện được kể một cách sinh

động, bài giảng đầy nhiệt huyết và qua sự am hiểu sâu sắc của bản thân.

NGUT Nguyễn Thị Tươi quan điểm, muốn trao truyền cái hay, đẹp của lịch sử tới học trò thì bản thân phải thực sự có tình yêu với bộ môn này hơn ai hết. Đồng thời, thầy cô cần nắm vững nội dung kiến thức và thay đổi phương pháp giảng dạy để bài giảng trở nên dễ hiểu, dễ tiếp nhận, biến những con số khô khan trở nên “mềm hóa”, sinh động.

Đặc biệt, vẫn là kiến thức lịch sử đó nhưng âm lượng, chất giọng và kỹ năng nói của giáo viên rất quan trọng. Trong giờ học trên lớp hay thậm chí hội giảng, nhiều thầy cô có cách nói hùng hồn thể hiện khí thế bừng bừng của đoàn quân khi ra trận, tinh thần chiến đấu anh dũng trước quân thù khiến học sinh bị cuốn hút. Nếu giáo viên chỉ nhìn vào sách rồi đọc cho học trò chép thì chắc chắn không thể có được bài giảng hay.

“Để rèn luyện được kỹ năng đó đòi hỏi giáo viên phải bền bỉ, kiên trì cùng với chuyên môn vững vàng. Ngày nay, với sự hỗ trợ tối đa từ công nghệ thông tin sẽ càng thuận lợi hơn cho cả thầy và trò trong dạy - học môn Lịch sử. Ngay cả đợt thi giáo viên giỏi, chúng tôi khuyến khích thầy cô sử dụng các tư liệu lịch sử dưới nhiều hình thức như tranh, ảnh, video, sơ đồ... để học sinh dễ tiếp thu bài học hơn. Ở một số chuyên đề, trường mời nhân chứng lịch sử về nói chuyện giao lưu với học sinh”, cô Tươi nói và trao đổi thêm: Giáo viên có thể cho học sinh thảo luận nhóm, chơi trò chơi nhằm khơi dậy hứng thú học tập. Thầy cô cũng cần giúp các em nhận ra mối liên hệ giữa lịch sử với cuộc sống hiện tại. Ví dụ, khi học về các cuộc chiến tranh trong quá khứ, giáo viên có thể thảo luận với học trò về những tác động của chiến tranh đến cuộc sống ngày nay. Đồng thời khuyến khích trẻ tự tìm tòi, nghiên cứu và chia sẻ những hiểu biết của bản thân về chủ đề lịch sử.

1998, cô được Sở GD&ĐT Hà Nam công nhận giáo viên giỏi cấp tỉnh. Giai đoạn từ năm 2001 - 2004, cô đạt danh hiệu giáo viên giỏi cấp huyện.

Theo đại diện Phòng GD&ĐT huyện Lý Nhân, cô Tươi có năng lực chuyên môn vững vàng, luôn đi đầu trong đổi mới phương pháp dạy học và kiểm tra, đánh giá. Nữ nhà giáo thường xuyên phát huy tính chủ động, sáng tạo của học sinh để phát triển toàn diện về đạo đức, trí tuệ, thể chất, năng lực cá nhân. Là giáo viên dạy giỏi cấp huyện, tỉnh, cô Tươi cũng tích cực hỗ trợ, bồi dưỡng nhiều thế hệ thầy cô trở thành giáo viên giỏi cấp huyện, tỉnh.

Trên cương vị cán bộ quản lý, cô luôn thể hiện tốt năng lực quản trị để đưa các hoạt động trong nhà trường vào nền nếp, kỷ cương góp phần nâng cao chất lượng giáo dục toàn diện, hoàn thành thắng lợi nhiệm vụ các năm học. Vai trò lãnh đạo của cô Nguyễn Thị Tươi đã đưa Trường THCS Thị trấn Vĩnh Trụ từ trường tốt cuối lên trường tốt đầu của huyện, nhiều năm liên được công nhận là Tập thể Lao động xuất sắc.

Bên cạnh đó, cô Tươi có nhiều sáng kiến kinh nghiệm được ứng dụng trong thực tế. Cô tham gia biên soạn Tài liệu Giáo dục địa phương tỉnh Hà Nam lớp 6 và lớp 7 trong các năm 2021, 2022; đào tạo nhiều lứa học sinh giỏi đạt giải môn Lịch sử cấp huyện, tỉnh. Nữ nhà giáo đã bồi dưỡng, hướng dẫn, giúp đỡ cho 8 giáo viên giỏi cấp tỉnh; 20 giáo viên giỏi cấp huyện và nhiều giáo viên giỏi cấp trường. Gần đây nhất, tại Quyết định số 1582/QĐ-CTN ngày 25/12/2023 của Chủ tịch nước về việc phong tặng danh hiệu “Nhà giáo Ưu tú” năm 2023, cô Nguyễn Thị Tươi là một trong số các thầy cô vinh dự được phong tặng danh hiệu cao quý này.

Là một trong các giáo viên giỏi cấp tỉnh được NGUT Nguyễn Thị Tươi bồi dưỡng, cô Nguyễn Thị Thúy Nga - Trường THCS Nhân Chính (huyện Lý Nhân) chia sẻ: “Với chúng tôi, cô Tươi là người thầy thân thiện, vững chuyên môn và không ngại trao truyền cho đồng nghiệp những cách làm hay, phương pháp giảng dạy tích cực vì sự phát triển của học sinh. Điều này khiến chúng tôi vô cùng khâm phục, kính trọng và quý mến cô như một bậc trưởng bối đích thực về bộ môn Lịch sử”.

Sự ghi nhận xứng đáng

Hơn 30 năm gắn bó với nghề, NGUT Nguyễn Thị Tươi luôn tu dưỡng phẩm chất đạo đức, nỗ lực phấn đấu hoàn thành tốt mọi nhiệm vụ dù ở bất cứ vị trí công tác nào. Cô là giáo viên cốt cán cấp huyện, tỉnh và có nhiều công lao, đóng góp cho sự nghiệp giáo dục, đào tạo của tỉnh Hà Nam. Năm

Nguy cơ từ khóa học hè

■ VÂN ANH

Đáp ứng nhu cầu gửi trẻ, những năm gần đây, hàng loạt khóa học hè được mở ra với đủ hình thức. Tuy nhiên, không ít trong số những khóa học này tiềm ẩn nguy cơ mất an toàn hoặc truyền đạt những nội dung không phù hợp với học sinh.

Câu lạc bộ bóng rổ được nhiều trường tổ chức dịp hè.

Ảnh: Văn Anh

Lừa đảo qua đăng ký học hè

Mỗi dịp hè đến, nhu cầu tìm kiếm các khóa học hè của phụ huynh ngày càng tăng cao, dẫn đến sự xuất hiện rất nhiều chương trình. Tìm kiếm trên mạng, phụ huynh có vô vàn lựa chọn về các chương trình hè với hàng nghìn thành viên tham gia, bao gồm cả các đơn vị tổ chức và phụ huynh.

Có thể kể tới các trại hè: Quân đội, tiếng Anh, kỹ năng sống, trải nghiệm, STEM và các khóa tu tập tại chùa... Thời gian tham gia từ 1 tuần đến vài tháng với chi phí dao động từ vài triệu đồng.

Tuy nhiên, sự bùng nổ của các mô hình trại hè cũng kéo theo những vấn đề về chất lượng. Không phải trại hè nào cũng đáp ứng được kỳ vọng của phụ huynh. Nhiều chương trình hứa hẹn mang đến trải nghiệm tuyệt vời cho trẻ em nhưng thực tế lại không như mong đợi. Một số trại hè thậm chí còn tiềm ẩn nguy cơ lừa đảo, gây thiệt hại tài chính cho phụ huynh.

Cơ quan chức năng cho biết, mới đây một phụ nữ ở quận Hoàng Mai (Hà Nội) vào fanpage "Học kỳ trong quân đội 2024" khảo sát để đăng ký khóa học trại hè cho con và đã bị lừa hơn 1 tỷ đồng thông qua việc chuyển khoản trực tuyến. Tương tự, nhiều vị phụ huynh khác cũng bị lừa mất tiền khi đăng ký trại hè cho con.

Điểm chung của các quảng cáo này là cam kết bằng những "lời hay ý đẹp", thế nhưng thực tế không phải trại hè nào cũng mang tới kết quả như mong

đợi. Để tăng tính thuyết phục, các đối tượng lừa đảo còn sử dụng hình ảnh hoạt động của lực lượng vũ trang để đăng tải trong các bài viết, khiến nhiều phụ huynh tin theo mà nộp tiền trực tuyến.

Cùng đó, vài năm trở lại đây, vào dịp nghỉ hè, nhiều gia đình lại đăng ký cho con theo học và trải nghiệm khóa tu mùa Hè. Đây được cho là một hoạt động tiêu biểu của Phật giáo, được tổ chức để người dân trải nghiệm và học hỏi giáo lý nhà Phật, tu dưỡng tâm hồn, rèn luyện trí tuệ.

Tuy nhiên, thực tế có những vấn đề phát sinh xung quanh những khóa tu mùa Hè như lừa đảo hay công tác tổ chức khóa tu tại chùa còn kém. Nhiều thầy, cô giáo cho rằng, việc cho trẻ tiếp xúc với những yếu tố tâm linh là không phù hợp đối với môi trường giáo dục.

Tháng 3/2024, cơ quan công an đã điều tra việc một người phụ nữ bị

Học sinh trải nghiệm văn hóa không gian Bảo tàng Dân tộc học.

Ảnh: Văn Anh

chiếm đoạt 2,8 tỷ đồng khi nghiên cứu các khóa tu mùa Hè cho con. Hay một phụ huynh đăng tải trên mạng xã hội bài viết với nội dung cảnh báo các bậc cha mẹ cho con theo khóa tu ở một ngôi chùa tại huyện Thanh Oai (Hà Nội) vì con trai của chị có một "trải nghiệm kinh hoàng" tại đây.

Phải tăng cường quản lý

Cô Đặng Thị Thu Hà - Hiệu trưởng Trường THCS Hoàng Liệt (quận Hoàng Mai) cho biết, tham gia các khóa học hè là nhu cầu của nhiều phụ huynh vì trẻ được nghỉ nhưng bố mẹ vẫn phải đi làm. Tuy nhiên, hè là thời gian để học sinh nghỉ ngơi sau một năm học căng thẳng.

Nghỉ hè, các nhà trường đã bàn giao học sinh về sinh hoạt ở địa phương. Qua đó, các em tham gia vào hoạt động văn hóa, văn nghệ, thể dục thể thao do Ban Chỉ đạo hè của địa phương tổ chức. Đầu tháng 8, các nhà trường tổ chức hoạt động hè, tổ chức

câu lạc bộ thể dục thể thao, rèn luyện các kỹ năng sống. Do đó, học sinh không cần thiết phải tham gia các khóa học hè bên ngoài.

TS Trần Hữu Sơn - Viện trưởng Viện Nghiên cứu Văn hóa dân gian ứng dụng cho rằng, việc nở rộ các khóa học kỹ năng sống, trại hè... dành cho trẻ là một xu hướng, nhu cầu phát triển của xã hội. Cho trẻ tham gia những khóa học này cũng là giải pháp giúp phụ huynh yên tâm hơn. Tuy nhiên, cha mẹ cần nhận diện những khóa học chất lượng. Theo đó, các bậc phụ huynh cần chọn khóa học kỹ năng hay chương trình do những đơn vị có tư cách pháp nhân tổ chức. Đó có thể là những tổ chức giáo dục đã hoạt động lâu dài ở Việt Nam, có uy tín; lựa chọn nội dung, chương trình khóa học phù hợp và có tính giáo dục cao. Ngoài ra, nên tham khảo đánh giá chất lượng từ các khóa học đã từng được chùa tổ chức trước đó.

PGS.TS Trần Thành Nam - Phó Hiệu trưởng Trường Đại học Giáo dục, Đại học Quốc gia Hà Nội cho rằng, để hoạt động trải nghiệm trong các khóa học hè thực sự ý nghĩa, góp phần hình thành năng lực, phẩm chất ở trẻ em thì cha mẹ không thể không quan tâm đến các yếu tố đảm bảo chất lượng. Đó là nội dung chương trình, lịch và nơi sinh hoạt, học tập của các con, ban tổ chức các hoạt động đó có kinh nghiệm hay không.

Đặc biệt, điều quan trọng là phải quan tâm đến các khía cạnh đảm bảo an toàn, sự phù hợp giữa nội dung học tập và độ tuổi, tâm lý các em. Các cơ quan chức năng cũng cần tăng cường quản lý khóa học hè đang tổ chức tràn lan hiện nay.

Ông Trần Văn Đạt - Vụ trưởng Vụ Giáo dục Chính trị và Công tác học sinh, sinh viên, Bộ GD&ĐT cho biết, Bộ đã có văn bản gửi các sở GD&ĐT về việc tăng cường các hoạt động quản lý, giáo dục và bảo đảm an toàn cho trẻ em, học sinh, sinh viên trong kỳ nghỉ hè năm 2024; bảo đảm mọi trẻ em, học sinh, sinh viên có kỳ nghỉ hè an toàn, lành mạnh, bổ ích. Bộ GD&ĐT yêu cầu các sở GD&ĐT, các nhà trường thực hiện hiệu quả việc tiếp nhận, bàn giao trẻ em, học sinh, sinh viên về sinh hoạt hè tại địa phương; tổ chức hoạt động giao lưu, học hỏi, trải nghiệm, thực hành, rèn luyện kỹ năng; đa dạng hóa các hoạt động Đoàn, Đội, hoạt động vui chơi, giải trí an toàn, lành mạnh nhằm nâng cao tính tích cực, chủ động của trẻ em, học sinh nơi cư trú.

giáo “giữ lửa”

thảo Luật có tháo gỡ khó khăn, thúc đẩy hiệu quả công tác bồi dưỡng cho nhà giáo?

- Dự thảo Luật Nhà giáo (bản được chỉnh sửa đến ngày 1/7/2024) đã quy định tương đối rõ việc bồi dưỡng, tự bồi dưỡng là quyền lợi, nghĩa vụ của giáo viên. Cùng đó, quy định cụ thể các nội dung và hình thức bồi dưỡng nhà giáo; trong đó có hình thức trực tiếp, trực tuyến, hoặc kết hợp giữa trực tiếp và trực tuyến...; quy định bồi dưỡng nhà giáo bao gồm bồi dưỡng bắt buộc, tự chọn, tự nguyện. Nhiệm vụ và quyền của nhà giáo khi tham gia học bồi dưỡng được quy định cụ thể trong dự thảo Luật; cùng đó là trách nhiệm đào tạo, bồi dưỡng nhà giáo từ Chính phủ, cấp Bộ đến cơ sở giáo dục...

Vì luật cần đủ rộng để phủ các đối tượng, tình huống nên một số nội dung cụ thể, ví dụ như mô hình bồi dưỡng cần được quy định tại văn bản dưới luật. Tôi vẫn cho rằng, mô hình bồi dưỡng kết hợp và được vận hành một cách hệ thống, đồng bộ từ trên xuống dưới theo quan điểm bồi dưỡng thường xuyên, liên tục, tại chỗ có nhiều ưu điểm trong giai đoạn hiện nay.

Bên cạnh đó, về mặt lý thuyết, chu trình bồi dưỡng nhà giáo cần thực hiện theo 7 bước, đó là: Xác định nhu cầu, lập kế hoạch, thực hiện, lập hồ sơ bồi dưỡng, phản hồi, đánh giá, vận dụng và chia sẻ. Trong dự thảo Luật đã có tương đối đầy đủ các bước này;

tuy nhiên, bước lập hồ sơ bồi dưỡng, vận dụng và chia sẻ cần được làm rõ, nổi bật hơn. Ví dụ, việc lập hồ sơ bồi dưỡng, đặc biệt với sự hỗ trợ của công nghệ thông tin (CNTT) sẽ ghi nhận quá trình bồi dưỡng của giáo viên có hệ thống; từ đó biết được thầy cô đạt được gì và có gì còn thiếu cần bổ sung. Điều này cũng tránh được tình huống một nội dung bồi dưỡng được bồi dưỡng lặp lại nhiều lần trên một đối tượng, vừa không hiệu quả, vừa tốn kém và có khi dẫn đến trạng thái nhàm chán tự học, tự bồi dưỡng của đội ngũ giáo viên.

- PGS luôn nhấn mạnh, hiệu quả bồi dưỡng phát huy cao nhất từ nhu cầu tự thân, thúc đẩy giáo viên tự học, tự bồi dưỡng. Nhưng vấn đề là làm thế nào để thầy cô có được động lực này?

- Việc học xuất phát từ động cơ bên trong luôn hiệu quả nhất. Điều này đúng với mọi đối tượng và là đặc tính của con người. Khi một người thấy vấn đề này mình cần phải học sẽ bỏ công sức tìm hiểu kỹ. Ngược lại, nếu “phải học” thì sẽ kém hiệu quả hơn. Về cách tạo động lực, hiện nay chúng ta vẫn làm là dùng “ngoại lực” từ quy định, hành lang pháp lý, chính sách động viên, khích lệ...

Có thể nhận thấy, bên cạnh khóa bồi dưỡng do Bộ/sở GD&ĐT quy định, dường như phần tự học của giáo viên đâu đó bị buông lỏng và thầy cô chưa thực sự có quyền lựa nội dung, hình

Bồi dưỡng sử dụng SGK các lớp 5, 9 và 12 theo Chương trình GDPT 2018.

Ảnh: Trọng Nhân

thức bồi dưỡng. Do đó, phải làm sao để bồi dưỡng thường xuyên vừa là trách nhiệm, cũng là quyền của nhà giáo.

Phát huy hiệu quả “di sản” từ Chương trình ETEP

- Một trong những di sản của Chương trình ETEP là mô hình bồi dưỡng. Làm sao để tiếp tục phát huy hiệu quả mô hình này?

- Mô hình bồi dưỡng của ETEP, theo đánh giá của tôi là tối ưu trong bối cảnh hiện nay. Để thực hiện hiệu quả mô hình này chúng ta cần một hệ thống CNTT đồng bộ, “thông minh” và ổn định; đặc biệt sự chỉ đạo thống nhất từ trên xuống dưới.

Như tôi đã đề cập ở trên, với một hệ thống LMS tích hợp diễn đàn trực tuyến và nhân lực quản trị phù hợp, chúng ta sẽ có nhiều thuận lợi trong phát triển cộng đồng giáo viên học tập rộng khắp và hiệu quả. Ví dụ, Trường ĐHSP Hà Nội khi tham gia ETEP thực hiện nhiệm vụ bồi dưỡng cho giáo viên 10 tỉnh/thành luôn có giảng viên trực online để sẵn sàng giải đáp mọi câu hỏi của giáo viên. Chậm nhất sau 30 phút giáo viên hỏi là có câu trả lời, như vậy thầy cô mới giữ được nhiệt huyết tự học. Nhà trường cũng có một số giải pháp kỹ thuật để khích lệ thầy cô, như ai đặt câu hỏi hay sẽ được khen thưởng. Nếu mỗi cộng đồng đều chăm chút được giáo viên tham gia bồi dưỡng như vậy, chắc chắn sẽ phát huy hiệu quả. Tương tự, để “giữ lửa” các cộng đồng giáo viên học tập ở địa phương cần sự quan tâm của các cấp quản lý: Chăm trịch diễn đàn là người của sở/phòng GD&ĐT; có sự theo dõi, đốc thúc từ sở/phòng GD&ĐT.

- Trong các “mắt xích” đề cập ở trên, nội dung nào có vấn đề, tạo rào cản nhiều nhất đến công tác bồi dưỡng, theo PGS?

- Theo nhận định chủ quan, tôi cho rằng cấp trường mà trực tiếp hiệu trưởng là mắt xích quan trọng nhất. “Cán bộ nào phong trào ấy”, hiệu trưởng chính là người “thổi lửa”, “giữ lửa” cho giáo viên. Thầy cô có thể tham gia tập huấn và hào hứng với nhiều nội dung hay, nhưng điều này có thể mất đi nếu quay trở lại nơi làm việc mà không

có môi trường phát huy, không được khuyến khích phát huy.

- Vậy phải tác động thế nào vào mắt xích này để thay đổi tích cực?

- Về việc này, Bộ GD&ĐT đã nhận ra trong nhiều năm nay, bởi quản lý giáo dục là lĩnh vực rất khác, đặc thù; do đó Bộ đã ban hành chuẩn hiệu trưởng. Trong chương trình ETEP cũng có các mô-đun bồi dưỡng dành riêng cho đội ngũ cán bộ quản lý cơ sở giáo dục.

- Với trách nhiệm “mắt xích”, Trường ĐHSP Hà Nội đã đóng góp thế nào vào công tác bồi dưỡng nhà giáo, nhất là hoạt động phục vụ triển khai Chương trình GDPT 2018?

- Trường ĐHSP Hà Nội là 1 trong 7 trường sư phạm chủ chốt tham gia Chương trình ETEP. Trường là đơn vị đầu tiên xây dựng mô-đun 1 bồi dưỡng cho giáo viên cả nước về chương trình tổng thể và các môn học. Đây là đóng góp lớn, thể hiện trách nhiệm của nhà trường.

Bên cạnh đó, Trường ĐHSP Hà Nội cũng xây dựng các mô-đun bồi dưỡng cả đội ngũ giáo viên và cán bộ quản lý cơ sở GDPT. Trong đó, mô-đun bồi dưỡng về kiểm tra, đánh giá nhằm phát triển phẩm chất, năng lực của học sinh cũng được nhà trường phát triển những năm qua. Nhà trường chủ động xây dựng chương trình bồi dưỡng giáo viên dạy các môn tích hợp như: Dạy học môn Khoa học tự nhiên, Lịch sử - Địa lý, Tin học - Công nghệ (ở cấp tiểu học). Các chương trình bồi dưỡng này được Bộ GD&ĐT thông qua, ban hành, áp dụng trong toàn quốc.

Để thúc đẩy, duy trì mô hình bồi dưỡng thường xuyên, liên tục, tại chỗ, nhà trường mong muốn tiếp tục được đầu tư, nâng cấp hạ tầng công nghệ thông tin và phần mềm kèm theo để có thể thực hiện nhiệm vụ như một trung tâm phát triển học liệu số và đầu mối cấp phát học liệu, phát triển diễn đàn trực tuyến cho giáo viên, cán bộ quản lý GDPT trên cả nước. Khi đó, tính chất một trường ĐH sư phạm trọng điểm mới được thể hiện rõ nét và góp phần thiết thực vào tiến trình đổi mới GDPT.

- Xin cảm ơn PGS!

HIẾU NGUYỄN (Thực hiện)

Bồi dưỡng giáo viên:

Biết “thổi lửa” và giúp nhà

Mô hình bồi dưỡng thường xuyên, liên tục, tại chỗ được PGS.TS Nguyễn Văn Hiến (ảnh nhỏ) - Bí thư Đảng ủy, Chủ tịch Hội đồng trường Trường ĐHSP Hà Nội đánh giá là tối ưu trong bối cảnh hiện nay. Thực hiện hiệu quả mô hình này cần hệ thống công nghệ thông tin đồng bộ, “thông minh”, ổn định; đặc biệt là sự chỉ đạo thống nhất từ trên xuống dưới.

Nhận diện khó khăn, hạn chế

- PGS nhận diện như thế nào về những khó khăn, hạn chế trong bồi dưỡng đội ngũ nhà giáo hiện nay?

- Trước hết, cần khẳng định: Quá trình bồi dưỡng, tự bồi dưỡng của nhà giáo, cũng như mọi đối tượng học tập khác sẽ hiệu quả nhất khi nhu cầu bồi dưỡng xuất phát từ bản thân người học. Và để tạo động lực cho người học, thông thường chúng ta hay sử dụng các tác động “ngoại lực” như hệ thống chính sách, chế tài khen thưởng, vinh danh... nhằm thúc đẩy nhu cầu muốn được học tập, bồi dưỡng của cán bộ quản lý, giáo viên.

Theo quy định hiện nay, mỗi cán bộ quản lý giáo dục và giáo viên trong một năm học cần được bồi dưỡng chuyên môn thường xuyên 120 giờ. Trong đó, 40 giờ/năm học sẽ thực hiện theo nội dung do Bộ GD&ĐT quy định; 40 giờ/năm học sẽ theo nội dung do sở GD&ĐT quy định; 40 giờ còn lại do đội ngũ tự chọn nhằm phát triển phẩm chất, năng lực nghề nghiệp đáp ứng yêu cầu vị trí việc làm của bản thân.

Trên thế giới hiện nay, khi nói về các hình thức bồi dưỡng giáo viên có thể thấy phổ biến nhất là hội thảo - tập huấn ngắn ngày, tiếp đến là dự giờ đồng nghiệp. Hình thức tập huấn ngắn ngày cũng hay được triển khai theo mô hình “đào tạo cán bộ đào tạo”. Theo đó, cấp Trung ương bồi dưỡng đội ngũ báo cáo viên F1, cấp địa phương sử dụng đội ngũ F1 để tập huấn tiếp cho đội ngũ F2...

Mỗi hình thức bồi dưỡng đều có

ưu và nhược điểm riêng. Trong đó, hội thảo - tập huấn là hình thức quen thuộc, dễ tổ chức, nhất là khi kết hợp với mô hình “đào tạo cán bộ đào tạo”. Tuy nhiên, hình thức bồi dưỡng tập trung ngắn ngày có hạn chế là hiệu quả không bền vững và hay xảy ra tình trạng suy giảm chất lượng tri thức khi qua các bậc đào tạo cán bộ đào tạo từ F1 đến F2 hay F3... Tại thời điểm bồi dưỡng tập trung, giáo viên có thể thấy nội dung bồi dưỡng rất hay, hào hứng; nhưng khi quay về trường, nếu không có sự thúc đẩy, động viên, các “cảm hứng” ban đầu có thể bị suy giảm, thui chột.

Nhận thấy hạn chế này, Chương trình ETEP đưa ra mô hình bồi dưỡng thường xuyên, liên tục, tại chỗ. Theo đó, toàn bộ hệ thống tài liệu, học liệu bồi dưỡng, nội dung giảng dạy “gốc” được đưa lên hệ thống học tập trực tuyến (LMS), giáo viên có thể tự học, nghiên cứu ở bất cứ đâu, lúc nào. Nội dung “gốc” được cấp phát đến từng giáo viên như vậy tránh được tình trạng suy giảm chất lượng tri thức. Cùng đó có đội ngũ giáo viên cốt cán, giảng viên sư phạm chủ chốt hỗ trợ thường xuyên, liên tục, tại chỗ. Giáo viên có thể học tập thường xuyên, liên tục tại trường cũng như ở nhà. Có thể nói, đây là một trong những mô hình lý tưởng, được nhiều nước trên thế giới áp dụng.

Mô hình này cũng đảm bảo tính chất “trường diễn” của hoạt động bồi dưỡng, khắc phục hạn chế “ngắn ngày” của hình thức bồi dưỡng tập trung theo dạng hội thảo - tập huấn. Do đó, tác động đến giáo viên dù về lượng sẽ thúc đẩy sự chuyển biến về chất. Đặc biệt, nhờ hệ thống LMS, đội ngũ giáo viên cốt cán, giảng viên sư phạm chủ chốt, giáo viên tham gia bồi dưỡng được đồng hành liên tục bởi các đồng nghiệp tại địa phương cũng như cấp Trung ương. Điều này đồng thời giúp truyền cảm hứng, tạo động lực để đội ngũ giáo viên đại trà tự tin áp dụng nội dung được bồi dưỡng vào thực tiễn dạy học.

Tuy nhiên, để vận hành hiệu quả mô hình bồi dưỡng thường xuyên, liên tục, tại chỗ cần sự phối hợp đồng bộ của nhiều bên liên quan; từ Bộ

Giờ học tại Trường Tiểu học Thị trấn Hạ Hòa, Phú Thọ.

Ảnh: NTCC

PGS.TS Nguyễn Văn Hiến từng là Phó Giám đốc Ban quản lý chương trình ETEP, thực hiện nhiệm vụ triển khai công tác bồi dưỡng cán bộ quản lý, giáo viên trên toàn quốc theo Chương trình GDPT 2018. PGS Nguyễn Văn Hiến cho biết: “Tôi tin rằng, mô hình bồi dưỡng thường xuyên, liên tục, tại chỗ, nếu triển khai bài bản, gắn trách nhiệm, nghĩa vụ với từng mắt xích trong cả hệ thống sẽ hiệu quả, dần tạo thành thói quen, cộng đồng học tập rộng mở. Đặc biệt có sự quan tâm đầu tư cẩn thận vào hệ thống, triển khai thật sát sao của “nhạc trưởng” là Bộ GD&ĐT thì sẽ thành công”.

GD&ĐT chỉ đạo trường sư phạm xây dựng nội dung bồi dưỡng, đến các sở GD&ĐT chỉ đạo mạng lưới giáo viên cốt cán; trường phổ thông tạo điều kiện cho giáo viên tham gia bồi dưỡng và đồng nghiệp hỗ trợ lẫn nhau. Hệ thống LMS cũng phải đảm bảo tính ổn định, dễ sử dụng.

Bên cạnh đó, do tính chất “tự xa” của hệ thống LMS nên sự tương tác thường xuyên qua mạng thông qua các diễn đàn trực tuyến, cũng như hệ thống tổng đài hotline cần đảm bảo thường xuyên. Có như vậy, giáo viên tham gia bồi dưỡng mới không cảm thấy “cô đơn” hay mất đi động lực áp dụng vào thực tiễn. Các diễn đàn trực tuyến nếu được tổ chức, vận hành tốt còn dễ dàng hình thành cộng đồng chuyên môn trên toàn quốc, tạo điều kiện thúc đẩy một xã hội học tập mà bắt đầu từ chính đội ngũ giáo viên.

Dù Chương trình ETEP đã kết thúc

nhưng đội ngũ giáo viên vẫn được thụ hưởng hệ thống tài liệu bồi dưỡng phủ được các nội dung cơ bản mà giáo viên, cán bộ quản lý cần bồi dưỡng để đáp ứng việc triển khai Chương trình GDPT 2018. ETEP cũng để lại di sản quan trọng là mô hình bồi dưỡng thường xuyên, liên tục, tại chỗ; các thầy cô đã bước đầu quen với một hình thức tự bồi dưỡng mới, trong đó có ý niệm về việc có đồng nghiệp cốt cán hỗ trợ. Tuy nhiên, để tiếp tục thúc đẩy mô hình bồi dưỡng này, vai trò điều phối và tổ chức của Bộ GD&ĐT rất quan trọng.

Một số nội dung cần rõ trong dự thảo Luật Nhà giáo

- Bộ GD&ĐT đang xây dựng Luật Nhà giáo. Theo PGS, nội dung trong dự

Trẻ em mồ côi, bị bỏ rơi tại bệnh viện hoặc có hoàn cảnh đặc biệt khó khăn được chăm sóc tại Làng Thiếu niên Thủ Đức.

Làng tiếp tục mời giáo viên, bác sĩ tập huấn cho cán bộ nhân viên trực tiếp giảng dạy, chăm sóc trẻ cần can thiệp. Đồng thời, động viên mỗi cá nhân tiếp tục vì sứ mệnh trồng người, cố gắng tự mày mò, học hỏi mỗi ngày vì tương lai của trẻ. “Nhìn chung, đối với việc dạy trẻ cần can thiệp sẽ có giáo án cơ bản. Trẻ hạn chế phát triển mặt nào, cán bộ sẽ tập trung hướng dẫn mặt đó. Các trẻ đặc biệt ở đây đa số là trẻ khuyết tật, trẻ bình thường đa số là chậm nói hoặc phát âm chưa rõ. Vì không thể diễn đạt được nên trẻ thường có tâm lý cáu gắt, khó chịu, la hét, không kiềm chế được cảm xúc”, cô Nga cho hay.

Với sự đồng hành, chia sẻ của đội ngũ cán bộ ở Làng giúp các bé vượt qua những khó khăn, áp lực trên con đường học vấn. Thực tế, những người đang công tác tại Làng không chỉ là nhân viên công tác xã hội đơn thuần, họ còn là những người cha, người mẹ, người thầy.

Cô Phạm Thị Trang (sinh năm 1991, quê Nghệ An) quyết định chọn Làng Thiếu niên Thủ Đức là nơi gắn bó sau khi ra trường. Cô chia sẻ, cán bộ ở đây đa phần là giáo viên mầm non hoặc giáo viên tiểu học nên khi được giao nhiệm vụ can thiệp sớm cho trẻ rối loạn phát triển trong thời gian vàng, các cô từng nghĩ công việc này sẽ không quá khó. Nhưng thực tế, nhóm trẻ đặc biệt này đều thuộc nhóm khuyết tật về trí tuệ, vận động, nghe nói, phần lớn đều chưa tự chủ được hành vi, rất khó để nắm bắt được tâm trạng, ý muốn của trẻ. “May mắn, chúng tôi được

tham gia các lớp tập huấn, tham gia các lớp học để có thêm kỹ năng, kiến thức. Đồng thời, mỗi cán bộ phải tự mày mò, chăm sóc để hiểu được tính cách của từng trẻ nhằm đưa ra phương pháp giáo dục phù hợp”, cô Trang cho hay.

Đồng hành và nhận thấy sự thay đổi rõ rệt của trẻ sau 6 tháng đề án hoạt động, cô Trang không khỏi xúc động: “Xưa bảo mãi mà trẻ chẳng nghe, giờ chỉ gọi trẻ quay lại, nói trẻ phản ứng và thực hiện theo, đó là điều hạnh phúc lớn nhất của chúng tôi. Dù khó khăn, mỗi cán bộ luôn cố gắng vượt qua để đem đến điều tốt nhất cho trẻ. Mỗi đứa trẻ ở Làng đều kém may mắn, đối với trẻ bị rối loạn phát triển còn thiệt thòi hơn rất nhiều. Chúng tôi chỉ mong các con có thể cải thiện, hòa nhập cuộc sống, đi học như các bạn đồng trang lứa để ra đời có thể tự lập”.

Mang những điều tốt nhất cho trẻ

Ông Nguyễn Hữu Tài - Giám đốc Làng Thiếu niên Thủ Đức cho biết, đội ngũ cán bộ của Làng vẫn luôn cố gắng, nỗ lực hết sức mình, với nhiệt huyết, tình yêu thương trẻ và tinh thần trách nhiệm để có thể chăm lo, đem đến những điều tốt đẹp nhất cho trẻ. Ông tâm niệm: Trẻ em là tương lai của đất nước, đối với trẻ có sức khỏe tâm lý bình thường, Làng luôn tạo điều kiện tốt nhất để trẻ có thể học văn hóa, học nghề để các em có thể tự lập và hòa nhập

Làng Thiếu niên Thủ Đức (phường Bình Thọ, TP Thủ Đức, TPHCM) thành lập trước năm 1975, sau này được giao Sở Lao động, Thương binh và Xã hội TPHCM quản lý. Từ khi thành lập đến năm 1990, đây là nhà nuôi dạy trẻ Mầm non I Thủ Đức. Từ năm 1991 đến 2002, cơ sở này mang tên Làng Trẻ mồ côi Picasso, sau đó là Làng Thiếu niên Thủ Đức.

cộng đồng. Mỗi trẻ đều có quyền được chăm sóc bình đẳng như nhau, tuy nhiên, có một số trẻ được phát hiện có rối loạn phát triển, cần chăm sóc đặc biệt hơn. Đó là lý do đề án can thiệp thời gian vàng cho trẻ có rối loạn phát triển được thực hiện.

Hơn 6 tháng thực hiện, sự thay đổi tích cực từ trẻ đã tạo động lực rất lớn đối với đội ngũ cán bộ, nhân viên. Nhằm đáp ứng và hoàn thành tốt nhiệm vụ, cán bộ trực tiếp tham gia lớp can thiệp sẽ được bồi dưỡng kiến thức, kỹ năng thông qua các buổi tập huấn từ các bác sĩ, giáo viên có chuyên môn. Đồng thời, ý thức được nhiệm vụ của mình, đội ngũ cán bộ luôn cố gắng mỗi ngày, cố gắng học hỏi, đọc thêm tài liệu tham khảo trên mạng để hoàn thiện bản thân, đem đến những điều tốt nhất cho trẻ cần can thiệp. “Với sứ mệnh của mình, Làng Thiếu niên Thủ Đức sẽ không ngừng cố gắng để nơi đây không chỉ là nơi nuôi dưỡng, chăm sóc, giáo dục, mà còn là nơi ấp ủ, vun đắp, chắp cánh cho tất cả trẻ em của Làng trở thành hiện thực. Mong rằng, việc can thiệp sớm trong thời gian vàng sẽ giúp trẻ có rối loạn phát

triển có thể hòa nhập với cuộc sống và phát triển đều với bạn cùng trang lứa”, ông Tài chia sẻ.

Liên quan đến vấn đề này, BS.CKII Nguyễn Trần Nam - Phó Giám đốc Bệnh viện Nhi đồng Thành phố (TPHCM), đánh giá, việc can thiệp sớm giúp trẻ phát triển khả năng ngôn ngữ và giao tiếp tốt hơn, tạo nền tảng vững chắc cho tương lai. Với sự hỗ trợ đúng lúc, trẻ có thể cải thiện khả năng ngôn ngữ và giao tiếp, giúp trẻ có một cuộc sống tốt đẹp hơn. Đối với đội ngũ trực tiếp hướng dẫn trẻ, cần được trang bị những kiến thức lý thuyết và thực hành; nếu chưa có đủ thì có thể bổ sung trong quá trình làm việc. “Có rất nhiều nguyên nhân tâm lý - phát triển làm cho trẻ chậm nói như rối loạn ngôn ngữ diễn đạt, tự kỷ, chậm phát triển... Việc đưa trẻ đến các cơ sở y tế có chuyên khoa tâm lý để thăm khám, đánh giá là điều cần thiết để định hướng phát triển phù hợp. Nhiều dữ liệu lâm sàng cho thấy trước 3 tuổi là thời gian vàng để can thiệp cho trẻ có các vấn đề rối loạn”, BS Nam nhấn mạnh.

Bài, ảnh: LÂM NGỌC

Những chuyến đi thăm lặng

Gần 50 năm thành lập, Làng Thiếu niên Thủ Đức là nơi chăm sóc trẻ mồ côi, bị bỏ rơi từ bệnh viện hoặc trẻ có hoàn cảnh đặc biệt khó khăn ở nhiều nơi gửi về đây nuôi dưỡng. Các em được chăm sóc, giáo dục để có nền tảng phát triển, hòa nhập cuộc sống như những bạn đồng trang lứa.

Viết tiếp ước mơ còn dang dở

Dù hoàn cảnh kém may mắn hơn bạn đồng trang lứa, nhưng bằng tình yêu thương, sự chăm sóc, giúp đỡ, giáo dục của đội ngũ nhân viên, những đứa trẻ tại Làng Thiếu niên Thủ Đức (Làng) đã vượt qua khó khăn, áp lực trong cuộc sống để đạt được ước mơ của mình.

Làng có chức năng tiếp nhận, quản lý, giáo dục và nuôi dưỡng trẻ em mồ côi, hoàn cảnh đặc biệt khó khăn trong độ tuổi từ sơ sinh đến 16 và tiếp tục đến 22 tuổi đối với những trường hợp còn đang theo học từ cấp THPT đến đại học; tổ chức cho các em học văn hóa, học nghề, giúp các em có đủ điều kiện để hòa nhập cộng đồng xã hội. Qua thời gian, có những em đã thành giáo viên, bác sĩ, cán bộ ngân hàng; cũng có em đã trở thành cán bộ, giữ những trọng trách trong cơ quan của mình hoặc có bạn quay trở lại Làng tiếp bước công việc làm cha mẹ cho những trẻ em có hoàn cảnh khó khăn.

Từng là trẻ của Làng, nhận được sự yêu thương, chăm sóc, nuôi dưỡng, giáo dục của các mẹ, cô Đặng Thu Nga (sinh năm 1988) sau thời gian làm kế toán ở ngoài đã quyết định quay lại Làng, làm việc tại khu Sơ sinh. Qua quá trình làm việc, nhận được sự giúp đỡ của mọi người trong gia đình, cô Nga tiếp tục học thêm kiến thức liên quan đến trẻ sơ sinh và mầm non. Hiện, cô Nga là Phó Trưởng khu Sơ sinh - Làng Thiếu niên Thủ Đức (TP Thủ Đức).

Theo cô Nga, trẻ bình thường chăm sóc đã khó, đối với những trẻ đặc biệt có bệnh lý thì khó hơn gấp nghìn lần. Bất lực nhất là những lúc thấy các con đau ốm, thậm chí không qua khỏi. "Mỗi lần mất đi một đứa con, tôi đều cảm thấy tổn thương rất nhiều. Nhưng vì những đứa trẻ khác cũng cần được chăm sóc, tôi phải cố gắng vượt qua để hoàn thành công việc. Từ đó, tôi cố gắng trau dồi thêm kiến thức mầm non của mình để có

Trẻ em tại khu Sơ sinh vui mừng, trò chuyện cùng ông Trần Hữu Nghị - Phó Giám đốc Làng Thiếu niên Thủ Đức.

Cô Đặng Thu Nga - Phó Trưởng khu Sơ sinh đang hướng dẫn một trẻ đặc biệt phân biệt màu sắc.

thể chăm sóc tốt trẻ, nhất là những trẻ thiệt thòi có khuyết tật hoặc rối loạn phát triển", cô Nga tâm sự.

Theo cô Nga, các bé ở đây được phân riêng theo thể trạng. Những trẻ khuyết tật bẩm sinh có thể dễ dàng nhìn thấy bằng mắt thường, đối với những trẻ có rối loạn về phát triển, qua quá trình chăm sóc, cán bộ mới nhận ra. Một trong những khó khăn thường gặp của trẻ về mặt phát triển là chậm nói. Có nhiều nguyên nhân tâm lý, phát triển làm trẻ chậm nói như rối loạn ngôn ngữ diễn đạt, tự kỷ, chậm phát triển...

Nhiều dữ liệu lâm sàng cho thấy trước 3 tuổi là thời gian vàng để can thiệp cho trẻ có các vấn đề rối loạn. Trong bối cảnh của Làng, người chăm sóc chính là những người thầy, người cô giúp trẻ rèn luyện những kỹ năng giao tiếp sớm, làm nền tảng giúp trẻ phát triển ngôn ngữ và tương tác. Thấy được khó khăn của cán bộ nhân viên, mong muốn tất cả trẻ em tại Làng đều được chăm sóc toàn diện nhất, Ban Giám đốc Làng đã lập Đề án Can thiệp cho trẻ em trong thời gian vàng từ 3 - 4 tuổi.

“Đội ngũ các y, bác sĩ Làng Thiếu niên Thủ Đức có kiến thức, kỹ năng chăm sóc trẻ bảo đảm sức khỏe về thể chất và tinh thần; kịp thời nắm bắt sức khỏe tâm lý để giải quyết những vấn đề sang chấn, áp lực tâm lý đối với trẻ sau thời gian học hành căng thẳng. Làng thường xuyên phối hợp với các bệnh viện lớn trên địa bàn TPHCM tổ chức thăm khám bệnh miễn phí, hỗ trợ kinh phí điều trị, cùng chung tay chăm sóc các cháu được tốt hơn.”

Can thiệp trong thời gian “vàng”

Theo cô Đặng Thu Nga, khó khăn lớn nhất khi đề án được thực hiện là đội ngũ cán bộ ở đây chưa có nhiều kiến thức về việc chăm sóc những trẻ cần can thiệp. Đa số trẻ được nhận ra có sự khác biệt về phát triển so với các trẻ cùng trang lứa nhờ quá trình chăm sóc. Kinh nghiệm chưa nhiều, kỹ năng chưa có, thầy cô ở đây hiểu và nhận ra bằng chính sự yêu thương dành cho mỗi trẻ.

Thấu hiểu điều đó, Ban Giám đốc

Tấm biển "Mỹ tục khả phong" do vua Tự Đức ban tặng cho làng Hữu Bằng vào năm Đinh Mão (1867).

hiệu mà triều đình ban cho các làng xã có nhiều đóng góp, ngoài việc quyên góp được từ 1.000 quan trở lên thì làng cũng phải đảm bảo thi hành "10 điều răn huấn" của vua Tự Đức. Đó là: Đôn nhân hậu; Chính tâm thuật; Thương tiết kiệm; Hậu phong tục; Huấn tử đệ; Vụ bản nghiệp; Sùng chính học; Giới đảm thục; Thần pháp thụ; Quảng hành thiện.

Theo thần phả, đình Hữu Bằng thờ ba vị Thành hoàng là Đệ nhất, Đệ nhị và Đệ tam Nam Hải Đại vương - ba vị tướng có công phù giúp nhà Lê. Trên bức cuốn thư lớn, sơn son thếp vàng, tạo lập năm Bảo Đại 7 (1932) có 4 chữ Hán: "Phổ bác uyên tuyên" để ca ngợi công đức của các vị Thành hoàng.

Trong lịch sử hơn 300 năm tồn tại, đình Hữu Bằng từng trở thành công đường trong vụ bốn cụ Tú cùng dân làng tự xử bọn côn đồ, cướp bóc, cưỡng hiếp con gái nhà lành xảy ra vào cuối thời vua Tự Đức.

Theo tư liệu của nhà báo Nguyễn Phan Khiêm, thuở ấy làng Hữu Bằng có một bọn côn đồ nổi lên thành một băng đảng ngạo ngược với bốn tên cầm đầu và chín tên lâu la. Hàng ngày, chúng ra chợ Nứa cướp đoạt tài sản, ai chống lại thì chúng đánh đập tàn nhẫn. Thậm chí, chúng còn cưỡng đoạt con gái nhà lành, bắt cô gái nào đến hầu rượu là phải đến, lấy gậy gõ vào cổng nhà ai thì nhà ấy buộc phải đưa con gái ra nộp. Có những cô gái đã hứa hôn bị chúng làm nhục, bị nhà trai từ hôn khiến cuộc đời cô gái dang dở, tủi nhục.

Để thêm thanh thế, chúng còn liên kết dẫn dắt các toán cướp khác về làng. Chúng thông thạo địa hình và có thể lực mạnh nên quan quân và tuần phiên không thể chống cự. Tri huyện Thạch Thất, Tuần phủ Sơn Tây cũng không làm gì được chúng. Trước tình thế ấy, các nhà nho Hữu Bằng đã bí mật họp bàn xử lý nhóm côn đồ.

Bốn cụ Tú gồm: Cụ Nguyễn Văn Thăng, đỗ năm Tự Đức thứ 3 (1850) ở nhà dạy học; cụ Nguyễn Huy Diễn, đỗ năm Tự Đức thứ 14 (1861) từng làm Huấn đạo huyện Cẩm Khê; cùng cụ Đặng Trung Thuận và cụ Tú mền Phan Lạc Thanh. Cụ Nguyễn Huy Diễn khi đó đã ngoài 50 tuổi, là người cao tuổi và đồ trước ba vị Tú tài kia, lại là người khởi xướng nên được dân chúng tôn là "Tú Đồng đốc tướng".

Cụ Tú Thăng chịu trách nhiệm tổ

chức đào tạo lực lượng, các cụ chọn trong học trò của mình lấy những người có sức khỏe, nghĩa khí và can đảm chuyển về lớp nhà cụ Tú Thăng để bí mật học võ. Mục tiêu các cụ đặt ra là bắt bằng được bốn tên đầu sỏ và khống chế được lũ lâu la, hạn chế thấp nhất việc đổ máu của anh em hương đồng và dân làng, đồng thời tuyệt đối không để chúng chạy thoát.

Sau cả năm trời chuẩn bị, nhằm ngày họp phiên chợ Nứa, chỉ có bốn tên ốm yếu ở bản doanh, những tên cầm đầu và đám lâu la ra chợ cướp bóc. Anh em hương đồng mật phục, đến khoảng giờ trưa chúng kéo về dùng tiệc rượu. Trong lúc đó, nhờ có tay trong nên đồng vũ khí của chúng được anh em hương đồng lén vào lấy đi hết. Khi chúng ngà say, anh em bắt ngờ xông vào khống chế, trói ghềnh từng thằng. Bị bắt ngờ, chúng kinh ngạc và không kịp trở tay.

"Xóc quẻ" theo ý Trời định

Ngay chiều hôm đó, một phiên tòa của dân làng được lập ở sân đình, bốn cụ Tú ngồi ghế xét xử. Tội trạng của bọn côn đồ được vạch rõ với rất nhiều nhân chứng. Dân làng đồng thanh cho rằng tội ác của chúng làm nhor nhóp phong thế của làng. Tội ác rành rành, chất chồng như núi nên không thể chối cãi.

Bản án được quyết định, bốn tên đầu sỏ bị tử hình, những tên lâu la được tha tội chết nhưng xử phạt theo lệ làng. Gia phả họ Phan Lạc cho biết, các cụ Tú đã đưa bốn tên cầm đầu ra trói ở cây gạo phía bên trái cửa chùa và "truyền lệnh chém. Chém xong cả làng rất vui vẻ, tranh nhau đem rượu, gạo và mổ bốn con trâu lớn để khao mừng. Dân làng ăn uống, reo vui".

Nguồn gia phả cũng cho biết, việc đến tai quan trên "quan huyện Thạch Thất đem lính về làng khám xét. Quan

Khi tuổi đã già, năm ấy làng Hữu Bằng bị dịch tả, cụ Tú Thăng xông pha tẩy uế, không nề hà khâm liệt và chôn cất người chết. Bệnh bị đẩy lùi, dân làng rất cảm kích và mến phục cụ. Năm 1884, cụ Tú Thăng tạ thế, dân làng thương tiếc, mang 6 con trâu đến làm tang lễ. Về cụ Đặng Trung Thuận, sau khi được trả tự do đã tham dự kỳ thi Hương năm 1888 tại trường thi Hà Nam và đậu Cử nhân, được bổ nhiệm làm Huấn đạo Tiền Hải (Thái Bình).

không dám vào làng, vẫn thân và toàn dân bèn mở to cổng làng ra đón. Việc ấy được bẩm lên Tỉnh đường". Sau đó, bốn cụ Tú tự lên tỉnh Sơn Tây nhận tội. Quan tỉnh nói rằng, lâu nay bọn cướp lộng hành, gây biết bao tội ác mà chưa xử lý được, nay dân làng bắt được bọn chúng là việc thực đáng khen, nhưng nước có quốc pháp nên không thể tự tiện xét xử rồi giết người.

Bốn cụ Tú bị bắt giam để chờ triều đình quyết định. Vua Tự Đức nhận được hồ sơ vụ án đã phê rằng: Dân hạt Bắc kỳ có nhiều kẻ hung hãn, theo giặc ngoài hại quốc dân, chính nên xử trị đúng quốc pháp để răn đe kẻ khác về sau. Còn như những người văn thân thiện tiện giết bọn nghịch đảng, đáng lý phải xử nặng, song vì thời vụ đa nan, nghịch đảng đầy động như ong, hướng lại còn có quân Pháp giúp bọn phản nghịch, đường sá xa xôi cách trở, trình báo chậm trễ khó khăn cho nên phải tòng quyền để phù vận nước, nên việc này nên giảm nhẹ, chuẩn giao cho Tỉnh thần Sơn Tây tạm giam những người văn thân ấy để đợi lệnh triều đình.

Lo lắng cho cha, con gái thứ hai

Tên làng Hữu Bằng có nghĩa là "có sự tin cậy, có hiếu hạnh, đạo đức".

của cụ Tú Thăng cùng con gái một cụ Tú khác vào Huế đệ đơn kêu oan. Tam pháp ty thấy vụ án kỳ lạ nên họp lại để nghị xử rồi dâng tấu lên vua Tự Đức. Cuốn "Hữu Bằng xã chí" chép: Vua Tự Đức châu phê vào bản tấu của Tam pháp ty rằng: "Giá án thậm kỳ/ Phi tha án tử/ Đường đường nghị vệ/ Thiết lập nha môn" - nghĩa là: Án thật kỳ lạ, không thể so sánh với các vụ án khác, dân làng thiết lập "công đường" với nghị vệ đường hoàng để xét xử (chứ không phải vụng trộm, hay tự thù).

Vua Tự Đức phân văn, không biết nên phạt hay nên tha. Họ giết bốn kẻ côn đồ vì lẽ công bằng, vì sự an nguy của dân làng nhưng vẫn phạm tội ý giết người, coi thường quốc pháp. Hơn nữa trước đó vài năm, chính vua Tự Đức đã ban cho làng Hữu Bằng bức hoành phi "Mỹ tục khả phong" nên vua càng khó xử.

Giai thoại kể rằng, vua Tự Đức bèn cho triều thần xóc quẻ để định theo ý Trời, nếu thế đen thì trăm quyết, được thế đỏ thì xử tội lưu, được thế xanh thì xử tội đồ cho làm lao dịch tại địa phương. Kết quả là thế xanh được dâng lên, vua Tự Đức phán: Đó đúng là lòng Trời. Tội đồ là phạt làm lao công từ 1 đến 3 năm, các can phạm đã bị lưu giữ quá thời hạn đó nên vua ban lệnh ân xá.

Sách "Hữu Bằng xã chí" cũng ghi sau khi thành Sơn Tây thất thủ thì các cụ Tú ra về. Thành Sơn Tây thất thủ vào cuối năm 1883. Như thế, vụ án kéo dài đến 9 năm ròng. Gia phả họ Nguyễn cũng ghi, cụ Tú Thăng được vua ân xá, nhưng ân chiếu chưa về đến nơi thì Pháp đánh thành Sơn Tây, quân của Lưu Vĩnh Phúc cho mở cổng thành, tha tù nên cụ được trả tự do.

Thấy cụ được về, những tên tướng cướp trong vùng muốn trả thù cho đồng bọn nên lập mưu lừa cụ ra ngoài Đám (Tây Tựu, Từ Liêm) chơi. Khi đi đến bãi Lệnh thuộc làng So thì chúng đồ ra định giết. May sao trong số đó có một tướng cướp từng ngồi tù cùng cụ ở nhà lao thành Sơn Tây, đã được cụ cảm hóa, đứng ra xin nên cụ thoát nạn.

Đình cổ Hữu Bằng và chuyện bốn nhà nho xử tội toán cướp

■ TRẦN SIÊU

Vào thời nhà Nguyễn, ở Hữu Bằng (Thạch Thất, Hà Nội) xảy ra một vụ việc chấn động: Bốn cụ Tú hợp sức bắt giết bốn kẻ côn đồ. Vụ án đến tai vua Tự Đức, vua cũng không biết nên xử thế nào nên đành theo phép “xóc quẻ thẻ” theo ý Trời định.

Làng Hữu Bằng xưa có tên Nôm là Kê Nửa, một vùng đất có tiếng ở xứ Đoài cả về mặt khoa bảng lẫn giao thương. Tương truyền chợ Nửa từng là trung tâm mua bán của cả xứ Đoài thời xưa, vào những ngày chợ phiên dân tứ xứ tìm đến ngựa xe chật đường chẳng kém đất Kê Chợ Thăng Long. Thế nên, người xứ Đoài mới có câu ca: “Thứ nhất Kinh Kỳ, thứ nhì Nửa Chợ”.

Đình cổ 9 thôn

Nhắc tới Hữu Bằng không thể không nhắc tới ngôi đình cổ đã hiện hữu hơn 300 năm trên mảnh đất Kê Nửa. Theo nhà nghiên cứu Nguyễn Kiến, đình Hữu Bằng cũng là một trung tâm văn hóa đáng chú ý của xứ Đoài xưa – khi “9 thôn chung một ngôi đình”. Thường thì mỗi thôn làng xưa đều dựng riêng cho mình một ngôi đình, nhưng 9 thôn làng ở Hữu Bằng mới chung nhau một đình, thể hiện tinh thần cộng đồng làng xã gắn kết được hun đúc từ xa xưa vẫn luôn bền chặt.

Theo các cụ cao niên, cái hay cái đẹp nằm ngay chính ở tên làng xã: Hữu Bằng. Hai chữ ấy lấy từ Kinh Thi trong câu “Hữu bằng, hữu dục, hữu hiếu, hữu đức, khải dễ quân tử, tứ phương vi tắc”, có nghĩa là: Có sự tin cậy, có hiếu hạnh, đạo đức. Hai chữ Hữu Bằng đảo ngược là Bằng Hữu mang hàm ý chỉ những người đồng chí hướng và đồng điệu.

Theo bài văn khắc trên câu đầu dầm ngang chính, thì đình Hữu Bằng được xây dựng năm 1689, nghĩa là đến nay đã 335 năm. Từ ngoài đi vào, phía trước đình là ao sen thơm ngát, tiếp theo là tam bình phong gồm 4 cột trụ nhỏ, chia thành 3 ô tường, rồi đến tam quan

Bốn chữ Hán “Phổ bác uyên tuyên” ca ngợi công đức của các vị Thành hoàng làng Hữu Bằng.

Một cột đình, hiện vật được lưu giữ ở đình Hữu Bằng là một câu chuyện lịch sử gắn với văn hóa xứ Đoài.

chính với 2 cột trụ lớn và 2 cửa phụ ở hai bên.

Đi vào phía trong, hai bên sân gạch rộng là hai dãy tả, hữu vu, mỗi dãy đều gồm 7 gian; bộ khung gỗ bào trơn đóng bén; tường xây, đầu hồi bít đốc. Tòa đại đình nhìn hướng Tây, gồm đại bái và hậu cung bố trí theo hình chữ “đình” (chuiôi vồ), cơ bản vẫn giữ được kiểu dáng kiến trúc thế kỷ 17.

Bốn bề đại bái thông thoáng, hai bên có bục gỗ, xung quanh là lan can con tiện. Trong lần trùng tu lớn năm 1826 đã đắp thêm hình tượng “lưỡng long châu nguyệt” trên nóc, làm thêm một phần hậu cung.

Trên một cây cột ở góc phải đình có năm vết chém, mà theo giai thoại thì thuở ấy có người trong làng phải lên miền tận thượng để mua gỗ rồi

vận chuyển về cho làng dựng đình. Tuy nhiên, khi ngôi đình hoàn thành, dân làng bầu hậu thần để ghi ơn những người có công nhưng lại không có tên người cung ứng gỗ vì cho rằng, cung ứng gỗ chắc đã có lãi thì không phải là làm công đức. Tiện cây dao trong tay, người cung ứng gỗ chém ba nhát vào cây cột và thề “đi mua gỗ không lấy lãi”. Kết quả cuối cùng là dân làng vẫn không đưa ông vào làm hậu thần nên ông tức giận chém thêm hai nhát vào cây cột và thề sẽ bỏ làng ra đi.

Nhà nho bắt cướp

Không rõ câu chuyện thực hư thế nào, nhưng mỗi vết tích, mỗi hiện vật ở ngôi đình cổ Hữu Bằng đều là những dấu tích văn hóa từng rất rạn rỡ. Đặc biệt nhất có lẽ là tấm biển “Mỹ tục khả phong” do vua Tự Đức ban tặng cho làng Hữu Bằng vào năm Đinh Mão (1867). Khác với các làng cùng thời, tấm biển này do triều đình chế tác và gửi về trực tiếp chứ không phải gửi sắc phong để quan tỉnh chế tác như lệ thường.

Vậy tại sao Hữu Bằng lại được vua Tự Đức ban tặng cách đặc biệt danh hiệu ấy? “Mỹ tục khả phong” là danh

Ngày khi có hiệu lệnh từ BTC, hàng trăm người đổ xô xuống vực bắt cá. Năm nay, lễ hội thu hút hơn 400 người tham gia (ảnh trái). Nhiều phụ huynh tranh thủ đưa con đến lễ hội để trải nghiệm (ảnh phải).

20 phút, bà Phạm Thị Ngo (70 tuổi, thôn Nam Viên, xã Xuân Viên) đã bắt được chú cá chép ước chừng hơn 1kg. Cát vội vào trong túi, bà cười dí dỏm: “Giờ bắt cá tôi còn lạnh lợi lắm. Năm nào tôi cũng bắt được cá, có năm còn nhiều hơn mấy đứa con trong nhà”. Nói rồi, bà Ngo tiếp tục rải chân đưa nơm bắt cá ở những vùng trũng gần bờ. Phía xa, đoàn người đã bắt đầu xuôi theo dòng nước lũ cá trở lại.

Đến gần 9 giờ, khi nắng bắt đầu gắt rất cũng là lúc già trẻ, gái trai thu dọn nơm cụ lên bờ về nhà. Theo nhiều người, năm nay sản lượng cá đánh bắt không nhiều và to như mọi năm. Không ít người phải mang túi không trở về. Tuy nhiên, trên khuôn mặt ai cũng vui vẻ, phấn chấn. “Không bắt được cá cũng không sao. Tham gia lễ hội chủ yếu lấy niềm vui và nụ cười”, chị Hoàng Nga - “nôm thủ” đến từ TP Hà Tĩnh cho hay. Kết thúc lễ hội, ban tổ chức sẽ trao giải cho “nôm thủ” đánh được nhiều con cá có trọng lượng lớn.

Gìn giữ và phát huy hội làng

Theo truyền thuyết, Vực Rào trước đây là Vực Thường Luồng và Rào Nhà Nghe, một trong những cảnh quan đẹp ở núi Hồng Lĩnh. Vực Rào là một lạch nước sâu, rộng chạy dài theo chân núi Vực có diện tích tự nhiên khoảng 30ha, dài khoảng 1km, nơi trú ngụ của các loài cá nước ngọt. Tại đây, dòng nước mát, trong lành, có nhiều hang, đầm, đĩa... thích hợp để các loài cá nước ngọt trú ngụ, sinh sôi và phát triển. Ngoài các loại cá như: Chép, lóc, leo, trê, ngao... còn có các loài tôm, tép,

cua ốc. Ngoài ra, hàng năm nguồn cá từ các khe Nhà Nương, Trảng Vưng, Bàu Chấm... ở trong huyện Nghi Xuân cũng theo dòng nước đổ về Đầm Vực.

Đầy núi Vực có hệ sinh thái phát triển, cây cối rậm rạp nên vào mùa mưa bão các loài chim như: Cói, cò, vạc, diệc... bay về trú ngụ, sinh nở. Hình ảnh chim trời, cá nước tạo nên một cảnh đẹp như chốn bồng lai tại khu vực núi Hồng, sông Lam. Đầu thế kỷ XVIII thời vua Hiến Tông niên hiệu Cảnh Hưng có hào trưởng là ông Đậu Danh Kiêm đã đồ tam trường nhưng ông không xây dựng quê hương.

Hào trưởng Đậu Danh Kiêm là người đề xướng tổ chức hội bắt cá Vực Rào. Ông đã thảo hươu ước quản lý làng xã với 5 điều khuyến và 10 điều cấm kỵ. Trong đó, điều cấm thứ 10 ghi rõ là cấm bắt trộm cá Vực Rào. Thay vào đó, hàng năm, xã sẽ tổ chức xã Vực Rào một lần để bà con thoải mái đánh, bắt cá khi kết thúc mùa gặt. Người dân sẽ dùng những hạt gạo thơm kết hợp với những con cá tươi ngon nhất vừa đánh được ở Vực Rào để làm lễ cúng cơm mới.

Theo các cụ cao niên tại xã Xuân Viên, từ xưa, lễ hội này được tổ chức rất bài bản. Vào ngày diễn ra lễ hội, người đứng đầu làng và các bậc cao niên cho lập bàn thờ, hương đăng hoa quả để cúng tế Thành Hoàng bản thổ tại ngôi miếu cạnh đầm Vực. Lễ tế xong, một hồi chiêng trống vang lên, người đứng đầu làng hú to một tiếng rồi cầm nơm lội xuống đầm úp cá đầu tiên. Ngay sau đó, người dân trong làng không phân biệt già trẻ, trai gái dùng nơm cụ như nơm, vó, lưới, nhủi,

Lão nông Đặng Văn Nhuận - 69 tuổi, trú thị trấn Tiên Điền, huyện Nghi Xuân có thâm niên hơn 50 năm đánh cá ở Lễ hội Đồng Hoa.

Thành quả sau một buổi “săn” cá.

vợt, rờ... lội xuống đầm để thi nhau bắt cá.

Khi tham gia lễ hội người nào bắt được cá to, hoặc bắt được nhiều cá, người đó sẽ gặp may mắn, mùa màng bội thu, gia đình no ấm trong suốt cả năm. Trải qua hàng trăm năm nay, đến nay lễ hội vẫn giữ được bản sắc riêng, thu hút đông đảo người dân xã nhà cùng khách thập phương tham gia.

Theo ông Phan Tiến Thành - Phó Chủ tịch xã Xuân Viên, trải qua nhiều biến đổi lịch sử, Lễ hội đánh cá Đồng

Hoa luôn được duy trì. Xưa kia lễ hội được tổ chức trang nghiêm, chính quyền địa phương dựng đàn dâng lễ vật cúng các vị thần linh, bậc tiền nhân, cầu quốc thái dân an, mưa thuận gió hòa, mùa màng tươi tốt. Sau năm 1945, chủ tịch xã là người trực tiếp đánh trống và truyền lệnh khai hội. Ban tổ chức lễ hội luôn có quy định dân ông cầm nơm đi trước, phụ nữ mang rỏ vó đi theo sau, ai bắt được con cá lớn thì hô lớn để mọi người xung quanh cùng biết hưởng ứng.

Đây là một trong những lễ hội độc đáo mang đậm bản sắc văn hóa dân gian của người dân địa phương với tinh thần khuyến nông, khuyến ngư, phát triển nông nghiệp nông thôn. Lễ hội còn góp phần thắt chặt tình đoàn kết, gắn bó trong cộng đồng, thu hút khách du lịch đến với huyện Nghi Xuân.

Ông PHAN TIẾN THÀNH

Vực Rào - nơi diễn ra Lễ hội đánh cá Đồng Hoa.

Lễ hội đánh cá hơn 300 năm

■ HÒ PHƯƠNG

Lễ hội đánh cá Đồng Hoa hay còn gọi là lễ hội đánh cá Vực Rào hoặc lễ xã Vực đã tồn tại hơn 300 năm ở xã Xuân Viên (Nghị Xuân, Hà Tĩnh). Đây là một trong 3 lễ hội đánh cá truyền thống còn lưu giữ được đến ngày nay ở nước ta.

Cả làng rủ nhau đi bắt cá

5 giờ sáng, ông Đặng Văn Việt (72 tuổi, xã Xuân Viên) vội đánh thức các thành viên trong gia đình chuẩn bị dụng cụ lên Vực Rào (thôn Nam Viên, xã Xuân Viên) bắt cá. Mấy ngày qua, khi nghe loa thôn phát thông báo lịch mở hội đánh cá Vực Rào, cả nhà ông ai nấy đều thấp thỏm. "Đã thành lệ rồi, nên cứ gặt mùa xong là bà con Xuân Viên mong ngóng khai hội để đi bắt cá. Từ cuối tháng 5 âm lịch, mọi nhà đều chuẩn bị dụng cụ từ nơm, vó, lưới, rổ... cứ đồ dùng nào bắt cá được đều mang đi. Không chỉ người lớn mà trẻ em trong làng đều được sắm dụng cụ để dự hội", ông Việt hào hứng cho biết.

Theo lịch 6 giờ 30 phút mới khai hội, nhưng từ tờ mờ sáng, tại Vực

Rào đã chen kín xe cộ và người. Không chỉ người trong làng, trong xã, lễ hội còn thu hút cả người dân từ các tỉnh đến dự. Ông Đặng Văn Tư (70 tuổi, quê xã Đô Lương, Nghệ An) cho biết, khi nghe tin về lễ hội này, gia đình ông và hàng xóm đã thuê 3 ô tô khách chở gần 50 người vào Hà Tĩnh để tham dự.

"Làng chúng tôi có truyền thống về làm nơm vó, nên hẳn nơi nào có lễ hội đánh cá đều muốn tham dự. Đây là một lễ hội giữ gìn nét văn hóa vùng quê rất đẹp và ý nghĩa. Đến đây rồi, không chỉ tham gia lễ hội đánh cá, đoàn chúng tôi còn có dịp tham quan khu lưu niệm của Đại thi hào Nguyễn Du", ông Tư cho hay.

Đến giờ, ngay khi các bậc cao niên trong làng Nam Viên và cán bộ xã dâng hương, hoa quả cúng tế Thành Hoàng bản thổ tại ngôi miếu cạnh

đầm, hội đánh cá Vực Rào bắt đầu. Tiếng trống lớn vang lên, dòng người từ trên bờ chạy nhanh xuống đầm, tiếng cười nói rôm rả cả một vùng. Năm nay, Lễ hội đánh cá Đồng Hoa được tổ chức vào ngày 29/6 (tức ngày 24/5 Âm lịch) thu hút khoảng hơn 400 người dân và du khách, ở nhiều độ tuổi. Ngoài mang dụng cụ đánh bắt, họ mang theo túi lưới, túi nilon, bao tải để đựng số cá bắt được.

Sau khoảng 10 phút xuống đầm, ông Đặng Văn Nhuận (69 tuổi, trú thị trấn Tiên Điền, huyện Nghi Xuân) đã có thu hoạch và cho biết: "Năm nào tôi cũng tham gia lễ hội này. Năm ngoái, tôi bắt được hơn 10kg cá, năm nay hy vọng bắt được nhiều hơn".

Trong số thành viên tham dự lễ hội có không ít học sinh. Đây là một trải nghiệm mang nhiều ý nghĩa với trẻ nhỏ trong dịp nghỉ hè. Sinh ra tại

Người dân chuẩn bị dụng cụ đi đánh bắt cá từ sáng sớm.

xã Xuân Viên nhưng làm việc tại TP Hà Tĩnh, mỗi dịp hè chị Nguyễn Thanh Huyền (34 tuổi) đều đưa con về quê ngoại để trải nghiệm lễ hội của tuổi thơ.

"Từ nhỏ tôi đã tham gia Lễ hội đánh cá Đồng Hoa cùng cha và các anh chị. Giờ mỗi người một nơi, nhưng cứ có dịp anh chị em tôi lại đưa con về đúng lễ hội. Vừa cho các cháu sân chơi trải nghiệm bổ ích, vừa ôn lại tuổi thơ của mình", chị Huyền chia sẻ.

Trong khi các "nơm thủ" sẵn cả dưới vực, trên bờ rất đông người dân, du khách theo dõi. Tiếng hò reo cổ vũ, tiếng nơm úp, cười nói đuổi bắt cá làm lễ hội thêm phần náo nhiệt. Mỗi khi có người nào đó bắt được cá to, tiếng cổ vũ lại càng thêm huyền ảo.

Không chịu thua cánh trẻ, chỉ sau

đối thủ mạnh là đội tuyển Bỉ 3-1 (25-23, 23-25, 25-20, 25-17).

Trong trận tranh hạng Ba, Bích Tuyền với vị trí đối chuyền đã phát huy tối đa những pha ghi điểm uy lực và mang tính quyết định. Vào thời điểm đối phương vùng lên, thắng ở ván 2 để gỡ hòa 1-1, Bích Tuyền vốn bị bắt bài trước đó đã nhanh chóng thay đổi cách chơi, thể hiện lối đánh đa dạng, tấn công biến hóa, ghi điểm nhiều hơn từ những pha bả nhỏ hay đánh chéo sân. Bích Tuyền cũng là người ghi điểm quyết định để mang về chiến thắng 25-17 ở ván 4. Đây là lần đầu tiên trong lịch sử, bóng chuyền nữ Việt Nam giành được huy chương ở giải đấu cấp độ thế giới như FIVB Challenger Cup.

Vượt qua chông gai

Nguyễn Thị Bích Tuyền được xem là hiện tượng hiếm có của bóng chuyền nữ Việt Nam những năm gần đây. Mới 17 tuổi, Bích Tuyền đã nổi lên góp công lớn giúp đội bóng chuyền nữ Truyền hình Vĩnh Long trụ hạng tại giải vô địch bóng chuyền quốc gia năm 2017. 19 tuổi, Bích Tuyền gây ấn tượng với những pha tấn công sấm sét ở vị trí phụ công cũng như từ sau vạch vôi 3m mà sức mạnh tương đương với các vận động viên nam. Đến nay, ngoài chiều cao 1m88, sức bật khủng khiếp của Bích Tuyền, luôn đạt tầm 3m-3m10, giúp cô trở thành vận động viên có tầm bật cao nhất lịch sử bóng chuyền nữ Việt Nam.

Trường đại học Oregon (Mỹ) đề nghị tặng học bổng 4 năm cho Tuyền năm cô 18 tuổi và trong khoảng thời gian theo học tại đây, cô sẽ tham gia đội bóng chuyền nữ của trường thi đấu tại NCAA (Giải thể thao sinh viên Mỹ). Tuy nhiên, Bích Tuyền với nhiều sức ép "khó nói" buộc phải từ chối đề nghị từ Trường đại học Oregon. Những chấn thương liên tiếp sau đó khiến cô chán nản, tính đến chuyện giải nghệ. Nhưng nhờ sự động viên của các huấn luyện viên, đồng đội, Bích Tuyền vượt qua thử thách, cô tự tay mở cánh cửa bước vào đội tuyển bóng chuyền nữ quốc gia và cùng các đồng đội xuất sắc giành Huy chương Bạc SEA Games 31 năm 2022.

Chuyện với Bích Tuyền không chỉ có thế. Nữ vận động viên quê Long An sở hữu gương mặt lạnh, góc cạnh và mạnh mẽ chứ không giống như những thiếu nữ miền Tây mặn mà, thướt tha, hay vẻ đẹp hoa khôi như thường thấy ở các chân dài bóng chuyền. Nhất là từ khi đầu quân cho Ninh Bình Doveco (nay là LPBank Ninh Bình), Bích Tuyền quyết định cắt tóc ngắn và theo đuổi phong cách nam tính. Tuy nhiên, hàng năm đội bóng chuyền nữ Ninh Bình vẫn đăng ký nữ vận động viên này tham dự các giải quốc gia. Việc Bích Tuyền được triệu tập vào đội tuyển bóng chuyền

Bích Tuyền (10) vô địch quốc gia năm 2023 trong màu áo LPBank Ninh Bình.

Ảnh: ITN

Pha ghi điểm đạt tốc độ 107 km/h của Nguyễn Thị Bích Tuyền trước đội tuyển Bỉ ngày 7/7 tại FIVB Challenger Cup 2024 đã vào top 5 cú đập bóng nhanh của thế giới bóng chuyền nữ. 4 vị trí dẫn đầu, theo thống kê của trang chủ Olympics, gồm: Paola Egonu (Italy), 112,7 km/h trong trận đấu Thổ Nhĩ Kỳ năm 2021; Kieran Van Ryk (Canada), 108,1 km/h trong trận gặp Mỹ năm 2021; Tijana Boskovic (Serbia), 107,5 km/h trước Nga năm 2021.

nữ Việt Nam tham dự SEA Games 31 chính là sự xác nhận Bích Tuyền bảo đảm điều kiện về tư cách tham dự các giải đấu dành cho nữ.

Sự cố xảy ra với Bích Tuyền khi ký giả Preechachan Wiriyanupappong của trang tin Liên đoàn Bóng chuyền châu Á dùng từ "man like" (tạm dịch: Giống như đàn ông) nói về màn trình diễn của Bích Tuyền trong thành phần đội tuyển Việt Nam tại SEA Games 31. Sau đó, Preechachan Wiriyanupappong đã phải viết bài xin lỗi Bích Tuyền và đội tuyển bóng chuyền nữ Việt Nam, song chính bài báo này đã châm ngòi cho sự kỳ thị và vấn đề giới tính của Bích Tuyền bị đem ra bàn tán. Ngay cả một nhà tài trợ của giải bóng chuyền vô địch quốc gia năm 2023 yêu cầu ban tổ chức phải... xét nghiệm giới tính của Bích Tuyền.

Bóng chuyền Việt Nam hàng năm vẫn cấp thẻ cho Bích Tuyền thi đấu ở giải nữ và căn cước công dân vẫn định danh cô là nữ giới. Vậy nên, vận động viên sinh năm 2000 này bị tổn thương sâu sắc. Ảnh hưởng của thái

độ sấm soi, bàn tán từ những đối tượng vô tình ghê gớm hơn cả chấn thương thể xác cô từng gặp phải. Tuyển thủ quê Vĩnh Long từ đó thường xuyên từ chối lên tuyển quốc gia trong năm 2023, từ SEA Games 32 đến các giải AVC Challenge, AVC Championship, FIVB Challenger, FIVB Championship...

Mặc dù vậy, Bích Tuyền không gục ngã trước dư luận, không đầu hàng trước khó khăn tưởng chừng khó có thể vượt qua nổi. Cô gái bước vào tuổi 23 chấp nhận im lặng, không thanh minh và... tranh cãi. Thay vào đó, Bích Tuyền nỗ lực tập luyện, thi đấu và trở thành thủ lĩnh đưa LPBank Ninh Bình vượt qua Hóa Chất Đức Giang với dàn ngôi sao hùng hậu để lên ngôi vô địch quốc gia năm 2023. Bích Tuyền tiếp tục tỏa sáng đầu năm 2024 và đồng ý trở lại đội tuyển quốc gia. Lúc này, những lời đàm tiếu chưa buông tha và cho rằng cô sẽ lại rút lui. Nhưng không. Bích Tuyền dũng cảm ra sân, cháy hết mình trong màu áo đội tuyển quốc gia, cùng các đồng đội lập nên 2 chiến công ngoạn mục, vô địch AVC

Tại giải bóng chuyền giao hữu quốc tế Future Stars 2024 ở Thượng Hải (Trung Quốc) từ ngày 22 - 28/7, tay đập Nguyễn Thị Bích Tuyền được giao trọng trách đội trưởng đội tuyển bóng chuyền nữ Việt Nam. Sau giải này, thầy trò huấn luyện viên Nguyễn Tuấn Kiệt hướng đến một trong những giải đấu quan trọng khác là SEA V.League 2024 (Đông Nam Á), với chặng 1 diễn ra tại Vinh Phúc (Việt Nam) từ ngày 2/8 đến 4/8 và chặng 2 diễn ra tại Thái Lan từ ngày 9/8 đến 11/8. Đội tuyển bóng chuyền nữ Việt Nam sẽ tham dự giải quốc tế VTV Cup 2024 tại Ninh Bình từ ngày 24/8 đến 31/8, với sự hiện diện của nhiều đối thủ chất lượng.

Challenge Cup 2024 và Huy chương Đồng FIVB Challenger Cup 2024.

Theo thống kê tại FIVB Challenger Cup 2024, Bích Tuyền dẫn đầu 2 thông số, đó là cầu thủ ghi điểm nhiều nhất và cầu thủ tấn công xuất sắc nhất với 77 điểm ghi được. Đặc biệt, ở trận tranh hạng 3 gặp tuyển Bỉ, Bích Tuyền nhiều lần xuyên thủng hàng thủ có tầm chắn rất cao của đối phương với những pha dứt điểm đầy sức nặng và tốc độ. Cô ghi được tổng cộng 35 điểm (1 điểm chắn bóng và 34 điểm tấn công) để giúp đội tuyển bóng chuyền nữ Việt Nam thắng 3-1 trước đội tuyển Bỉ. Theo đánh giá của các chuyên gia, so với thời điểm cách đây hơn 1 năm, Bích Tuyền thi đấu tự tin, bản lĩnh hơn. Đối chuyền 24 tuổi cho thấy khả năng ghi điểm đa dạng qua từng trận, đồng thời nâng cao đáng kể kỹ năng phòng thủ.

Dư luận, mạng xã hội đầu đó vẫn có những ý kiến trái chiều về Bích Tuyền. Nhưng đến lúc này, cô gái sinh năm 2000 đã giành trọn tình cảm của người hâm mộ Việt Nam. Ngoài sự ủng hộ gần như tuyệt đối của truyền thông chính thống, trên nhiều diễn đàn, hội nhóm về bóng chuyền, "cư dân mạng" ca ngợi cô như ngôi sao, niềm tự hào của bóng chuyền nước nhà. Bích Tuyền và Thanh Thúy cùng các đồng đội được kỳ vọng sẽ giành Huy chương Vàng SEA Games 33 năm 2025 tại Thái Lan, cũng như cải thiện thành tích tại những giải đấu hàng đầu châu lục và thế giới.

Phòng và điều trị bệnh bạch hầu

Bệnh bạch hầu chưa được loại trừ, những đối tượng thuộc mọi lứa tuổi nếu chưa từng được tiêm chủng đầy đủ vắc-xin đều có thể mắc bệnh.

Trẻ cần được khám và điều trị sớm để tránh biến chứng nguy hiểm của bệnh bạch hầu có thể xảy ra.

Ảnh minh họa: suckhoedoisong.vn

với các giả mạc tại thanh quản hoặc từ vòm họng lan xuống dưới. Bệnh tiến triển nhanh và đặc biệt nguy hiểm, nếu không được can thiệp và điều trị kịp thời, giả mạc này có thể phát triển làm tắc đường thở khiến người bệnh suy hô hấp và rơi vào tử vong nhanh chóng. Bệnh bạch hầu ác tính (bạch hầu cấp) thường xuất hiện trong giai đoạn sớm của bệnh, thường từ 3 - 7 ngày kể từ khi khởi phát. Người bệnh sốt cao từ 39 - 40 độ C vừa nhiễm trùng vừa nhiễm độc nặng, giả mạc trắng ngà lan rộng, hạch cổ sưng to làm biến dạng cổ dẫn đến hình cổ bạnh.

Bạch hầu ngoài da là loại hiếm gặp nhất, đặc trưng bởi phát ban da, xuất hiện vết loét hoặc mụn nước ở bất kỳ đâu trên cơ thể. Bệnh bạch hầu da phổ biến hơn ở các quốc gia thuộc vùng khí hậu nhiệt đới hoặc những nơi có mật độ dân cư đông đúc, điều kiện sống và vệ sinh chưa được tốt.

Các biến chứng nguy hiểm

Theo Tổ chức Y tế Thế giới (WHO), biến chứng của bệnh bạch hầu vô cùng nguy hiểm. Nếu không được phát hiện và điều trị kịp thời thì có thể dẫn đến tử vong rất nhanh, chỉ trong 6 - 10 ngày.

Bác sĩ Lê Thị Phương - Bệnh viện Nhi Trung ương cho biết, triệu chứng bệnh bạch hầu chủ yếu là gây viêm họng, đau họng, tổn thương thanh quản. Vi khuẩn bạch hầu sẽ tạo lớp giả mạc màu trắng ngà do các mô tế bào bị viêm tạo ra lớp màng giả bám chặt vào trong vòm họng. Nếu không điều trị, màng giả này sẽ phát triển và lan rộng lấp đường hô hấp gây khó thở, ngạt thở, suy hô hấp cho người bệnh.

Biến chứng viêm cơ tim thường xảy ra khi người bệnh ở giai đoạn toàn phát hoặc vài tuần sau khi khỏi bệnh. Ngoại độc tố bạch hầu tiết ra làm ảnh hưởng đến tim, gây rối loạn nhịp tim và có thể tử vong đột ngột do trụy tim. Bên cạnh đó, độc tố bạch hầu rất mạnh, chúng còn làm tổn thương các dây thần kinh dẫn đến tê liệt. Biến chứng này có thể xảy ra khoảng vài tuần sau khi xuất hiện những triệu chứng đầu tiên của bệnh bạch hầu.

Liệt màn khẩu cái (màn hầu) thường xuất hiện vào tuần thứ 3 của bệnh. Đây cũng là một trong những biến chứng khác có thể gặp khi mắc bạch hầu. Đặc biệt, khi dây thần kinh ở bàng quang bị tổn thương, khiến

Tỷ lệ tử vong cao

■ TÙNG BẠCH

Do tác nhân gây ra bệnh là ngoại độc tố của vi khuẩn bạch hầu tiết ra tác động đến tim, thận và hệ thần kinh gây nhiễm trùng và nhiễm độc toàn thân, khiến người bệnh có nguy cơ tử vong cao lên đến 20%, trong đó, người càng trẻ thì tỉ lệ càng tăng.

Phân loại bạch hầu

ThS.BS Nguyễn Thu Hà - Trung tâm Tiêm chủng Hà Nội cho biết, bạch hầu là bệnh nhiễm trùng cấp tính, với các triệu chứng điển hình như sốt nhẹ, ho, khàn tiếng, đau họng dẫn đến chán ăn. Sau khoảng 2 - 3 ngày, xuất hiện giả mạc màu trắng ngà, dày dai, bám chặt vào mặt sau hoặc lan rộng hai bên thành họng, dễ chảy máu.

"Bạch hầu là bệnh truyền nhiễm lây lan với nhiều hình thức khác nhau, phổ biến nhất là qua đường hô hấp. Người bệnh hoặc người lành mang mầm bệnh nói chuyện, ho, hắt hơi,... giọt bắn có chứa vi khuẩn bạch hầu hòa vào không khí. Người khỏe mạnh hít phải sẽ nhiễm bệnh nếu chưa có miễn dịch chống lại. Ngoài ra, bạch hầu còn lây gián tiếp khi người khỏe tiếp xúc với các đồ vật có dính chất bài tiết hoặc giọt bắn chứa vi khuẩn. Thời gian ủ bệnh trong khoảng 2 - 5 ngày hoặc hơn kể từ khi nhiễm vi khuẩn bạch hầu", bác sĩ Hà thông tin.

Ở nước ta, nhờ thực hiện tốt việc đưa vắc-xin bạch hầu vào chương trình Tiêm chủng mở rộng cho trẻ em nên tỷ lệ mắc bệnh giảm đáng kể. Tuy nhiên, bệnh vẫn tiềm ẩn nguy cơ bùng phát và lây lan ở những địa phương có tỷ lệ tiêm chủng thấp. Trẻ em < 5 tuổi, người lớn > 40 tuổi, người bị rối loạn miễn dịch, sống chung với trường đông đúc, chật hẹp, không đủ tiêu chuẩn vệ sinh,

không tiêm chủng đầy đủ, đúng lịch đều là những đối tượng nguy cơ cao dễ mắc bệnh bạch hầu.

Có 2 loại thường gặp là bạch hầu cổ điển và bạch hầu ngoài da. Bạch hầu cổ điển là loại phổ biến nhất, ảnh hưởng đến toàn bộ vùng hô hấp trên bao gồm mũi, cổ họng, amidan và thanh quản. Các triệu chứng bệnh có thể khác nhau tùy thuộc vào vị trí bị ảnh hưởng trong cơ thể người bệnh.

Bạch hầu họng, mũi làm người bệnh mệt mỏi, ăn kém, đau cổ họng bởi giả mạc dày và dai trắng ngà, bám chặt vào amidan hoặc có thể lan rộng bao phủ cả vùng vòm họng. Trong một số trường hợp bệnh diễn tiến nặng khiến người bệnh xuất hiện các hạch cổ và sưng nề vùng dưới hàm. Trường hợp nhiễm độc nặng hơn người bệnh sẽ tái mặt, mạch nhanh dần dần mờ dần, hôn mê, nếu không được điều trị tích cực có thể tử vong nhanh chỉ trong vòng 6 - 10 ngày.

Bạch hầu thanh quản xuất hiện

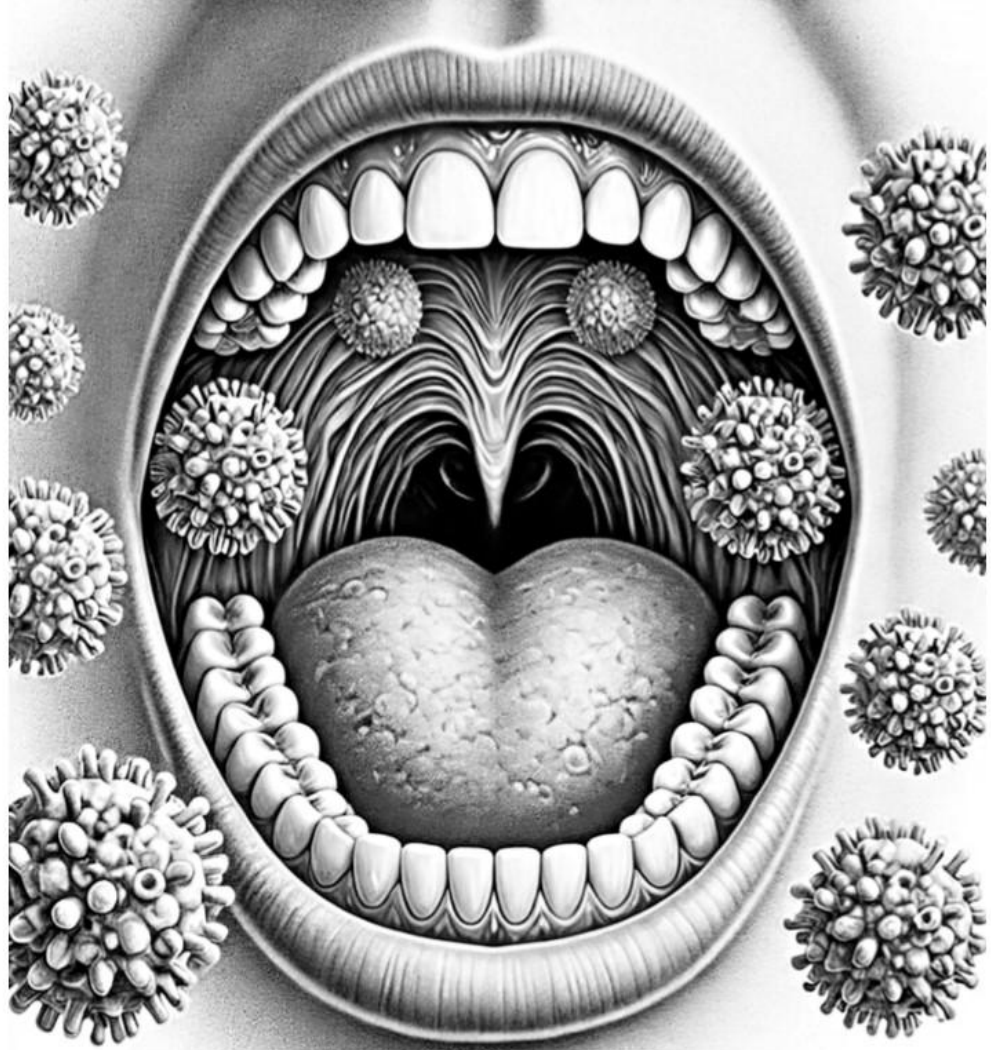
Việt Nam đang triển khai tiêm 5 liều vắc-xin chứa thành phần bạch hầu cho trẻ từ 2 tháng tuổi. Lịch tiêm này phù hợp khuyến cáo của WHO để tạo miễn dịch lâu dài, cũng như lịch tiêm chủng của quốc gia trên thế giới, đảm bảo mức độ miễn dịch cơ bản cần thiết cho trẻ em trong các độ tuổi quan trọng. Tuy nhiên người dân không tự ý tiêm chủng vắc-xin chứa thành phần bạch hầu khi chưa có hướng dẫn, khuyến cáo cụ thể của cơ quan y tế.

người bệnh đi tiểu thường xuyên, tiểu rất, ... Các vấn đề liên quan đến kiểm soát bàng quang thường phát triển trước khi cơ hoành bị tê liệt. Đây cũng có thể được xem là dấu hiệu cảnh báo sớm người bệnh có nguy cơ cao gặp các vấn đề nghiêm trọng về hệ hô hấp.

Chuyên gia nhấn mạnh, cơ hoành có chức năng rất quan trọng trong hệ hô hấp giúp duy trì sự sống. Tuy nhiên, với những người mắc bạch hầu, cơ hoành bị tê liệt một cách đột ngột với thời gian kéo dài khiến người bệnh có nguy cơ tử vong cao. Biến chứng này thường xuất hiện vài tuần sau khi có triệu chứng mắc bệnh bạch hầu, ngay cả khi người bệnh đã phục hồi sau nhiễm trùng ban đầu hoặc xuất hiện sau các biến chứng nhiễm trùng phổi, viêm cơ tim, ...

Nhiễm trùng phổi (suy hô hấp hoặc viêm phổi) có thể xảy ra vào tuần thứ 5 của bệnh dẫn đến liệt chi, liệt cơ hoành và các dây thần kinh vận nhãn. Điều này khiến người bệnh gặp phải các biểu hiện khó thở, ngạt thở thường xuyên hơn, thậm chí có thể dẫn đến nhiễm trùng phổi (viêm phổi hoặc suy hô hấp). Và bạch hầu rất nguy hiểm, ngay cả khi được điều trị kịp thời, vẫn có khoảng 1/10 số người bệnh tử vong vì căn bệnh này.

Việt Nam chưa có vắc-xin đơn phòng bệnh bạch hầu, tuy nhiên người bệnh có thể tiêm các loại vắc-xin phối hợp trong đó có thành phần kháng nguyên bạch hầu, vừa phòng được bệnh bạch hầu vừa phòng được nhiều bệnh truyền nhiễm khác chỉ trong một mũi tiêm. Phụ huynh cần cho con tiêm vắc-xin phòng bệnh bạch hầu theo chương trình tiêm chủng mở rộng lúc trẻ 2, 3, 4 tháng tuổi. Thực hiện các mũi tiêm nhắc khi trẻ 16 - 18 tháng tuổi; 4 - 7 tuổi; 9 - 15 tuổi vì khả năng bảo vệ của vắc-xin suy giảm theo thời gian.

Bệnh bạch hầu là bệnh truyền nhiễm nguy hiểm.

Ảnh minh họa có tính chất cảnh báo: ITN

Ngoài ra, những đối tượng có nguy cơ cao mắc bệnh bạch hầu như phụ nữ trước hoặc đang mang thai, người già trên 50 tuổi; người mắc bệnh mạn tính... cũng cần tiêm đầy đủ các mũi vắc-xin phòng ngừa căn bệnh nguy hiểm này. Người dân cũng cần chú ý giữ vệ sinh cá nhân, rửa tay thường xuyên bằng xà phòng; che miệng khi hắt hơi hoặc ho; hạn chế tiếp xúc trực tiếp với người bệnh hoặc nghi ngờ nhiễm bệnh. Đảm bảo không gian nhà ở, trường học, các nơi công cộng sạch sẽ, thông thoáng và có đủ ánh sáng. Người dân sống trong vùng có ổ dịch cần chấp hành nghiêm túc việc khám chữa bệnh cũng như các chỉ định phòng bệnh của cơ sở y tế.

“Bệnh bạch hầu có tốc độ lây lan rất nhanh, biến chứng nguy hiểm và đặc biệt là tỷ lệ tử vong cao. Do đó, dù là trẻ em hay người lớn cũng cần tiêm vắc-xin đủ liều, đúng lịch. Người bệnh cần thăm khám và điều trị tại các cơ sở y tế có đội ngũ bác sĩ chuyên môn cao, trang thiết bị máy móc hiện đại để nhanh phục hồi và giảm thiểu được các biến chứng nguy hiểm có thể xảy ra”, BS Lê Thị Phương lưu ý.

Thủ tướng Chính phủ Phạm Minh Chính đã ký Công điện số 68/CĐ-TTg ngày 13/7/2024 chỉ đạo các bộ ngành, địa phương tăng cường công tác phòng, chống bệnh bạch hầu. Công điện gửi Bộ trưởng các Bộ: Y tế, Giáo dục và Đào tạo, Thông tin và Truyền thông; Tổng Giám đốc: Đài Truyền hình Việt Nam, Đài Tiếng nói Việt Nam, Thông tấn xã Việt Nam; Chủ tịch Ủy ban nhân dân các tỉnh, thành phố trực thuộc Trung ương. Công điện nêu: Bạch hầu là bệnh truyền nhiễm cấp tính nguy hiểm, lây lan qua đường hô hấp, có thể dẫn đến tử vong. Bệnh được phòng bằng vắc-xin, điều trị khỏi nếu được phát hiện kịp thời. Thời gian qua đã phát hiện một số trường hợp mắc bệnh, trong đó đã có trường hợp tử vong. Bộ trưởng Bộ Y tế chỉ đạo, hướng dẫn: Triển khai các biện pháp phòng, chống bệnh bạch hầu; chủ động công tác giám sát phát hiện, xử lý sớm ổ dịch; tổ chức tiêm chủng vắc-xin, điều trị để bảo vệ tốt nhất sức khỏe, tính mạng của người bệnh; Tổ chức tập huấn, đào tạo nâng cao năng lực trong giám sát, chẩn đoán, điều trị bệnh bạch hầu. Bộ trưởng Bộ GD&ĐT chỉ đạo các cơ sở giáo dục triển khai các hoạt động vệ sinh phòng bệnh, bảo đảm môi trường thông thoáng, sạch sẽ; tổ chức theo dõi sức khỏe của trẻ em, học sinh, sinh viên và thông báo ngay cho các cơ sở y tế khi phát hiện trường hợp nghi ngờ mắc bệnh để được cách ly, xử lý kịp thời.

Phòng và điều trị bệnh bạch hầu

Bệnh bạch hầu chưa được loại trừ, những đối tượng thuộc mọi lứa tuổi nếu chưa từng được tiêm chủng đầy đủ vắc-xin đều có thể mắc bệnh.

Trẻ cần được khám và điều trị sớm để tránh biến chứng nguy hiểm của bệnh bạch hầu có thể xảy ra.

Ảnh minh họa: suckhoedoisong.vn

với các giả mạc tại thanh quản hoặc từ vòm họng lan xuống dưới. Bệnh tiến triển nhanh và đặc biệt nguy hiểm, nếu không được can thiệp và điều trị kịp thời, giả mạc này có thể phát triển làm tắc đường thở khiến người bệnh suy hô hấp và rơi vào tử vong nhanh chóng. Bệnh bạch hầu ác tính (bạch hầu cấp) thường xuất hiện trong giai đoạn sớm của bệnh, thường từ 3 - 7 ngày kể từ khi khởi phát. Người bệnh sốt cao từ 39 - 40 độ C vừa nhiễm trùng vừa nhiễm độc nặng, giả mạc trắng ngà lan rộng, hạch cổ sưng to làm biến dạng cổ dẫn đến hình cổ bạch.

Bạch hầu ngoài da là loại hiếm gặp nhất, đặc trưng bởi phát ban da, xuất hiện vết loét hoặc mụn nước ở bất kỳ đâu trên cơ thể. Bệnh bạch hầu da phổ biến hơn ở các quốc gia thuộc vùng khí hậu nhiệt đới hoặc những nơi có mật độ dân cư đông đúc, điều kiện sống và vệ sinh chưa được tốt.

Các biến chứng nguy hiểm

Theo Tổ chức Y tế Thế giới (WHO), biến chứng của bệnh bạch hầu vô cùng nguy hiểm. Nếu không được phát hiện và điều trị kịp thời thì có thể dẫn đến tử vong rất nhanh, chỉ trong 6 - 10 ngày.

Bác sĩ Lê Thị Phương - Bệnh viện Nhi Trung ương cho biết, triệu chứng bệnh bạch hầu chủ yếu là gây viêm họng, đau họng, tổn thương thanh quản. Vi khuẩn bạch hầu sẽ tạo lớp giả mạc màu trắng ngà do các mô tế bào bị viêm tạo ra lớp màng giả bám chặt vào trong vòm họng. Nếu không điều trị, màng giả này sẽ phát triển và lan rộng lấp đường hô hấp gây khó thở, ngạt thở, suy hô hấp cho người bệnh.

Biến chứng viêm cơ tim thường xảy ra khi người bệnh ở giai đoạn toàn phát hoặc vài tuần sau khi khỏi bệnh. Ngoại độc tố bạch hầu tiết ra làm ảnh hưởng đến tim, gây rối loạn nhịp tim và có thể tử vong đột ngột do trụy tim. Bên cạnh đó, độc tố bạch hầu rất mạnh, chúng còn làm tổn thương các dây thần kinh dẫn đến tê liệt. Biến chứng này có thể xảy ra khoảng vài tuần sau khi xuất hiện những triệu chứng đầu tiên của bệnh bạch hầu.

Liệt màn khẩu cái (màn hầu) thường xuất hiện vào tuần thứ 3 của bệnh. Đây cũng là một trong những biến chứng khác có thể gặp khi mắc bạch hầu. Đặc biệt, khi dây thần kinh ở bàng quang bị tổn thương, khiến

Tỷ lệ tử vong cao

■ TỪNG BẠCH

Do tác nhân gây ra bệnh là ngoại độc tố của vi khuẩn bạch hầu tiết ra tác động đến tim, thận và hệ thần kinh gây nhiễm trùng và nhiễm độc toàn thân, khiến người bệnh có nguy cơ tử vong cao lên đến 20%, trong đó, người càng trẻ thì tỉ lệ càng tăng.

Phân loại bạch hầu

ThS.BS Nguyễn Thu Hà - Trung tâm Tiêm chủng Hà Nội cho biết, bạch hầu là bệnh nhiễm trùng cấp tính, với các triệu chứng điển hình như sốt nhẹ, ho, khàn tiếng, đau họng dẫn đến chán ăn. Sau khoảng 2 - 3 ngày, xuất hiện giả mạc màu trắng ngà, dày dai, bám chặt vào mặt sau hoặc lan rộng hai bên thành họng, dễ chảy máu.

"Bạch hầu là bệnh truyền nhiễm lây lan với nhiều hình thức khác nhau, phổ biến nhất là qua đường hô hấp. Người bệnh hoặc người lành mang mầm bệnh nói chuyện, ho, hắt hơi,... giọt bắn có chứa vi khuẩn bạch hầu hòa vào không khí. Người khỏe mạnh hít phải sẽ nhiễm bệnh nếu chưa có miễn dịch chống lại. Ngoài ra, bạch hầu còn lây gián tiếp khi người khỏe tiếp xúc với các đồ vật có dính chất bài tiết hoặc giọt bắn chứa vi khuẩn. Thời gian ủ bệnh trong khoảng 2 - 5 ngày hoặc hơn kể từ khi nhiễm vi khuẩn bạch hầu", bác sĩ Hà thông tin.

Ở nước ta, nhờ thực hiện tốt việc đưa vắc-xin bạch hầu vào chương trình Tiêm chủng mở rộng cho trẻ em nên tỷ lệ mắc bệnh giảm đáng kể. Tuy nhiên, bệnh vẫn tiềm ẩn nguy cơ bùng phát và lây lan ở những địa phương có tỷ lệ tiêm chủng thấp. Trẻ em < 5 tuổi, người lớn > 40 tuổi, người bị rối loạn miễn dịch, sống chung với trường đông đúc, chật hẹp, không đủ tiêu chuẩn vệ sinh,

không tiêm chủng đầy đủ, đúng lịch đều là những đối tượng nguy cơ cao dễ mắc bệnh bạch hầu.

Có 2 loại thường gặp là bạch hầu cổ điển và bạch hầu ngoài da. Bạch hầu cổ điển là loại phổ biến nhất, ảnh hưởng đến toàn bộ vùng hô hấp trên bao gồm mũi, cổ họng, amidan và thanh quản. Các triệu chứng bệnh có thể khác nhau tùy thuộc vào vị trí bị ảnh hưởng trong cơ thể người bệnh.

Bạch hầu họng, mũi làm người bệnh mệt mỏi, ăn kém, đau cổ họng bởi giả mạc dày và dai trắng ngà, bám chặt vào amidan hoặc có thể lan rộng bao phủ cả vùng vòm họng. Trong một số trường hợp bệnh diễn tiến nặng khiến người bệnh xuất hiện các hạch cổ và sưng nề vùng dưới hàm. Trường hợp nhiễm độc nặng hơn người bệnh sẽ tái mặt, mạch nhanh dần dần mờ dần, hôn mê, nếu không được điều trị tích cực có thể tử vong nhanh chỉ trong vòng 6 - 10 ngày.

Bạch hầu thanh quản xuất hiện

Nỗi ám ảnh của thế giới

Bệnh bạch hầu từng là nỗi ám ảnh thế giới ở thế kỷ 17 - 20, do tỷ lệ tử vong cao từ 10 - 20%.

Ca bệnh đầu tiên được ghi nhận

Những ca nhiễm bạch hầu đầu tiên được ghi nhận từ thế kỷ thứ 5 trước Công nguyên, gieo rắc kinh hoàng khắp Ai Cập cổ đại và Syria. Đến thế kỷ 17, dịch bùng phát dữ dội ở châu Âu, cướp đi sinh mạng của hàng trăm nghìn người. Khi ấy, bạch hầu được gọi là “bệnh treo cổ” (El garatillo theo tiếng Tây Ban Nha), “bệnh họng” theo tiếng Italy.

Năm 1705, quần đảo Mariana trải qua đợt dịch bệnh bạch hầu và sốt phát ban, khiến dân số giảm xuống còn khoảng 5 nghìn người. Năm 1735, bệnh “quét” qua Mỹ, khiến nhiều gia đình tử vong chỉ trong vài ngày. Tuy nhiên, đến giai đoạn năm 1883 - 1884, vi khuẩn gây bệnh mới được phát hiện. Dịch bạch hầu tại Mỹ đạt đỉnh vào năm 1921, với 206 nghìn ca mắc và 15 nghìn người tử vong.

Cuối thế kỷ 19, các nhà khoa học phát minh ra vắc-xin, trở thành niềm hy vọng đối với nhân loại. Tỷ lệ tử vong tại châu Âu giảm xuống khoảng 15% trong Thế chiến thứ Nhất khi việc sử dụng thuốc kháng độc tố bạch hầu (diphtheria antitoxin - DAT) được dùng phổ biến. Đại dịch bạch hầu cũng tàn phá châu Âu một lần nữa trong Thế chiến thứ Hai, làm 1 triệu người mắc và 50 nghìn người tử vong trong năm 1943.

Vắc-xin dựa trên độc tố bạch hầu được đưa vào sử dụng những năm 1940 ở châu Âu và Bắc Mỹ và chúng đã cho thấy hiệu quả làm giảm sự lây lan đối với những cộng đồng người đã được chủng ngừa. Năm 1974, chương trình tiêm chủng mở rộng (Expanded Programme on Immunization - EPI) được ra đời, vắc-xin bạch hầu là 1 trong 6 vắc-xin được sử dụng, tỷ lệ mắc bệnh bạch hầu giảm một cách đột ngột trên toàn thế giới. Tổng số ca mắc phải được báo cáo giảm hơn 90% trong giai đoạn 1980 - 2000.

Đến nay, bạch hầu vẫn là căn bệnh truyền nhiễm nguy hiểm, đặc biệt với trẻ em và người chưa tiêm phòng. Vào tháng 4 vừa qua, Tổ chức Y tế Thế giới (WHO) thông báo số ca nhiễm bạch hầu trên toàn thế giới gia tăng. WHO đánh giá, đây là vấn đề đáng lo ngại,

Bạch hầu từng là một trong những bệnh truyền nhiễm đáng sợ nhất.

Ảnh minh họa: INT

“ Những đợt bùng phát bệnh bạch hầu gần đây ở một số quốc gia phản ánh tỷ lệ tiêm chủng chưa đầy đủ và đã chứng minh tầm quan trọng của việc duy trì mức độ bao phủ cao trong các chương trình tiêm chủng cho trẻ em. Ước tính có khoảng 84% trẻ em trên toàn thế giới được tiêm 3 liều vắc-xin phòng bệnh bạch hầu, trong đó 16% không được tiêm hoặc tiêm không đầy đủ.

bởi căn bệnh có thể dẫn đến các biến chứng nghiêm trọng. Năm 2019, tổ chức này từng ghi nhận thế giới có gần 23 nghìn ca bạch cầu, tăng 2,6 lần so với năm 2017.

Theo WHO, tác hại nghiêm trọng nhất của vi khuẩn gây bệnh là sản sinh ra chất độc gây tổn thương tim và dây thần kinh. Đại dịch Covid-19 đã ảnh hưởng đến việc cung cấp các dịch vụ tiêm chủng định kỳ và hoạt động giám sát. Những trở ngại này đã khiến nhiều trẻ em dễ mắc các bệnh có thể phòng ngừa được bằng vắc-xin, trong đó có bạch hầu. Ngoài ra, các khu vực có tỷ lệ tiêm chủng thấp sẽ tạo điều kiện cho phép vi khuẩn lưu hành. Từ đó, làm tăng khả năng bùng phát dịch bệnh.

WHO khuyến cáo, cần tăng cường các chương trình tiêm chủng và giám sát chăm sóc sức khỏe. Đồng thời, nỗ lực để tất cả trẻ em được tiêm 3 liều vắc-xin phòng bạch hầu trong giai đoạn nhũ nhi, thơ ấu và thanh thiếu niên. Các quốc gia cũng nên triển khai hệ thống giám sát mạnh mẽ để xác định và xác nhận trường hợp nhiễm

bệnh, cũng như thu hẹp khoảng cách miễn dịch một cách nhanh chóng.

Phương pháp điều trị

Trước kia, không có phương pháp điều trị hiệu quả bệnh bạch hầu. Vào những năm 1890, bác sĩ người Đức Emil Von Behring đã phát triển một loại thuốc chống độc không tiêu diệt được vi khuẩn, nhưng vô hiệu hoá các chất độc mà vi khuẩn lan truyền trong cơ thể.

Von Behring phát hiện ra rằng, máu động vật có chứa chất kháng độc tố. Sau đó, ông đã lấy máu này và loại bỏ các tác nhân đông máu để tiêm vào bệnh nhân. Ông đã được trao giải thưởng Nobel về y học đầu tiên cho việc khám phá và phát triển liệu pháp huyết thanh cho bệnh bạch hầu. Vào mùa Xuân năm 1913, Von Behring đã phát triển vắc-xin chống bạch hầu. Đây được coi là một trong bảy kỳ quan của thế giới hiện đại.

Ngày nay, vắc-xin bạch hầu được khuyến dùng cho tất cả trẻ sơ sinh và người lớn chưa được chủng ngừa.

Vắc-xin này được sản xuất bằng cách xử lý độc tố bạch hầu bằng nhiệt và hoá chất. Qua đó, phá huỷ khả năng sản sinh bệnh, đồng thời cho phép nó kích thích sản xuất kháng thể. Tiêm chủng vắc-xin nói chung và tiêm vắc-xin bạch hầu nói riêng là hoạt động kích hoạt bộ nhớ của hệ thống miễn dịch mà không gây bệnh cho người tiêm. Việc tiêm vắc-xin bạch hầu đã được chứng minh có khả năng giảm đáng kể tỷ lệ tử vong và mắc căn bệnh này.

Bệnh bạch hầu có thể được chữa trị bằng thuốc. Người bệnh cần sớm đến bệnh viện để bác sĩ thăm khám và đưa ra hướng điều trị phù hợp. Phác đồ điều trị bệnh bạch hầu bằng thuốc thường bao gồm các loại thuốc kháng sinh (penicillin tiêm bắp hoặc erythromycin) và thuốc giải độc tố bạch hầu. Hiệu quả điều trị sẽ đạt mức tối đa trong giai đoạn đầu của bệnh bạch hầu. Trong quá trình điều trị, bác sĩ có thể chỉ định thêm các liệu pháp khác để hỗ trợ chữa trị triệu chứng giúp cải thiện tình trạng sức khỏe cho người bệnh tối ưu.

Sau khi kết thúc phác đồ điều trị, người bệnh cần thực hiện xét nghiệm để kiểm tra lượng vi khuẩn bạch hầu còn trong cơ thể. Người bệnh chỉ thật sự khỏi bệnh và không còn nguy cơ lây bệnh cho cộng đồng khi xét nghiệm cho kết quả âm tính liên tiếp 2 lần cách nhau 24 giờ, với mẫu phết họng lần đầu được thực hiện sau khi đã ngưng kháng sinh trên 24 giờ.

SINH PHÚC

(Theo WHO; Daily Mail)

Nguy cơ tái phát sau nhiễm bệnh

■ KIM DUNG

Một bệnh nhân sau khi mắc bệnh bạch hầu sẽ có miễn dịch suốt đời với vi khuẩn này. Tuy nhiên, ở nhóm bệnh nhân mắc chứng suy giảm miễn dịch, tỷ lệ mắc bệnh trở lại vào khoảng 2 - 5%. Miễn dịch bảo vệ cơ thể sau tiêm vắc-xin cũng không tồn tại mãi mãi.

Số ca bệnh được khống chế

Những năm gần đây, số ca mắc bệnh bạch hầu ở nước ta giảm nhiều lần so với trước khi bắt đầu triển khai tiêm chủng mở rộng, từ gần 3.500 trường hợp mắc năm 1983 xuống còn khoảng từ 10 đến 50 trường hợp mắc/năm (trong vòng 15 năm trong giai đoạn từ 2004 - 2019). Các chuyên gia nhận định, bệnh bạch hầu đã được khống chế và chỉ ghi nhận một vài trường hợp lẻ tẻ do không tiêm vắc-xin phòng bệnh và thường xảy ra ở các khu vực vùng sâu, vùng xa - nơi có tỷ lệ tiêm chủng thấp, không tiêm đủ mũi hoặc không được tiêm nhắc lại.

Năm 2020, số ca mắc bệnh bạch hầu có gia tăng ở nước ta, ghi nhận 226 trường hợp mắc, chủ yếu tại Đắk Lắk, Đắk Nông, Gia Lai, Kon Tum, Quảng Ngãi và Quảng Trị và giảm trong các năm 2021 (có 6 trường hợp mắc) và năm 2022 (có 2 trường hợp mắc). Năm 2023, cả nước ghi nhận 57 trường hợp mắc bệnh bạch hầu (có kết quả xét nghiệm PCR dương tính và nuôi cấy) tại 3 tỉnh: Hà Giang, Điện Biên và Thái Nguyên. Số mắc tập trung vào 5 tháng cuối năm (55 trường hợp mắc). Trong đó, có 7 trường hợp tử vong. Trong 6 tháng đầu năm 2024, cả nước ghi nhận 5 trường hợp mắc, trong đó 1 trường hợp tử vong.

Theo Cục Y tế dự phòng, bệnh bạch hầu lưu hành rộng rãi ở mọi nơi trên thế giới và đã gây nên các vụ dịch nghiêm trọng, nhất là ở trẻ em trong thời kỳ chưa có vắc-xin dự phòng. Năm 1923, vắc-xin giải độc tố bạch hầu ra đời và từ đó đến nay, tính nghiêm trọng của bệnh dịch đã thay đổi trên toàn thế giới.

Bệnh bạch hầu thường xuất hiện trong những tháng lạnh ở vùng ôn đới, có tính mùa, thường tản phát, có thể phát triển thành dịch, nhất là ở trẻ dưới 15 tuổi chưa được gây miễn dịch đầy đủ. Ở Việt Nam, thời kỳ chưa thực hiện tiêm vắc-xin bạch hầu trong

Người dân đến VNVC Bắc Giang tiêm ngừa bạch hầu ngày 8/7.

Ảnh minh họa: INT

Chương trình tiêm chủng mở rộng (TCMR), bệnh bạch hầu thường xảy ra và gây dịch ở hầu hết các tỉnh, đặc biệt là ở những thành phố có mật độ dân cư cao. Bệnh xuất hiện nhiều vào các tháng 8, 9, 10 trong năm. Do thực hiện tốt việc tiêm vắc-xin bạch hầu nên tỷ lệ mắc bạch hầu ở Việt Nam đã giảm dần từ 3,95/100.000 dân vào năm 1985 xuống 0,14/100.000 dân trong năm 2000.

Miễn dịch không tồn tại mãi

Bác sĩ chuyên khoa II Huỳnh Thị Diễm Thủy - Khoa Nhi - Sơ sinh, Bệnh viện Đa khoa Quốc tế Vinmec cho biết, bạch hầu là bệnh truyền nhiễm nguy hiểm. Khi cơ thể bắt đầu có dấu hiệu mắc bệnh hoặc nghi ngờ mắc bạch hầu, bệnh nhân cần phải đến ngay các cơ sở y tế để được chẩn đoán và điều trị kịp thời. Một biện pháp quan trọng trong việc điều trị là sử dụng kháng độc tố bạch hầu (SAD) càng sớm càng tốt sau khi phát bệnh. Nếu độc tố xâm nhập được vào tế bào thì thuốc sẽ không còn tác dụng.

Ngoài ra, việc sử dụng kháng sinh cũng rất cần thiết vì bạch hầu thường không lây lan kể từ 48 giờ sau khi

dùng kháng sinh. Bên cạnh việc điều trị, bệnh nhân mắc bạch hầu cần được theo dõi sát để phát hiện biến chứng và hạn chế bội nhiễm. Người thuộc mọi độ tuổi khác nhau có tiếp xúc trực tiếp với người mắc bệnh bạch hầu hoặc đi du lịch đến các vùng có dịch, nhưng chưa từng được tiêm phòng vắc-xin đều có khả năng mắc bệnh cao. Trẻ sơ sinh thường có miễn dịch thụ động từ mẹ truyền sang con. Tuy nhiên, miễn dịch này sẽ tự động suy giảm và mất đi khi trẻ được 6 tháng đến 1 tuổi. Vì vậy, đây là nhóm cần được tiêm vắc-xin phòng bạch hầu.

"Miễn dịch do vắc-xin mang lại thường chỉ kéo dài khoảng 10 năm, hiệu quả bảo vệ lên đến 97% giảm dần theo thời gian. Do đó, nếu một người đã tiêm vắc-xin phòng bạch hầu nhưng không tiêm mũi nhắc lại vẫn có khả năng mắc bệnh", bác sĩ Thủy chia sẻ.

Vi khuẩn bạch hầu cũng có thể xâm nhập vào máu gây ra các biến chứng nghiêm trọng. Theo bác sĩ Hoàng Công Minh - Viện Tim mạch Quốc gia, Bệnh viện Bạch Mai, viêm cơ tim là một trong những biến chứng đặc biệt nghiêm trọng của bệnh bạch hầu. Ngoại độc tố bạch hầu tiết ra làm ảnh hưởng đến tim, gây ra rối loạn nhịp tim và có thể tử vong đột ngột do trụy tim. Biến chứng viêm cơ tim thường

xảy ra khi người bệnh ở giai đoạn toàn phát hoặc vài tuần sau khi khỏi bệnh. Trường hợp viêm cơ tim xuất hiện vào những ngày đầu của bệnh, người bệnh có tiên lượng xấu, tỷ lệ tử vong cao.

Các biến chứng về tim thường gặp và được ghi nhận rõ ràng ở bệnh bạch hầu do độc tố bạch hầu có ái lực cao với tế bào cơ tim và hệ thống dẫn truyền tim. Viêm cơ tim xảy ra do sự thoái hóa của sợi cơ Actin do độc tố bạch hầu gây ra, dẫn đến suy giảm chức năng cơ bóp cơ tim. Ở những bệnh nhân hồi phục sau bệnh, các tế bào cơ tim bị tổn thương được thay thế bằng mô xơ, có thể để lại di chứng tim lâu dài. Biểu hiện tim mạch trong bệnh bạch hầu rất đa dạng, nhưng đặc trưng nhất là rối loạn chức năng cơ bóp cơ tim và rối loạn nhịp tim, đôi khi có viêm màng ngoài tim và viêm nội tâm mạc.

Viêm cơ tim bạch hầu xảy ra ở 10 - 20% số ca bệnh bạch hầu hô hấp, mặc dù con số này trên thực tế có thể cao hơn. Đáng lưu ý, biến chứng này hầu như chỉ xảy ra ở những người chưa được tiêm chủng hoặc tiêm chủng không đầy đủ. Viêm cơ tim thường biểu hiện muộn vào cuối tuần thứ hai, nhưng trong một số trường hợp nhiễm trùng nặng thì có thể biểu hiện sớm hơn. Viêm cơ tim bạch hầu có tỷ lệ tử vong theo ca là 60 - 70%. Hiện nay, các phương pháp theo dõi và chẩn đoán hiện đại, như theo dõi huyết áp xâm lấn, theo dõi điện tim liên tục và siêu âm tim, có thể giúp chẩn đoán và quản lý, phát hiện sớm rối loạn chức năng tim và rối loạn nhịp.

“Viêm cơ tim là biến chứng nghiêm trọng nhất của bệnh bạch hầu và là nguyên nhân gây tử vong phổ biến nhất. Đây được coi là một tình trạng đe dọa tính mạng. Song, nếu được sử dụng huyết thanh chống bạch hầu kịp thời và chăm sóc hỗ trợ tích cực, bệnh có thể được điều trị thành công.

Nữ phụ huynh Alesia Golubeva cùng con trai David.

đi học vào buổi sáng. Trẻ và gia đình không biết sẽ phải chuyển đi. Song, đến giờ giải lao thì đứa trẻ đó đã phải rời đi rồi”, cô Walsh chia sẻ.

Bà Maria Cristina Gil Barrera, người đã đưa hai cô con gái của mình từ Colombia đến để bảo vệ chúng khỏi tình huống không an toàn, mô tả ngôi trường này là một “may mắn tuyệt đối” khiến gia đình cảm thấy được chào đón trong cộng đồng. Nữ phụ huynh cho biết đã rất vui mừng khi chứng kiến con gái mình từ không nói được tiếng Anh chuyển sang có thể tham dự bữa tiệc sinh nhật của một người bạn cùng lớp. Trong khi đó, Alesia Golubeva, người rời Moscow sau khi giữa Nga và Ukraine xảy ra xung đột, cho biết con trai bà - David, từng “ngại làm người tị nạn vì nghĩ rằng mọi người không thích mình vì là người lạ”. Tuy nhiên, 10 tháng sau, cậu bé lại yêu trường học. Bà Barrera cho biết cảm thấy “thật may mắn” khi con trai có thể học ở một nơi nào đó giúp cậu thích nghi, bao gồm cả cách học toán khác với ở Nga.

Từ việc học sinh dạy những bạn khác đếm bằng tiếng Ukraine, cho đến việc các thành viên trong gia đình tham dự các bữa tiệc ở trường trong trang phục truyền thống, nữ hiệu trưởng Sharon Vessey cho biết, sự nỗ lực là xứng đáng. “Những trẻ em này quả là một sự bổ sung tuyệt vời cho trường học của chúng tôi. Các em đã thực sự làm phong phú thêm cộng đồng. Điều đó đã giúp mở mang tầm mắt của những đứa trẻ khác”, cô Vessey cho biết.

Mặc dù vậy, Dame Maggie Aderin-Pocock, một nhà khoa học và người dẫn chương trình truyền hình, đồng thời là đại sứ của IRC, đã quan

sát thấy trong chuyến thăm trường rằng, quá trình tị nạn khiến cuộc sống của các gia đình trở nên khó khăn một cách không cần thiết. “Một phụ huynh cho biết sự không chắc chắn là thách thức lớn nhất của cô ấy. Điều đó khiến việc lập kế hoạch trước trở nên khó khăn. Khi ở Ukraine hay bất cứ nơi nào, họ có thể thấy sự tiến triển đó, nhưng bây giờ tất cả đã bị lấy đi”, nữ đại sứ nói.

Giáo viên chưa thể thích nghi

Ông Josh Corlett - Giám đốc giáo dục của IRC tại Anh cho biết, chương trình lớp học chữa bệnh đã được triển khai ở Anh để giúp các trường đối phó với sự xuất hiện của những học sinh tị nạn từ Ukraine và Afghanistan. “Nhiều trường học chào đón học sinh tị nạn với rất ít thông báo hoặc hỗ trợ, như chúng tôi đã thấy ở Birchanger. Hầu hết các giáo viên mà chúng tôi đào tạo đều nói rằng, họ gặp khó khăn trong việc tìm kiếm bất kỳ cơ hội đào tạo nào khi làm việc với học sinh tị nạn. Các giáo viên cũng thường lo lắng về cách tiếp cận phù hợp, và thường xuyên nỗ lực hết mình trong việc chăm sóc và đưa ra sự hỗ trợ”, ông Josh Corlett cho biết và nói thêm rằng, vai trò của trường học thường bị bỏ qua.

IRC mong muốn các trường học có thêm kiến thức và nguồn lực, bao gồm đào tạo bắt buộc về chấn thương, tiếng Anh như một ngôn ngữ bổ sung và cấp thêm kinh phí cho nhân viên hỗ trợ. Bà Margaret Mulholland - chuyên gia về nhu cầu giáo dục đặc biệt và hòa nhập tại Hiệp hội Các nhà lãnh đạo trường học và đại học Anh, đồng ý

Hiệu trưởng Sharon Vessey (giữa) cùng các học sinh tại trường.

“Mới đây, một tổ chức từ thiện đã phát hiện ra rằng, trẻ em đang bị mắc kẹt trong các vùng chiến sự do những yêu cầu “không thể” áp đặt lên một trong số ít con đường hợp pháp dành cho những người xin tị nạn. Chính phủ đã ủng hộ quá trình đoàn tụ gia đình như một phương tiện để người tị nạn đoàn tụ an toàn với người thân ở Anh. Song, theo một báo cáo mới của Ramfel - tổ chức từ thiện hỗ trợ những người di cư dễ bị tổn thương, chương trình này “không phù hợp với mục đích” và những người nộp đơn đã bị từ chối. Ramfel cho biết, khi xung đột nổ ra ở Sudan vào tháng 4/2023, họ đã hỗ trợ 14 người. Tất cả đều có thể đủ điều kiện đến Vương quốc Anh theo chương trình này. Tuy nhiên, hơn một năm sau, tám người vẫn bị mắc kẹt ở đó và “đối mặt với những rủi ro cực độ”. Một số là trẻ em trước đây đã chạy trốn khỏi Eritrea - một chế độ độc tài đàn áp.

rằng cần có nhiều cơ hội hơn để các trường phát triển chuyên môn nội bộ về đa ngôn ngữ. Tuy nhiên, để điều này được thực hiện, chính phủ cần phải thực hiện các bước có ý nghĩa để giảm khối lượng công việc và cải thiện khả năng tiếp cận cơ hội phát triển nghề nghiệp.

Chiến tranh và loạn lạc đã đẩy những trẻ em tị nạn vào tình cảnh mất gia đình và mất đi những quyền lợi cơ bản, đặc biệt là quyền được nhận sự giáo dục. Quỹ Nhi đồng Liên Hợp Quốc (UNICEF) đang làm việc với chính phủ các quốc gia tiếp nhận trẻ em và gia đình tị nạn để giúp tăng cường khả năng tiếp cận nền học tập có chất lượng.

Chi phí giáo dục đang trở thành gánh nặng với những gia đình tị nạn. Phần lớn những gia đình này rất khó khăn trong việc tìm kiếm sinh nhai. Khi họ đang phải vật lộn với cơm áo, gạo, tiền thì vấn đề giáo dục luôn bị xếp lại phía sau. Một người tị nạn chia sẻ: “Chúng tôi đã phải chuyển 4 ngôi trường trong vòng 1 năm qua vì lý do liên tục bị chuyển chỗ tìm việc làm”. Một người khác nói: “Hai ngày trước

khi năm học mới bắt đầu, chúng tôi phải gói ghém đồ đạc và ra khỏi nơi đang ở”.

Giáo dục là cách để trẻ em hồi phục. Trường học mang lại cho người tị nạn cơ hội thứ hai. Tuy nhiên, số người đến gần với cơ hội này còn quá ít. Do đó, Cao ủy Liên Hợp Quốc về người tị nạn kêu gọi các chính phủ, khu vực tư nhân, các tổ chức giáo dục và các nhà tài trợ cung cấp hỗ trợ tài chính cho một sáng kiến mới để tăng cường giáo dục trung học cho người tị nạn.

Ông Filippo Grandi, Cao ủy Liên Hợp Quốc về người tị nạn, nhấn mạnh: “Trường học là nơi đầu tiên trong nhiều tháng hoặc thậm chí nhiều năm, trẻ tị nạn có thể lấy lại cảm giác bình thường. Nếu xu hướng hiện tại tiếp tục diễn ra và thiếu các khoản đầu tư khẩn cấp vào giáo dục cho người tị nạn, chúng ta phải chịu chi phí cho một thế hệ thanh niên lớn lên mà không thể tự chăm sóc bản thân, tìm việc làm hoặc đóng góp đầy đủ cho cộng đồng của họ”.

VÂN HUYỀN

(Theo The Guardian)

Nỗ lực đưa học sinh tị nạn tới trường

Maggie Aderin-Pocock, đại sứ của Ủy ban Cứu hộ Quốc tế, cùng các em học sinh.

Trường học tại Anh đã tiếp nhận không ít trẻ em tị nạn từ nhiều quốc gia khác nhau. Nhiều trường học cho biết, việc cung cấp hỗ trợ và phương pháp giảng dạy phù hợp là điều khá khó khăn.

Sự thay đổi nhanh chóng

Năm 2022, một khách sạn ở làng Birchanger (Anh) bắt đầu tiếp nhận người tị nạn. Sau một thời gian, các phụ huynh đã đến trường học địa phương và hỏi: “Con chúng tôi có thể tham gia không?”. Đó là một quyết định vừa dễ dàng, nhưng cũng vừa khó khăn đối với Trường Tiểu học

Birchanger Church ở Essex. Nhà trường tự coi mình là một không gian chào đón cộng đồng. Tuy nhiên, các nhân viên tại đây lo ngại rằng, giống hầu hết các trường học, họ sẽ phải tìm cách hòa nhập với học sinh mới. Việc tiếp nhận trẻ em từ vùng lãnh thổ Kurdistan, Iran, Colombia, Azerbaijan, Nga, Ukraine và Afghanistan đã khiến sĩ số của trường tăng lên 12%, đồng thời phải đáp ứng với các yêu cầu mới về chế độ ăn uống và tôn giáo.

Birchanger Church là một trong nhiều trường bất ngờ được giao nhiệm vụ hỗ trợ học sinh tị nạn có nhu cầu phức tạp, bao gồm xử lý chấn thương và học tiếng Anh từ đầu. Tuy nhiên, các chuyên gia giáo dục tại đây cho rằng, sự trợ giúp của nhà trường đối với học sinh tị nạn còn rất hạn chế. Cô Sharon Vessey - Hiệu trưởng nhà trường cho biết, đã phải “thực sự

đấu tranh” để đảm bảo kinh phí cho một giáo viên dạy tiếng Anh, trong khi các giáo viên hiện tại phải mất thêm một giờ mỗi ngày để lập kế hoạch giảng dạy. “Số lượng học sinh mới tăng đột ngột đến mức chúng tôi phải xem xét hậu cần của các lớp học, cả thêm giáo viên để dạy tiếng Anh. Đó là lĩnh vực xa lạ, bởi, thầy cô, nhân viên ở đây không biết trẻ sẽ ra sao, cũng như đã trải qua những gì”, cô Sharon Vessey chia sẻ.

Tuyệt vọng tìm kiếm sự hỗ trợ, một giáo viên của Birchanger Church - cô Emma Walsh, đã thành lập chương trình lớp học chữa lành của Ủy ban Cứu hộ Quốc tế (IRC). Chương trình này đã tìm cách lấp đầy khoảng trống về nguồn lực của chính phủ bằng cách đào tạo hơn 2.082 giáo viên giảng dạy về chấn thương và nhận thức về văn hóa kể từ khi ra mắt cách đây hai năm

tại Anh. Theo cô Emma Walsh, một trong những khó khăn là biết, hiểu các sắc thái của những nền văn hóa khác nhau, và lấy ví dụ về việc trẻ em Ukraine coi việc ngồi trên sàn như một hình thức trừng phạt.

Học cách hiểu và hỗ trợ những người tị nạn bị chấn thương cũng là một bài học quan trọng, giúp nâng cao sự chú trọng hiện có của nhà trường về sức khỏe tinh thần người học. Cô Walsh cho biết: “Rất nhiều khóa đào tạo mà tôi thực hiện về thực hành liên quan đến chấn thương đã mang lại lợi ích cho toàn trường. Nếu trẻ chưa từng trải qua chấn thương tâm lý thì đến một lúc nào đó trong đời, các em sẽ trải qua”. Tuy nhiên, theo giáo viên này, quá trình tị nạn cũng đồng nghĩa với cảm giác như đang phải chiến đấu trong một trận chiến khó khăn. “Chúng tôi từng có những đứa trẻ vẫn

Một trường học vi mô tại bang Utah, Mỹ.

Ảnh: ITN

mô trung bình thu phí 7 nghìn USD mỗi năm cho một học sinh và thường có 7 học sinh. Tính thêm việc thuê địa điểm, vật tư và các chi phí khác, mức lương của giáo viên trường vi mô thấp hơn so với mức trung bình.

Dù vậy, nhiều người cho biết họ sẵn sàng đánh đổi thu nhập để lấy quyền tự chủ và thể hiện đam mê. Cô Marisa Chambers, người điều hành Trường Cơ đốc Tri-Cities, một trường học vi mô nằm ở phía Nam Atlanta, đã thôi quản lý trường công từ năm 2019. Một phần vì cô thất vọng với tình trạng giáo dục dành cho học sinh khuyết tật trong hệ thống giáo dục công lập. Nhiều em chậm tiến bộ về mặt học tập trong nhiều năm và nếu không được quan tâm, chú ý hơn trong lớp học, cô nghĩ rằng các em không thể theo kịp chương trình. Do đó, Marisa thành lập một ngôi trường nhỏ, tập trung cho giáo dục đặc biệt.

Alan, 12 tuổi, lần đầu gặp cô Chambers khi còn học mẫu giáo tại ngôi trường công lập mà cô từng làm việc. Cậu bé sống khép kín, được chẩn đoán mắc hội chứng cảm có chọn lọc. Khi bố mẹ đến đón, họ thường thấy con trai ngồi tách biệt với bạn bè. Khi cô Chambers mở trường vi mô, Alan chuyển sang học cùng với 5 bạn khác. Đến nay, cậu bé có thể trò chuyện dễ dàng với những người lạ. "Cháu thực sự thích ngôi trường này. Cháu có thể học hỏi thêm ở đây", Alan nói.

Khi mô hình trường vi mô phát triển, chính quyền một số bang đã có những chính sách hỗ trợ. Các trường có thể nhận nguồn tài trợ công của chính phủ nếu tham gia các bài kiểm tra chất lượng hàng năm về Toán và

“Hiệu trưởng Jennifer Lincoln cho biết: “Có giáo dục dành cho người có năng khiếu và giáo dục đặc biệt nhưng không có nhiều nguồn lực dành cho học sinh có sự chồng chéo giữa hai loại hình này. Nhưng quy mô lớp học nhỏ và giảng dạy cá nhân tại Học viện Sphinx cho phép học sinh có trình độ khác nhau ở các môn học khác nhau nhận được sự quan tâm cần thiết”.

Tiếng Anh; tuyển dụng ít nhất một giáo viên được cấp chứng chỉ.

Những người ủng hộ cho rằng mô hình này đem lại cho học sinh và phụ huynh lịch trình linh hoạt, thời gian và sự quan tâm của giáo viên, những điều họ không nhận được trong môi trường học tập truyền thống. Đơn cử, những học sinh đặc biệt như học sinh có năng khiếu, học sinh khuyết tật học tập có cơ hội phát triển về mặt học thuật và xã hội tốt hơn tại các trường học quy mô nhỏ.

Tại Học viện Sphinx, trường vi mô tại thành phố Lexington, bang Kentucky, hầu hết 24 học sinh đều có năng khiếu ở một lĩnh vực nhưng mắc một hoặc nhiều khuyết tật học tập như rối loạn tăng động, giảm chú ý (ADHD), chứng khó đọc...

Đặc biệt, các trường học nhỏ có thể cung cấp cho một số trẻ em gặp vấn đề về sức khỏe thể chất hoặc tinh thần phương pháp học tập dễ dàng hơn so với các trường học truyền thống.

Trường học vi mô phát triển trong dịch Covid-19.

Ảnh: INT

Đảm bảo chất lượng giáo dục

Học viện Sphinx là trường vi mô được công nhận trên toàn quốc và có chứng nhận của bang Kentucky. Nhưng trường là một ngoại lệ trong số các trường vi mô. Nhiều trường hoạt động không chính thức, có thể do một nhóm phụ huynh tập hợp lại để giáo dục con cái của họ. Do hầu hết các trường học vi mô không có cơ quan quản lý nên nhiều chuyên gia lo ngại là không có biện pháp đảm bảo chất lượng giáo dục cho trẻ em.

Ngoài ra, không có khuôn khổ thống nhất về chương trình giảng dạy và đánh giá cho các trường vi mô. Do đó, rất khó để đo lường và so sánh hiệu quả giáo dục của trường học nhỏ với các mô hình giáo dục truyền thống hơn. Một trong những vấn đề cấp bách nhất là thiếu cơ quan quản lý tập trung chuyên giám sát các trường học vi mô. Sự thiếu hụt này khiến việc duy trì các tiêu chuẩn giáo dục thống nhất trên diện rộng trở nên khó khăn. Hơn nữa, nhiều trường vi mô không được công nhận nên học sinh sẽ gặp khó khăn khi chuyển sang trường khác hoặc học lên cao hơn.

Nhìn chung, mô hình trường học vi mô đại diện cho một khía cạnh quan trọng và đang phát triển của bối cảnh giáo dục Mỹ. Khi phát triển và cải tiến, các trường học nhỏ có tiềm năng không chỉ lấp đầy khoảng trống trong hệ thống hiện tại, mà còn truyền cảm hứng cho những cách suy nghĩ mới về giáo dục trong thế kỷ 21.

PHẠM KHÁNH (TH)

Trường học vì môi trường

Lựa chọn mới của học sinh Mỹ

Mô hình trường học vì môi trường ảnh hưởng của phụ huynh Mỹ dành cho các phương pháp giáo dục phi truyền thống. Tại đó, học sinh được phát triển năng lực theo hướng cá nhân hóa.

Trường có 6 học sinh

Khi Nathanael, sống tại thành phố Atlanta, bang Georgia, học mẫu giáo, cậu bé đã nói với mẹ mình, Diana Lopez, rằng em không muốn quay lại trường vì bị cô giáo quát mắng. Mỗi khi chị Lopez đón con ở trường về, Nathanael đều khóc òa lên.

Chị Lopez kể Nathanael mắc chứng tự kỷ nên trong một lớp 25 học sinh, giáo viên khó có thể chăm lo cho cậu bé. Mùa Hè này, Nathanael, 7 tuổi, chuyển đến một ngôi trường mới chỉ có 6 học sinh. Cậu bé đã trở nên vui vẻ, hoạt bát hơn.

Ngôi trường Nathanael theo học có tên Kingdom Seed Christian, là loại hình trường tư thục vi mô (microschool) với số lượng học sinh toàn trường ít hơn số học sinh một lớp của trường công lập. Số học sinh trung bình là 16 người. Mô hình giáo dục siêu nhỏ như vậy ngày càng trở nên phổ biến và phần lớn không thuộc sự quản lý của chính quyền địa phương. Mức học phí dao động từ 5 - 10 nghìn USD mỗi năm.

Trường học siêu nhỏ từng xuất hiện trong lịch sử Mỹ. Những trường này thường nằm ở vùng nông thôn, nơi điều kiện xây dựng trường học gặp nhiều khó khăn. Học sinh đến từ nhiều độ tuổi khác nhau sẽ ngồi học cùng một lớp trong khi bố mẹ bận rộn làm đồng.

Mô hình này hiện phát triển trở lại nhờ 2 xu hướng. Từ khi đại dịch Covid-19 làm gián đoạn việc học, nhiều phụ huynh đã suy nghĩ lại về việc giáo dục con cái và cởi mở với các lựa chọn phi truyền thống. Cùng với đó, các nhà lập pháp, chính trị gia đảng Cộng hòa cũng ủng hộ quyền lựa chọn trường tư thục. Họ quyên góp, đầu tư tiền cho các trường học vi mô trên khắp cả nước.

Hầu hết học sinh trường vi mô được đăng ký với chính quyền bang là học sinh học tại nhà. Một số hệ thống trường siêu nhỏ mới, như Trường Kingdom Seed Christian, hoạt động giống như một ngôi

Học sinh trường vi mô được đào tạo theo hướng cá nhân hóa.

Ảnh: INT

trường tư thục có nhiều trang thiết bị vật chất.

Trường vi mô mở cửa 4 - 5 ngày mỗi tuần, có giáo viên toàn thời gian, chương trình giảng dạy cố định và đôi khi có bài kiểm tra chuẩn hóa. Trung tâm Microschooling quốc gia Mỹ ước tính có 95 nghìn trường học vi mô và nhóm học tại nhà trên toàn quốc, phục vụ hơn một triệu học sinh. Trong năm học 2023 - 2024, khoảng 1/3 số trường được nhận tài trợ công của chính phủ như một chính sách phát triển giáo dục.

Giáo dục phi truyền thống

Sự gia tăng các trường vi mô nhấn mạnh mối quan tâm ngày càng tăng trong phụ huynh về các phương pháp giáo dục phi truyền thống. Đối với nhiều người, sức hấp dẫn của trường vi mô không chỉ nằm ở quy mô, mà còn ở tiềm năng cung cấp giáo dục một cách toàn diện hơn. Trong đó, các trường lấy học sinh làm trung tâm, coi trọng sự sáng tạo, tư duy phản biện và sức khỏe cảm xúc bên cạnh thành tích học tập.

Đi sâu vào xu hướng giáo dục vi mô, các chuyên gia nhận định đây không chỉ là phản ứng tạm thời sau dịch Covid-19, mà còn là sự thay đổi đáng kể, có khả năng kéo dài trong bối cảnh giáo dục Mỹ. Sự gia tăng trường

Hiện nay, các trường vi mô tích hợp công nghệ, phương pháp sư phạm hiện đại và cá nhân hóa. Vì số lượng học sinh ít nên trường xây dựng một nhóm học tập gắn kết chặt chẽ. Giáo viên có thể điều chỉnh phương pháp giảng dạy, tốc độ giảng dạy theo nhu cầu và tốc độ học tập riêng của từng học sinh. Điều này khó có thể thực hiện trong môi trường lớp học lớn hơn, truyền thống hơn.

vi mô là cách hình dung lại về hình ảnh của trường học trong thế kỷ 21 gồm lựa chọn học tập linh hoạt, cá nhân hóa.

Bất kỳ ai cũng có thể mở một trường học vi mô nhưng 2/3 số người sáng lập các trường là giáo viên có chứng chỉ hành nghề. Chương trình giảng dạy của từng trường là khác nhau, phụ thuộc vào triết lý giáo dục của họ. Có trường dạy theo Kinh Thánh cũng có trường chuyên dạy về khoa học. Hầu hết các trường có một phòng, có thể thuê địa điểm ở hội trường nhà thờ, mặt tiền cửa hàng hoặc tổ chức tại nhà giáo viên.

Lấy ví dụ Trường Kingdom Seed Christian do cô giáo Desiree McGee-Greene thành lập vào tháng 8/2023 tại ngôi nhà ở ngoại ô thành phố Atlanta, nơi cô sống cùng bố mẹ, chồng và con trai. Phòng khách của gia đình đã chuyển thành một lớp học vui tươi với những bức tường được trang trí bằng chữ cái, số và tranh vẽ.

Vào một buổi sáng đầy nắng,

Nathanael cùng 3 bạn học, từ 5 - 7 tuổi, ngồi trên thảm và học về lịch sử Kinh Thánh. Theo Trung tâm Microschooling quốc gia, khoảng 1/4 trường học vi mô dựa trên đức tin. Sau khi học sinh học Kinh Thánh và học đếm bằng tiếng Pháp, chồng của cô Desiree, một cựu giáo viên, sẽ dạy toán và khoa học. Ngoài giờ học, các em ra ngoài sân vui chơi, vẽ tranh và học về tự nhiên.

Học phí một tháng của trường là 500 USD. Ngoài ra, cô Desiree còn mở lớp đào tạo cho giáo viên muốn mở trường học vi mô và xây dựng kênh podcast chia sẻ kinh nghiệm. Cô cũng bán chương trình giảng dạy của mình.

Sự quan tâm cần thiết

Những người sáng lập trường vi mô có nhiều nguồn thu nhập bên ngoài vì mức lương không đủ cạnh tranh. Mức lương trung bình của giáo viên bang Georgia năm 2023 là 68 nghìn USD. Còn một trường vi

Voi ma mút lông xoắn có nhiều đặc điểm thích nghi với khí hậu vùng cực.

Giải mã bí ẩn voi ma mút tuyệt chủng

Voi ma mút lông xoắn sống sót trên đảo Wrangel - vùng cực Bắc nước Nga ngày nay, trong 6.000 năm sau khi họ hàng trên đất liền của chúng bị diệt vong. Một nghiên cứu về gen mới đã tiết lộ rằng, quần thể cuối cùng này có thể đã chết vì một sự kiện bí ẩn, bất ngờ.

Vụ va chạm khiến ma mút tuyệt chủng

Nghiên cứu mới đã hé lộ khả năng về một thảm họa khủng khiếp hơn, có khả năng là nguyên nhân chính dẫn đến sự tuyệt chủng của loài voi ma mút. Đó là một vụ va chạm từ vũ trụ. Bằng chứng cho giả thuyết này đến từ việc phân tích trầm tích tại hơn 50 địa điểm trên khắp thế giới, từ châu Mỹ, châu Âu, châu Á đến tận dải băng Greenland. Các nhà khoa học đã phát hiện ra những điểm tương đồng kỳ lạ trong các mẫu trầm tích có niên đại khoảng 12.800 năm trước.

Cụ thể, các lõi băng ở Greenland cho thấy dấu hiệu của những đám cháy rừng quy mô lớn lan rộng khắp bầu khí quyển. Trong khi đó, mẫu trầm tích ở Syria và Bắc Mỹ lại chứa hàm lượng bạch kim cao bất thường. Đây là một đặc điểm của các vật thể đến từ vũ trụ như sao chổi. Thêm vào đó, nhiều mẫu khác còn chứa các vi cầu - những quả cầu sắt cực nhỏ hình thành trong điều kiện nhiệt độ và áp suất cực cao, thường thấy ở các vụ va chạm thiên thạch.

Tổng hợp những bằng chứng này, các nhà khoa học phỏng đoán, Trái đất đã bị một sao chổi tấn công vào khoảng 12.800 năm trước. Vụ va chạm có thể là một vụ nổ trên không hoặc thậm chí là va chạm trực tiếp với bề mặt Trái đất. Từ đó, gây ra những đám cháy khổng lồ, sóng xung kích và biến đổi khí hậu nghiêm trọng. Giả thuyết sao chổi phát nổ trên không được cho là hợp lý hơn. Bởi cho đến nay, chưa có bằng chứng nào về một hố va chạm nào có niên đại tương ứng. Dù bằng cách nào, vụ va chạm từ vũ trụ này có thể đã tàn phá môi

trường sống của voi ma mút và nhiều loài động vật khác, dẫn đến sự tuyệt chủng hàng loạt trên quy mô toàn cầu.

Lý do di truyền không tác động lớn

Nghiên cứu mới đã phát hiện ra rằng, quần thể - tăng từ tối đa 8 cá thể lên 300 trước khi tuyệt chủng cách đây 4.000 năm - không bị tuyệt chủng vì lý do di truyền. Điều này để lại một bí ẩn thậm chí còn lớn hơn về những gì thực sự đã xảy ra. Các nhà nghiên cứu đã công bố phát hiện mới trên tạp chí Cell. Tác giả chính của nghiên cứu Love Dalén, một nhà di truyền học tiến hóa tại Trung tâm Cổ sinh vật học ở Stockholm (Thụy Điển), cho biết: "Bây giờ chúng ta có thể tự tin bác bỏ ý kiến cho rằng, quần thể voi ma mút này quá nhỏ và bị tuyệt chủng vì lý do di truyền. Điều này có nghĩa là có lẽ chỉ một sự kiện ngẫu nhiên nào đó đã giết chết chúng. Nếu sự kiện ngẫu nhiên đó không xảy ra thì ngày nay, thế giới vẫn còn sự xuất hiện của voi ma mút".

Theo thông báo từ công ty công nghệ sinh học Colossal Biosciences, vào tháng 3, các nhà khoa học tạo ra đột phá về tế bào gốc ở voi, giúp họ tiến gần hơn một bước trong nỗ lực hồi sinh voi ma mút lông xoắn đã tuyệt chủng từ lâu. Nhóm nghiên cứu của công ty cho biết đã lấy thành công tế bào gốc đa năng cảm ứng (iPSC) từ voi châu Á (*Elephas maximus*). iPSC là tế bào được tái lập trình để có thể tạo ra bất kỳ loại tế bào nào trong cơ thể, có nghĩa các nhà nghiên cứu có thể tìm hiểu những đặc điểm thích nghi khiến voi ma mút lông xoắn (*Mammuthus primigenius*) khác biệt với họ hàng gần nhất còn sống của chúng, sau đó thử chỉnh sửa gen mà không cần lấy mô từ động vật sống.

Từ khoảng 300 đến 10 nghìn năm trước, voi ma mút lông xoắn đã xuất hiện trên vùng đồng bằng băng giá ở châu Âu, châu Á và Bắc Mỹ. Khi băng trên khắp các khu vực phía Bắc này tan chảy, vùng lãnh nguyên Bắc Cực nơi loài thuộc Bộ da dày khổng lồ này dựa vào để kiếm thức ăn đã biến mất. Điều này khiến phạm vi hoạt động của voi ma mút bị thu hẹp cho đến khi chúng biến mất.

Song, theo nhóm nghiên cứu, trong khoảng thời gian này, một quần thể nhỏ voi ma mút đã vượt qua lớp băng trên bờ biển phía Tây Bắc Siberia và bắt đầu sinh sống trên đảo Wrangel. Những con voi ma mút này bị chia cách khỏi quần thể trên đất liền sau khi cây cầu băng biến mất khoảng 10 nghìn năm trước. Bị tách biệt trên hòn đảo băng giá, những con voi ma mút ở đó đã sống sót thêm 6 nghìn năm nữa. Vì voi ma mút trên Đảo Wrangel có nguồn gốc từ tối đa 8 cá thể nên các nhà khoa học trước đây tin rằng, những đột biến có hại do cận huyết có thể khiến loài vật này bị diệt vong.

Để xem xét về vấn đề này, các nhà khoa học trong nghiên cứu mới đã sử dụng ADN chiết xuất từ xương và ngà để phân tích bộ gen của 21 con voi ma mút. Trong đó, bao gồm 14 con từ đảo và 7 con từ quần thể đất liền. Họ phát hiện ra rằng, voi ma mút lông xoắn

trên đảo có dấu hiệu cận huyết và độ đa dạng di truyền thấp. Tuy nhiên, đột biến của chúng chỉ gây hại ở mức độ vừa phải. Những đột biến nguy hiểm nhất đang dần bị loại bỏ khỏi bộ gen của chúng. Bà Marianne Dehasque, nhà di truyền học tiến hóa tại Trung tâm Cổ sinh vật học, cho biết: "Nếu một cá thể có đột biến cực kỳ có hại thì về cơ bản là không thể tồn tại được. Vì vậy, những đột biến đó dần biến mất khỏi quần thể theo thời gian. Song, mặt khác, chúng tôi thấy rằng, voi ma mút đang tích lũy những đột biến có hại nhẹ gần như cho đến khi chúng tuyệt chủng".

Các nhà nghiên cứu cho biết, khi việc cận huyết bị loại trừ, nguyên nhân thực sự dẫn đến sự tuyệt chủng của loài voi ma mút lông xoắn này vẫn chưa được xác định. Tác giả nghiên cứu Dalén nói: "Điều gì xảy ra cuối cùng vẫn còn một chút bí ẩn. Chúng tôi không biết chắc tại sao loài voi ma mút lông xoắn này lại tuyệt chủng sau khi ít nhiều đã tồn tại được 6 nghìn năm. Tuy nhiên, chúng tôi nghĩ nguyên nhân là do một điều gì đó bất ngờ. Tôi có thể nói rằng, vẫn còn hy vọng tìm ra lý do tại sao voi ma mút tuyệt chủng, nhưng chưa có điều gì là chắc chắn".

Để điều tra sâu hơn, các nhà nghiên cứu sẽ tìm kiếm manh mối trong hóa thạch voi ma mút được khai quật từ 300 năm cuối cùng của quần thể trên đảo. Trong khi đó, các nhà khoa học cho biết, phát hiện của họ rất hữu ích trong việc tìm hiểu cuộc khủng hoảng đa dạng đang diễn ra. "Điều quan trọng đối với các chương trình bảo tồn hiện nay là phải nhớ rằng, việc đưa quần thể lên quy mô vừa phải là chưa đủ. Chúng ta cũng phải theo dõi một cách tích cực và về mặt di truyền. Bởi, những tác động về mặt di truyền này có thể kéo dài hơn 6 nghìn năm", đồng tác giả Dehasque cho biết.

SINH PHÚC (Theo Live Science)

Kim cương có thực sự vĩnh cửu?

Kim cương với vẻ đẹp đầy thu hút.

Được phát hiện trong thế giới cổ đại nhưng mãi đến đầu thế kỷ 13, Tây Âu mới biết đến kim cương. Loại đá này không hiếm, nhưng nhờ một chiến dịch quảng cáo tiếp thị hiện đại, nó đã trở thành biểu tượng cho tình yêu vĩnh cửu.

Đồ trang sức của giới quý tộc

Cho đến thế kỷ 19, tiểu lục địa Ấn Độ và Nam Mỹ vẫn là nguồn cung cấp kim cương chủ yếu trên thế giới. Việc cắt kim cương ra đời từ thời Phục hưng, khi các nghệ nhân sử dụng công cụ mới cắt gọt những viên đá thô thành nhiều mặt, đồng thời đánh bóng làm tăng độ lấp lánh biến chúng thành đồ trang sức lộng lẫy.

Sau khi được chế tác, kim cương với vẻ đẹp đầy thu hút trở thành biểu tượng của sự giàu có và sang trọng. Chiếc nhẫn đính hôn gắn kim cương đầu tiên trong lịch sử được Đại công tước Áo, Maximilian, hoàng đế tương lai của Đế chế La Mã thần thánh, tặng cho Mary xứ Burgundy vào năm 1477. Nhiều thế kỷ sau, nhà khoáng vật học người Mỹ George Frederick Kunz xem món quà này là bằng chứng cho thấy nhẫn đính hôn bằng kim cương trở nên thịnh hành trong các hoàng gia vào thời điểm đó.

Tuy nhiên, kim cương không phổ biến với tầng lớp thường dân ở châu Âu, những người thường trao đổi mọi thứ, từ nhẫn sắt đến quần áo và gia súc khi quyết định kết hôn. Trong khi đó, các hoàng tộc luôn sử dụng những món trang sức có giá trị cao cho lễ đính hôn của họ. Khi đính hôn vào năm 1839, Hoàng tử Albert của Anh đã tặng Nữ hoàng Victoria chiếc nhẫn có hình một con rắn nam ngọc, biểu tượng phổ biến

của tình yêu vĩnh cửu vào thời điểm đó. Con rắn được chế tác từ vàng và ngọc lục bảo lớn, với đôi mắt hồng ngọc và miệng kim cương.

Tăng giá trị nhờ quảng cáo

Vào những năm 1860, kim cương được phát hiện tại trang trại của Johannes và Diederik de Beer, hai người Hà Lan định cư ở Nam Phi. Mô đá quý này mang tên họ, sau đó được tiếp quản bởi Cecil Rhodes, một doanh nhân và chính trị gia nổi tiếng người Anh. Ông bắt đầu mua lại các mỏ mới được phát hiện và bắt đầu củng cố toàn bộ ngành công nghiệp kim cương của khu vực. Năm 1888, ông thành lập De Beers Consolidated Mines, Ltd và kiểm soát hầu như tất cả kim cương trên thế giới vào đầu thế kỷ 20.

Nhờ những khám phá ở Nam Phi, nguồn cung kim cương trên toàn thế giới đã tăng lên nhanh và cuối cùng De Beers sở hữu tới 90% kim cương của thế giới. Điều đó đặt công ty vào tình thế khó khăn trong việc duy trì giá trị và danh tiếng của chúng như những mặt hàng xa xỉ, đặc biệt là vào đầu thế kỷ 20 khi Thế chiến và Đại suy thoái làm giảm đáng kể nhu cầu ở châu Âu.

Kết quả là, De Beers và chủ sở hữu lúc bấy giờ của nó, Ernest Oppenheimer, đã nhắm đến nước Mỹ

như một thị trường đầy tiềm năng. Nhấn chìm hôn bằng kim cương lúc này vẫn chưa phải là tiêu chuẩn ở Mỹ vào đầu thế kỷ 20. Tuy nhiên, với bộ óc sáng tạo của công ty quảng cáo NW Ayer ở Philadelphia, De Beers đã bắt đầu thuyết phục người Mỹ rằng kim cương là một trang sức cần thiết, tượng trưng cho tình yêu vĩnh cửu.

Bắt đầu từ những năm 1940, hãng quảng cáo Ayers đã tấn công người tiêu dùng Mỹ bằng những hình ảnh về kim cương, cũng như những câu chuyện về sự hiếm có và tính biểu tượng của chúng. Các quảng cáo trên tạp chí giới thiệu những người có địa vị cao trong xã hội đã đính hôn cùng chiếc nhẫn bằng kim cương của họ. Công ty cho các ngôi sao nổi tiếng của Hollywood mượn kim cương cùng đồ

trang sức để đeo trong các sự kiện, đồng thời cử đại diện đến các câu lạc bộ phụ nữ, nhóm xã hội và thậm chí cả trường trung học của Mỹ nhằm quảng cáo những viên đá quý, đồng thời tạo mối liên hệ thăng hoa giữa kim cương và hôn nhân.

Hoàng gia Anh cũng tham gia vào các hoạt động tiếp thị này, khi Nữ hoàng Elizabeth đến thăm mỏ De Beers ở Nam Phi vào năm 1947 và nhận một vòng cổ kim cương lấp lánh từ chính phủ Nam Phi, cùng với một viên kim cương sáu carat từ De Beers. Chiếc nhẫn đính hôn của Elizabeth được thiết kế bởi chồng tương lai của bà, Hoàng tử Philip, mang tính biểu tượng (và được quảng bá rầm rộ) đã giúp thúc đẩy cơn khát kim cương của công chúng và nhắc nhở người tiêu dùng rằng, nam giới cũng có thể tham gia vào hành động này. De Beers cũng nhắm đến nam giới bằng cách biến những viên kim cương thành biểu tượng cho sự thành công về kinh tế và địa vị xã hội của một người đàn ông - tất cả đều được thể hiện bằng viên đá trên ngón tay có dấu sắp cưới của anh ta.

Chiến dịch tiếp thị phổ biến đến mức nó đã tạo ra một khẩu hiệu được nhiều người coi là thành công nhất mọi thời đại. Năm 1948, nhà sáng tạo quảng cáo Mary Frances Gerety của Ayers, người chưa bao giờ kết hôn trong đời đã nghĩ ra khẩu hiệu "A Diamond is Forever" (Kim cương là vĩnh cửu). Slogan này từng được bình chọn là khẩu hiệu quảng cáo hàng đầu của thế kỷ 20, hiện vẫn được De Beers và ngành công nghiệp kim cương sử dụng,

LÊ DU (Theo National Geographic)

“ Theo Hội đồng Kim cương Thế giới, doanh số bán trang sức toàn cầu trị giá hơn 72 tỷ USD mỗi năm, trong đó Mỹ là thị trường kim cương lớn nhất thế giới. Tuy nhiên, De Beers không còn kiểm soát phần lớn kim cương trên thế giới do những phát hiện mỏ mới, thị trường cạnh tranh và sự ra đời của kim cương nhân tạo. Bất chấp báo cáo cho thấy doanh số bán nhẫn đính hôn đã giảm kể từ đại dịch Covid-19, các nhà bán lẻ kim cương vẫn đang trông đợi vào sự thay đổi sắp tới.

Công nhân đang kiểm tra rong biển
và trai tại trang trại gió ngoài khơi
Kriegers Flak ở Biển Baltic, Đan Mạch.
Ảnh: AP

Cuộc đua dưới những con sóng

Một dự án do công ty điện lực Thụy Điển Vattenfall và Đại học Aarhus của Đan Mạch điều hành tập trung khai thác năng lượng sạch và nuôi trồng thủy hải sản một cách bền vững.

Tên một chiếc thuyền nhỏ giữa những tuabin gió cao chót vót ngoài khơi, các nhà nghiên cứu ở Biển Baltic (châu Âu) tiếp cận làn nước lạnh giá và gỡ bỏ những sợi dây kéo dài giữa các cột nơi trai và rong biển đang phát triển. Đó là một phần trong nỗ lực khám phá nhiều mục đích sử dụng cho các công viên gió ngoài khơi, trong đó có nuôi trồng hải sản. Dự án kéo dài 4 năm, bắt đầu từ 2023 ngoài khơi bờ biển phía Đông Đan Mạch tại trang trại gió lớn nhất Scandinavia là Kriegers Flak, và đang mang đến nhiều triển vọng thành công.

Tận dụng không gian

Bà Annette Bruhn - người đứng đầu dự án của Đại học Aarhus cho biết, sự cạnh tranh ngày càng tăng về không gian trên đất liền và trên biển. Trong một lĩnh vực, chúng ta có thể sản xuất cả năng lượng và thực phẩm một cách bền vững cho dân số ngày càng tăng. Với công suất trên 600 MW, công viên gió Kriegers Flak có thể cung cấp điện cho 600 nghìn hộ gia đình. 72 tuabin của nó cung cấp năng lượng sạch cho Đan Mạch và phía Nam nước Đức.

Tuy nhiên, các nhà nghiên cứu đã nhìn thấy tiềm năng khác trong

khu vực rộng 132 km² của công viên gió. Vùng biển giữa các cối xay gió đã được biến thành trang trại nuôi thủy hải sản thử nghiệm dưới nước, với rong biển và trai. Lần đầu tiên rong biển đã được thu hoạch. Theo bà Annette Bruhn, rong biển và trai là những loại thủy hải sản có nhu cầu dinh dưỡng thấp, có nghĩa là chúng phát triển mà con người không cần cung cấp thức ăn. Chúng lấy chất dinh dưỡng từ biển và tạo ra những thực phẩm tốt cho sức khỏe con người.

Mô hình gần đây của Đại học Aarhus cho thấy hàng tấn hải sản tươi sống có thể được sản xuất hàng năm chỉ bằng cách sử dụng 1/10 diện tích công viên gió của Đan Mạch. Các nhà nghiên cứu cho biết những lợi ích này có thể vượt xa ra ngoài việc sản xuất thực phẩm vì việc nuôi trai và rong biển còn có thể giúp cải thiện chất lượng nước và thu giữ carbon. "Đây là những loại sinh vật

không cần cho ăn. Sóng nhờ những gì chúng lấy được từ biển, chúng thu giữ khí thải thay vì thải ra khí thải" - bà Bruhn khẳng định.

Tăng sản lượng điện gió

Nhóm nghiên cứu cho biết đã đến lúc xây dựng hướng dẫn để khuyến khích các công ty lên kế hoạch sử dụng đại dương cho nhiều mục đích trong bối cảnh châu Âu tăng cường sản xuất năng lượng sạch ở Biển Bắc.

Năm 1991, Đan Mạch trở thành quốc gia đầu tiên trên thế giới lắp đặt công viên điện gió thương mại ngoài khơi. Hơn 30 năm sau, gần một nửa sản lượng điện của Đan Mạch là từ tuabin gió. Được thúc đẩy để đáp ứng các mục tiêu về khí hậu và giảm sự phụ thuộc năng lượng vào Nga, 9 quốc gia, trong đó có Đan Mạch, năm ngoái đã công bố kế hoạch tăng gấp 4 lần sản lượng hiện tại lên 120 gigawatt vào cuối thập kỷ này và chuyển sang 300 gigawatt vào năm 2050.

Chuyên gia sinh học Vattenfall Tim Wilms cho biết sáng kiến trên có "tiềm năng rất lớn. Chúng tôi có rất nhiều khu vực chưa được khai thác trong các tuabin của mình và hiện chưa được sử dụng". Ông nói thêm rằng ở một số khu vực, việc kết hợp với nuôi trồng thực phẩm bền vững rất có ý nghĩa, trong khi ở những khu vực khác, có thể xem xét sử dụng năng lượng mặt trời ngoài khơi.

Tác động đến hệ sinh thái dưới nước

Ngày càng có nhiều nghiên cứu cho thấy các công viên gió ngoài khơi có thể có cả tác động tích cực và tiêu cực đến hệ sinh thái địa phương. Tuy nhiên, những "cáo buộc" gây ra cái chết cho cá voi hiện đã bị bác bỏ. Trong khi đó, những tảng đá lớn được đặt ở chân tuabin để chống xói mòn cũng có thể hoạt động như những rạn san hô nhân tạo thu hút nhiều sinh vật biển hơn và bảo vệ chúng khỏi các hoạt động đánh bắt cá quy mô lớn.

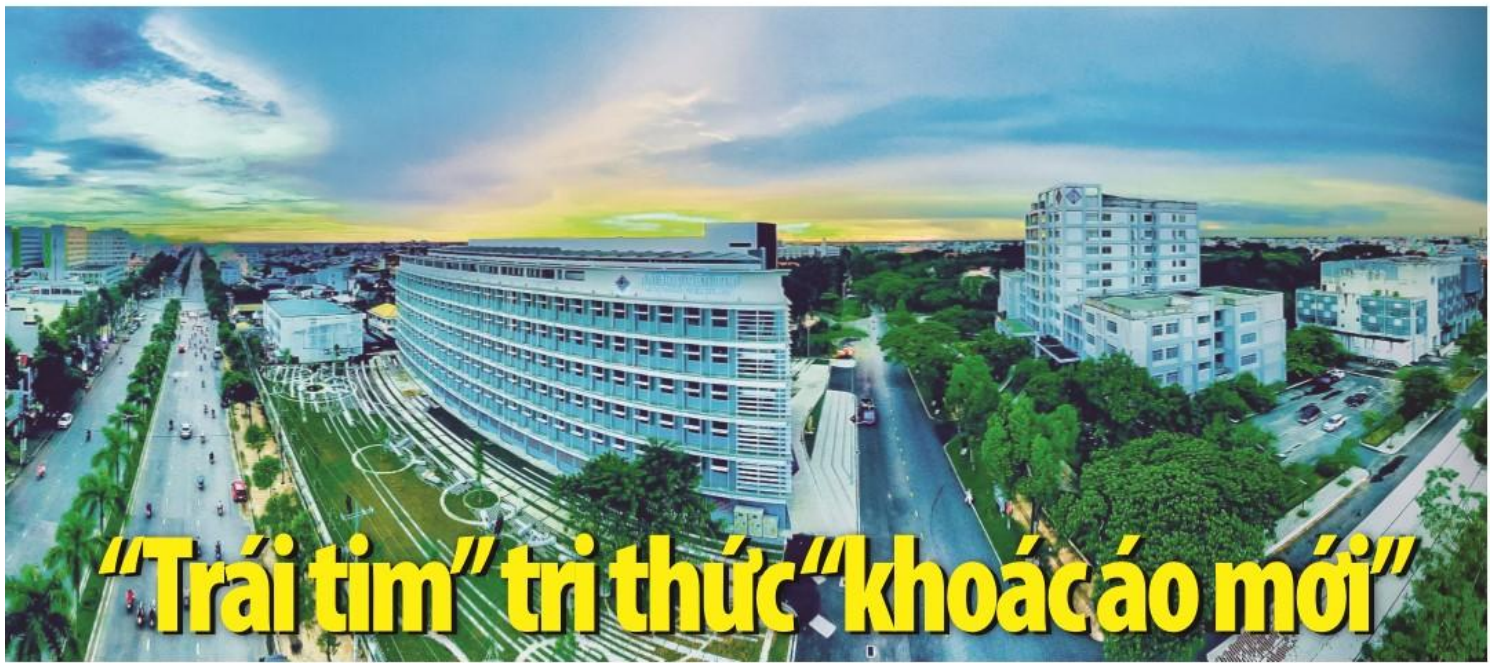
Chuyên gia Vattenfall Tim Wilms cho biết, các cuộc khảo sát dưới nước ở các trang trại gió cũ cho thấy cấu trúc "đã biến đổi hoàn toàn" với các loài khác nhau phát triển mạnh ở đây. Theo Liselotte Hohwy Stockholm - Giám đốc điều hành Viện Nghiên cứu Đại dương Đan Mạch, cần có thêm "kiến thức về sự phát triển đa mục đích" để biết cách kết hợp các hoạt động của con người, giúp các khu vực rộng lớn của đại dương có thể trở thành "khu vực được bảo vệ nghiêm ngặt".

Hiện tại, những nỗ lực này vẫn còn ở quy mô hạn chế, song các nhà nghiên cứu hy vọng sẽ sớm áp dụng kiến thức của họ vào các điều kiện khắc nghiệt của Biển Bắc và cuối cùng có thể nâng cấp lên sản xuất thực phẩm thương mại. Theo bà Bruhn, điều quan trọng là phải thực hiện việc này ngay bây giờ vì có rất nhiều câu hỏi cần phải trả lời trước khi có thể triển khai một cách hợp lý nhất.

CẨM BÌNH
(Theo Euronews)

Một tuabin gió ngoài khơi bờ biển Đan Mạch. Ảnh: AP

“Trái tim” tri thức “khoác áo mới”

Khu II Trường ĐH Cần Thơ gốc nhìn từ trên cao.

Trường ĐH Cần Thơ tiền thân là Viện Đại học Cần Thơ được thành lập và xây dựng năm 1966, với 4 khoa, gồm Khoa học, Luật khoa và Khoa học Xã hội, Văn khoa và Sư phạm. Sau năm 1975, trường được đổi tên thành Trường ĐH Cần Thơ.

Hiện, Trường ĐH Cần Thơ đào tạo đa ngành, đa lĩnh vực với 121 chuyên ngành đại học, 51 chuyên ngành cao học và 21 chuyên ngành nghiên cứu sinh. Trường có 6 địa điểm đào tạo: Khu I, Khu II, Khu III (tại TP Cần Thơ); Khu Hòa An (Hậu Giang); Khu Măng Đen (Kon Tum) và Khu Vĩnh Châu (Sóc Trăng).

Tọa lạc trên đường 3/2 quận Ninh Kiều (TP Cần Thơ), Khu II Trường ĐH Cần Thơ được ví von là “trái tim” của trường và là “trái tim” tri thức của Đồng bằng sông Cửu Long. Đây là nơi diễn ra nhiều hoạt động đào tạo, nghiên cứu khoa học và chuyển giao công nghệ phục vụ phát triển kinh tế - xã hội trong vùng, cùng nhiều hoạt động hợp tác khoa học kỹ thuật với quốc tế.

Với những nỗ lực không ngừng trong đào tạo và nghiên cứu, Trường ĐH Cần Thơ, đặc biệt là Khu II đã và đang đóng góp quan trọng vào sự phát triển bền vững của Đồng bằng sông Cửu Long.

THÀNH THẬT - CTU

Mỗi năm Trường ĐH Cần Thơ đào tạo hàng chục ngàn sinh viên, học viên tạo nguồn nhân lực chất lượng cao cho vùng.

Trường ĐH Cần Thơ còn tạo điều kiện cho các trường THPT tại TP Cần Thơ đến tham quan, học tập.

Thứ trưởng Bộ GD&ĐT Hoàng Minh Sơn (thứ 2 từ bên phải) thăm Trường ĐH Cần Thơ.

Trường ĐH Cần Thơ còn là nơi thường xuyên tổ chức, diễn ra những hoạt động, sự kiện lớn của ngành Giáo dục.

Tòa nhà Công nghệ cao.

Cơ sở vật chất hiện đại phục vụ sinh viên nghiên cứu khoa học.

Trường là nơi đào tạo nguồn nhân lực chất lượng cao cho vùng và cả nước.